

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İDARİ YARGIDA DAVA AÇMA SÜRELERİ
ve
SÜRELERE İLİŞKİN ESASLAR

Yüksek Lisans Tezi

Eren Can BENAKAY

(127220008)

KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI

KAMU HUKUKU BİLİM DALI

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ahmet NOHUTÇU

Temmuz 2015

ÖNSÖZ

‘‘İdari Yargıda Dava Açma Süreleri ve Sürelere İlişkin Esaslar’’ adlı bu çalışmada, idarenin tesis ettiği işlem ve eylemlere karşı dava açma hakkının süre ile sınırlandırılması konusu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun ilgili maddeleri çerçevesinde, Danıştay kararları ile öğretilerdeki yazar görüşleri dikkate alınarak incelenmiştir.

Tezimin hazırlanmasında aşamasında deneyim ve bilgilerini benle paylaşarak yardımcı olan danışmanım Doç. Dr. Ahmet NOHUTÇU’ya, tezimi hazırlarken ondan almış olduğum saatler karşısında göstermiş olduğu sabır ve desteği karşısında eşi menendi olmayan eşime, vermiş olduğu tavsiyelerle yol gösteren İstanbul 1. Vergi Mahkemesi Hâkimi Sertkan ERDURMAZ’a teşekkürlerimi sunuyorum.

Eren Can BENAKAY

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER.....	II
KISALTMALAR.....	VI
ÖZET.....	VII
ABSTRACT.....	VIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM İDARİ YARGIDA DAVA AÇMA SÜRELERİ VE İDARİ YARGIDA DAVA TÜRLERİ

1.1. İdari Yargıda Süre Kavramı ve Önemi.....	3
1.2. İdari Yargıda Dava Açma Süresinin Hukuki Niteliği.....	4
1.3. İdari Yargıda Sürelerin Özellikleri.....	7
1.4. Genel ve Özel Dava Açma Süreleri.....	8
1.4.1. Genel Dava Açma Süreleri.....	8
1.4.2. Özel Kanunlarda Gösterilen Dava Açma Süreleri.....	10
1.5. İdari Yargılama Usulünde Dava Türleri.....	12
1.5.1. İptal Davaları.....	13
1.5.1.1. Tanımı.....	13
1.5.1.2. Özellikleri.....	14
1.5.2. Tam Yargı Davaları.....	15
1.5.2.1. Tanımı ve Özellikleri.....	15
1.5.2.2. Tam Yargı Davasının Türleri.....	16
1.5.2.2.1. Tazminat Davaları.....	16
1.5.2.2.2. İstirdat Davaları.....	16
1.5.2.2.3. Vergi Davaları.....	16
1.5.2.2.4. İdari Sözleşmelerden Doğan Davalar.....	17

3.1. Tam Yargı Davasının İptal Davasından Farkları.....	50
3.2. İdari İşlemlerden Doğan Tam Yargı Davalarında Dava Açma Süresi.....	51
3.2.1. İdari İşlemlere Karşı Doğrudan Doğruya Açılan Tam Yargı Davalarında Süre	52
3.2.1.1. İdari İşlemin Bildirimi Üzerine Açılan Tam Yargı Davalarında Süre....	52
3.2.1.2. İdari İşlemin Uygulanması Üzerine Açılan Tam Yargı Davalarında Süre	53
3.2.1.4. İptal Davaları ile Birlikte Açılan Tam Yargı Davalarında Süre.....	58
3.2.1.5. İptal Davası Sonuçlandıktan Sonra Açılan Tam Yargı Davasında Süre.	61
3.3. İdari Eylemlerden Doğan Tam Yargı Davalarında Dava Açma Süreleri.....	65
3.3.1. Dava Açmadan Önce İdareye Başvurma.....	66
3.3.1.1. Başvurma Zorunluluğu.....	66
3.3.1.2. Başvurma Süresi.....	67
3.3.1.3. Başvuruda Bulunulacak İdari Makam.....	72
3.3.1.4. Başvurunun İçeriği.....	73
3.3.1.5. Başvuru Zorunluluğunun Aranmadığı Durum.....	73
3.3.2. İdareye Başvuru Sonrası Dava Açmada Süre.....	75

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DAVA AÇMA SÜRESİ İLE İLGİLİ GENEL ESASLAR VE ÖZEL DURUMLAR

4.1. Dava Açma Sürelerin Hesaplanmasında Uygulanacak Esaslar.....	79
4.1.1. Genel Olarak.....	79
4.1.2. Bildirim Gününün Etkisi.....	80
4.1.3. Sürelerin Hesaplanması.....	80
4.1.4. Tatil Günlerinin Sürelere Etkisi.....	81
4.1.5. Çalışmaya Ara Verme Zamanının Dava Açma Süresine Etkisi.....	84
4.1.6. Mali Tatilin Etkisi.....	87
4.1.7. Mücbir Sebebin Etkisi.....	89
4.2. Dava Açma Süresiyle İlgili Özel Durumlar.....	93
4.2.1. Görevli Olmayan Yargı Yerinde Dava Açma.....	93

4.2.2. 30 Günlük Ek Süreden Yararlanmanın Şartları.....	94
4.2.2.1. Davanın Görevsiz Yargı Mercisinde Açılması.....	94
4.2.2.2. Davanın İdari Dava Açma Süresi İçinde Açılması.....	95
4.2.2.3. Yargı Yerinin Görevsizlik Kararı Vermesi.....	95
4.2.2.4. Görevsizlik Kararının Kesinleşmesi.....	95
4.2.2.5. 30 Günlük Ek Süre İçerisinde Görevli İdari Yargı Yerinde Davanın Açılması.....	99
4.2.2.6. Dava Konusunun Aynı Olması.....	102
4.2.2.7. Ek Sürenin Geçirilmesi Ancak İdari Dava Açma Süresinin Dolmamış Olması.....	102
SONUÇ	104
KAYNAKÇA	107
ÖZGEÇMİŞ	112

KISALTMALAR

AATUHK	: Amme Alacakları Tahsili Usulü Hakkında Kanun
ABD	: Ankara Barosu Dergisi
AİD	: Amme İdare Dergisi
a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
Bkz	: Bakınız
C.	: Cilt
E.	: Esas
EÜHFD	: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İDDK	: İdari Dava Daireleri Kurulu
İÜFHM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
İYUK	: İdari Yargılama Usulü Kanunu
K.	: Karar
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SÜHFD	: Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Vd.	: Ve devamı
VDDK	: Vergi Dava Daireleri Kurulu
VUK	: Vergi Usul Kanunu

İDARİ YARGI DAVA AÇMA SÜRELERİ VE SÜRELERE İLİŞKİN ESASLAR

Eren Can BENAKAY

ÖZET

Hak arama özgürlüğünün temel taşı olan, idarenin tesis etmiş olduğu işlem ve eylemlerine karşı dava açma hakkının, süre ile sınırlandırılması anlamına gelen “İdari Yargıda Dava Açma Süreleri ve Sürelere İlişkin Esaslar” başlıklı çalışmamızda, öncelikle süre kavramı tanımlanmış, daha sonra idari yargıda dava açma süresi kavramı, hukuksal niteliği, özellikleri açıklanmıştır.

İkinci ve üçüncü bölümde iptal ve tam yargı davalarında dava açma süreleri anlatılmıştır.

Son bölümde ise, idari yargıda dava açma sürelerinin hesaplanmasında uygulanacak esaslar ve dava açma süresi ile ilgili özel durumlar açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İdare hukuku, idari yargı, idari dava, dava açma süresi

**TENDER PERIODS IN ADMINISTRATIVE JUSTICE AND PRINCIPLES
ABOUT TENDER PERIODS**

Eren Can BENAKAY

ABSTRACT

In this study, named as ‘‘tender periods administrative justice and principles about tender periods’’ which means to right to litigation to administrative acts and decisions with period and which is the fundamental of freedom for seeking justice; first the nation of ‘‘period’’ is explained and then the nation and of the tender periods in administrative justice are explained.

In the second and third chapter, the tender period in the action of nullity and the administrative action for damages are explained.

At the last chapter, to be applied in calculating the period for filling a lawsuit in administrative justice principles and exceptions relating to litigation period is explained.

Key Words: Administrative law, administrative justice, proceeding in conteotious administrative matters, tender period

GİRİŞ

Anayasamıza göre Türkiye Cumhuriyeti'nin niteliklerinden biri de hukuk devleti olduğudur. Hukuk devleti, idarenin işlem ve eylemlerine karşı kişilerin temel hak ve hürriyetlerinin güvence altına alınmış olması ve yargı yolunun açık bulunmasıdır. Nitekim Anayasamızın 125 maddesinde bu husus, "idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." şeklinde düzenlenmiştir. Hak arama özgürlüğü şeklinde de tanımlanabilecek olan bu yol, adil yargılanma ilkesinin de bir gereğidir.

İdarenin işlem ve eylemlerine karşı yargı yolunun açık olması, idarenin kamu hizmetlerini yerine getirmesinde çekince yaratacak derecede bir tehdit olmamalıdır. Bunun önüne geçebilmek için tanınan bu yargı yolunun süre ile sınırlandırılması gereği doğmuştur.

Her hak ve özgürlük gibi, yargı önünde hak arama özgürlüğünün kullanılması da belli sınırlandırmalara tabi tutulmuştur. Bu sınırlandırmalardan da en önemlisi dava açma hakkının süreye tabi tutulmasıdır. Dava açma süreleri hukuk devleti ilkesinin hayat bulmasında önkoşul olarak karşımıza çıkmaktadır. Davanın esasında ne derece haklı olunursa olursun, süresinde açılmamış olan bir dava da esasa geçilemeyecek ve idari işlem veya eylem hukuksal denetime tabi tutulamayacaktır. Hukuksal denetimden geçmeyen hukuka aykırı işlem veya eylem de varlığını sürdürmeye devam edecektir. Bu nedenle dava açma süreleri ve sürelerle ilişkin esaslar her zaman güncelliğini koruyacak ve önemli olacaktır.

Biz de güncel ve önemli olan idari yargıda dava açma süreleri ve sürelerle ilişkin esasları irdelemeye çalıştık. Çalışmamızı hazırlarken Danıştay ve ilk derece mahkemelerinin sürelerle ilgili verilen yeni ve çoğunlukla yayınlanmamış kararlarına ağırlıklı yer verilmiştir. Ayrıca 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun ilgili maddeleri ışığında, doktrindeki yazarların görüşlerinden de faydalandık.

Tez konumuzu dört ana başlık altında inceledik. Çalışmamızın ilk bölümünde, süre kavramı, idari yargı sistemimizde dava açma hakkının süreyle sınırlandırılma nedenleri ve bunun yararları, doktrindeki yazarların görüşlerine de değinilerek anlatılmıştır. Yine aynı bölümde dava açma süresinin hukuksal niteliği, öğretilerdeki karşıt görüşler birlikte değerlendirilerek aktarılmaya çalışılmıştır. Bu bölümde son olarak idari yargıda dava türleri üzerinde durulmuştur.

İkinci ve üçüncü bölümde, özellikleri ve kanunda düzenleniş biçimleriyle beraber, iptal ve tam yargı davaları iki ana başlık altında incelenmiştir. Son bölümde ise idari yargıda dava açma sürelerinin hesaplanmasında uygulanacak esaslar, mevcut yasal düzenlemeler ve uygulamadaki içtihatlar doğrultusunda aktarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca İYUK'un 9. maddesinde düzenlenen ve dava açma süreleri bakımından özel düzenleme niteliğinde olan, görevli olmayan yargı yerine dava açılması halinde dava açma süresi üzerinde durulmuştur.

Tezimizin sonuç bölümünde ise çalışmamızın genel bir değerlendirmesini ve vardığımız sonucu ana hatlarıyla izah etmeye çalıştık.

BİRİNCİ BÖLÜM

İDARİ YARGIDA DAVA AÇMA SÜRELERİ VE İDARİ YARGIDA DAVA TÜRLERİ

1.1. İdari Yargıda Süre Kavramı ve Önemi

Süre, soyut bir kavram olan zamanı somutlaştırmak için kullanılan bir terimdir. Hukuk içerisindeki farklı alanlar, düzenledikleri hukuksal ilişkilerdeki sonuçların tespiti ve sınırlanması için süre kavramını kullanırlar.¹

Hukukta süreler; yasalar, yargı mercileri veya izin verilmesi halinde ilgililer tarafından bir işlemin yapılması, bir hakkın kazanılması veya bir yükümlülüğün yerine getirilmesi için sınırları belirlenmiş ve hukuki sonuçları olan zaman dilimleridir.²

Dava açma süresi ise hak arama hürriyetine zaman açısından belli bir sınır getirilmesidir. Dava açma süreleri sadece kanunla düzenlenebilir. Bu zorunluluk kaynağını Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan ‘‘ Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir.’’ hükmünden almaktadır.³

---

1 SANCAR, Mithat (1990), ‘‘İYUK’un 10 ve 11. Maddeleri Bağlamında İptal Davalarında Süre’’, **Amme İdaresi Dergisi**, C:23, S:1, TODAİE yayınları, Ankara, s. 70.

2 ÖZDENER, Gültekin ve Özsoy, (2004), Sevim, **4857 Sayılı İş Kanununda Süreler**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, s. 3.

3 ÇIRAKMAN, Erol (1976), **İdare Hukuku ve İdari Yargı İle İlgili İncelemeler I**, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları No:21, Ankara, s. 191.

1982 Anayasası'nın "Yargı Yolu" başlıklı 125. maddesinin 1. fıkrasında "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." hükmü yer almaktadır. İdarenin tüm eylem ve işlemlerinin yargı denetiminde olması, idarenin hukuka bağlılığını arttırdığı gibi, idare karşısında bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin teminatında önemli bir rol oynamaktadır.⁴

İdarenin işlem ve eylemlerine karşı yargı yolunun açık olması süre açısından sınırsız değildir. Süre ile sınırlandırılmayan bir yargı denetiminin söz konusu olması durumu idare açısından istenmeyen zarar ve sonuçlara yol açabilir. Çünkü sürekli dava tehlikesi altından bulunan idare kamu hizmetlerini düzenli ve sürekli bir şekilde yerine getirilmesine zarar verebilir. Ayrıca her zaman işlemleri iptal edilme olanağı bulunan idarenin de otoritesinin zayıflamasına yol açar.⁵

İdare hukukunda yer alan sürelerle ilgili ilkeler temel hak ve özgürlüklerden olan hak arama özgürlüğünü yakından ilgilendirmektedir⁶. İdari yargının işlemlerine karşı dava açılmasının belirli bir süreye bağlanması bir anlamda bireylerin hak arama özgürlüğünün sınırlandırılması anlamına gelmektedir. Fakat böyle bir sınırlandırmanın varlığı, idarenin eylem ve işlemlerinin istikrarlı olmasını sağlamaktadır.⁷

Dava açma süresi söz konusu olduğunda idare ile bireyin yarar ve değerlerinin karşı karşıya geldiği görülmektedir. Bu durumun çözümü dava açma

4 ZABUNOĞLU, Yahya K. (1990) , "İdari Yargıda Dava Açma Süresi", I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, Birinci Kitap, İdari Yargı, Danıştay Yayınları, Ankara, s. 189.

5 DURAN, Lütfi, İdari Kazada Dava Açma Müddeti, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C:XI, S:1-2, s. 238.

6 AKINCI, Müslüm (2008), İdarî Yargıda Âdil Yargılanma Hakkı, Turhan Kitabevi, Ankara, s. 177, SANCAR, Mithat, a.g.e., s. 71.

7 AKINCI, Müslim, a.g.e., s. 177.

süreleri hakkında konulacak olan kurallarla sağlanacaktır.⁸ Bu sebeple idari yargı eylem ve işlemlerine karşı yargı yoluna gidilmesi süreye bağlanmış ve idari yargıda dava açma süresi denilen kurum ortaya çıkmıştır.⁹

1.2. İdari Yargıda Dava Açma Süresinin Hukuki Niteliği

Dava açma süresinin hukuki niteliğine ilişkin İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda mevcut bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu konuya ilişkin doktrinde çeşitli görüşler ileri sürülmüştür:

Genel olarak, dava açma süresinin hak düşürücü süre niteliğinde olduğu savunulmaktadır. ONAR'a göre, bir idari işlemin uzun süre dava edilebilir olma ihtimali, idarenin faaliyeti ve kamu hizmeti açısından olumsuz bir durum ortaya çıkaracağından, dava açma süresi kısıtlanarak belli bir süreye bağlanmış ve bu sürenin sonuna kadar dava açılmasına izin verilmiştir. Bu sebeple dava açma süresi zamanaşımı niteliğinde olmayıp, hak düşürücü niteliktedir. Bunun sonucunda kanunda belirtilen sürelerde dava açılması, dava açma hakkı sona ermekte ve dava açma hakkı ortadan kalkmaktadır.¹⁰

ZABUNOĞLU, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14 ve 15. maddelerindeki düzenlemelerden hareketle, davanın süresinde açılıp açılmadığının davanın ilk inceleme safhasında re'sen araştırılacak konulardan olduğundan dolayı dava açma süresinin hak düşürücü nitelikte olduğu ve sürenin kaçırılmasının dava açma hakkının kaybına yol açacağını savunmaktadır.¹¹

---

8 KAPLAN, Gürsel (2007), **İdari Yargıda Dava Açma Süreleri**, Turhan Kitabevi, Ankara, s. 6.

9 DURAN, Lütfi, a.g.e., s. 240.

10 ONAR, Sıddık Sami (1966), **Umumi Esaslar**, Cilt 3, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, s. 1961.

NOHUTÇU'ya göre, Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen dava açma hakkı, kişinin temel hak ve özgürlüklerindedir. Ancak bunun bir süreye bağlanmaması, idareyi sürekli dava riski ile karşı karşıya bırakacağı için, kamu hizmetlerinin sekteye uğramasına ve kamu hizmetlerinin sürekliliğine zarar verecektir. Dolayısıyla dava açmanın belli bir süreye bağlanmasının amacı, kişisel yarar ile kamu yararı arasında bir denge kurulmasının sağlanmasıdır. Bu sebeple, idari yargıdaki dava açma süresi kamu düzeninden olup, hak düşürücü süre olarak kabul edilmiştir.¹²

Doktrinde, dava açma süresinin, ne zamanaşımı süresi, ne de hak düşürücü süre niteliğinde olmadığı, Kamu hukukuna özgü bir kurum olduğunu savunan görüş de bulunmaktadır¹³. DURAN'a göre, dava açma süresi zaman aşımı süresinden daha çok hak düşürücü süre niteliğinde olduğu ileri sürülmekte, fakat zamanaşımı süresinden farkının ne olduğu açıkça ortaya konulamamakta, sadece, dava açma süresinin hak düşürücü olarak nitelendirilmekte ve bunun sonuçları sayılmaktadır. DURAN'ın tabiriyle, *“dava açma süresi ile zamanaşımı arasında en önemli ve esaslı fark olarak ileri sürülen, bizatihi hakkın düşmesi ile cebri icra vasıtaları ile istihsal kabiliyetinin nez'i bakımından da iki müessese bakımından maddi ve esaslı bir fark yoktur.”*

ULER'e göre ise, idari yargının görev ve yetkisine giren bir uyuşmazlık, idari yargı yerinin önüne süresinde gelmediğinde bile; uyuşmazlığa ilişkin hukuka aykırılık ortadan kalkmamakta, yapılan haksızlık giderilmemekte ve idarenin hukuka

---

11 ZABUNOĞLU, Yahya K., a.g.e., s. 193.

12 NOHUTÇU, Ahmet (2012), **İdari Yargı**, 6. Baskı, Savaş Savaş Yayınevi, Ankara, s. 315.

13 DURAN, Lütfi, a.g.e., s. 249; YENİCE, Kazım; ESİN, Yüksel (1983), **Açıklamalı-İçtihatlı-Notlu İdari Yargılama Usulü**, Arısan Matbaacılık, Ankara, s.166; ÇIRAKMAN, Erol, a.g.e., s. 193.

aykırılığı gidermesi görevi devam ettiği için, idari yargıdaki dava açma süresini hak düşürücü olarak kabulü mümkün olmadığı gibi, zaman aşımı niteliğinde de değildir. İdari yargıda dava açma bir süreye tabidir, ancak bu süre yalnızca düzenleyici nitelikte olup, hak düşürücü ya da zamanaşımı niteliğinde değildir.¹⁴

Öğreti de dava açma süresinin hukuki niteliği hakkında görüş birliği olmamakla birlikte uygulama dava açma süresinin hak düşürücü nitelikte olduğu görüşü benimsenmiştir. Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 02.12.1967 tarih ve E:1966/67, K:1967/8 sayılı kararında, “... davanın açılması ile ilgili süre hükümlerinin amme intizamından olduğuna ve bu hükümlerin re’sen göz önüne alınarak uygulanacağına tereddüt olmaz. Bu sebeptir ki, kanunlarda öngörülen zaman içerisinde kullanılmayan haklar düşer...” şeklinde açıklamış ve yine Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 24.02.1973 tarih ve E:1970/1, K:1973/1 sayılı kararında “Mahkemenin (tarafların talep etmemiş ve kendisinin görmemiş olması nedeniyle) düşmüş bir dava hakkını karar düzeltme safhasında artık dikkate alamayacağını beyan suretiyle, ihya edebilmesine hukukun genel esasları imken vermez.” demek suretiyle dava açma süresinin hak düşürücü niteliği vurgulanmıştır.¹⁵

1.3. İdari Yargıda Sürelerin Özellikleri

İdari yargıda dava açma süreleri kamu düzenine ilişkin olup, kamu düzenini ilgilendirdiği için; idari yargı merci, önüne gelen bir davada ileri sürülme bile davanın süresinde açılıp açılmadığını re’sen araştırmak zorundadır. Bu zorunluluk kaynağını İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. ve 15. maddelerinden almaktadır.¹⁶

---

14 ULER, Yıldırım (1990), Yönetmelik Yargıda Dava Süresi, **I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, Birinci Kitap: İdari Yargı**, Danıştay Yayınları, No:53, Ankara, s. 213.

15 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 167; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 399.

16 YENİCE, Kazım; ESİN, s. 167.

Usul hukukunu ilgilendiren dava açma süresi idari yargı merci tarafından davanın ilk inceleme safhasında değerlendirilebileceği gibi daha sonraki aşamalarda da değerlendirilebilir¹⁷. Bu husus İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. Maddesinin 6. Fıkrasında süre hususunun ilk incelemeden sonra tespit edilmesi halinde davanın her aşamasında davanın süre yönünden reddine karar verebileceği şeklinde hüküm altına alınmıştır. Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu, 13.03.1998 tarih ve E:1996/244, K:1998/45 sayılı kararında “*Bir davanın görülmesi sırasında, olayda süre aşımı bulunduğu nazara alınmadan ihtilaf karara bağlandıktan sonra kararın düzeltilmesi talebi vesilesiyle davanın yeniden incelenmesi sırasında da süre aşımının nazara alınması gerekeceğine*” hükmetmiştir.

Temel hak ve özgürlükler Anayasamızın 13. maddesi gereği ancak kanunla sınırlanabileceği için, bunların içerisinde yer alan hak arama özgürlüğünün de süre yönünden sınırlandırılması ancak ve ancak kanun yoluyla mümkündür. Dava açma süresinin mücbir sebepler nedeniyle durması ya da kesilmesi mümkün değildir. Kamu düzenine ilişkin ve hak düşürücü nitelikte olduğu için dava açma sürelerinin durması, kesilmesi ve uzaması da ancak kanun yoluyla düzenlenmesine bağlıdır.¹⁸

Dava açma süresi içerisinde dava açılmazsa dava açma hakkının kaybolmasına yol açar. Ancak burada sadece dava edilebilme hakkı ortadan kalkmaktadır. Dava açma süresini kaçırmış olmak, hakkın bütününe kaybına yol açmamaktadır¹⁹. Dava açma süresini kaçıran ilgili, işlemi veya eylemi yapan idareye başvurarak, işlemin kaldırılmasını, geri almasını, değiştirmesini veya eylem sonucunda oluşan zararın tazminini isteme hakkı bulunmaktadır.²⁰

---

17 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 315.

18 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s.315

19 DURAN, Lütfi, a.g.e., s. 250.

20 DURAN, Lütfi, a.g.e., s. 250; ÇIRAKMAN, Erol, a.g.e., s. 195; SANCAR, Mithat, a.g.e., s.72

1.4. Genel ve Özel Dava Açma Süreleri

1.4.1. Genel Dava Açma Süreleri

Genel dava açma süreleri, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fıkrasında "Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür." şeklinde düzenlenmiştir. Bu düzenlenmenin uygulanması için idari uyuşmazlık hakkında ayrı bir dava açma süresi gösterilmemiş olması gerekir. İlgili kanunda uyuşmazlıkla ilgili özel bir düzenleme varsa, yukarıda anılan madde de yazılı genel dava açma süresi değil, özel kanunda yer alan düzenlemeye göre dava açılacaktır²¹. Örneğin İstanbul 3. İdare Mahkemesi 10.01.2012 tarihli kararında, "... *imar planlarına karşı 2577 sayılı Yasa'nın 11. maddesi kapsamında yapılacak bir başvuru için özel bir kanun olan 3194 sayılı Yasa'nın 8/b maddesi ile özel bir itiraz süresi getirildiği, imar planlarına karşı bir aylık askı süresi içinde 2577 sayılı Yasa'nın 11. maddesi kapsamında başvuruda bulunulması ve bu başvuruya idari dava açma süresinin başlangıç tarihi olan son ilan tarihinden itibaren 60 gün içinde cevap verilmeyerek isteğin reddedilmiş sayılması halinde, bu tarihi takip eden 60 günlük dava açma süresi içinde veya son ilan tarihinden itibaren 60 gün içinde cevap verilmek suretiyle isteğin reddedilmesi halinde bu cevap tarihinden itibaren 60 günlük dava açma süresi içinde idari dava açılabileceği sonucuna varılmaktadır. Dava dosyasının incelenmesinden; davacının maliki olduğu taşınmazın bulunduğu alanda yapılan 24.11.2009 onay tarihli 1/5000 ölçekli Sancaktepe Nazım İmar Planı değişikliğine karşı davacı tarafından 15.12.2009 -15.1.2010 olan askı süresi içerisinde 30.12.2009 tarihinde itiraz edildiği, davalı idarece 19.09.2011 tarihli işlem ile cevap verilmesi üzerine söz konusu imar planının davacı taşınmazına ilişkin kısmının iptali istemiyle , bunun yanısıra davacı tarafından yine maliki olduğu*

---

21 CANDAN, Turgut (2006), **Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu**, 2. Bası, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, s. 330.

taşınmazın bulunduğu alanda yapılan ve 22.02.2010-24.03.2010 tarihleri arasında askıya çıkarılan 15.2.2010 tarihli 1/1000 ölçekli Sancaktepe Uygulama İmar Planına karşı askı süresi içerisinde 04.03.2010 tarihinde itiraz edildiği, davalı idarece 05.05.2011 tarihli işlem ile cevap verilmesi üzerine söz konusu imar planının davacı taşınmazına ilişkin kısmının da iptali istemiyle iş bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Bu durumda; yukarıda aktarılan Kanun hükümleri uyarınca, dava konusu edilen planlara askı süresi içinde itirazda bulunan davacı tarafından 1/5000 lik plan için 30.12.2009 tarihinde itiraz edildiği düşünüldüğünde planın askıdan indiği 15.1.2010 tarihini izleyen 60 gün içinde kesin bir cevap verilmemek suretiyle zımnen reddi üzerine izleyen 60 gün içinde , 1/1000 lik plana da 04.03.2010 tarihinde itiraz edildiği düşünüldüğünde planın askıdan indiği 24.03.2010 tarihini izleyen 60 gün içinde kesin bir cevap verilmemek suretiyle zımnen reddi üzerine izleyen 60 gün içinde dava açması gerekirken, bu süreleri geçirdikten çok sonra idarece verilen cevap üzerine 28.10.2011 tarihinde açılan davanın süreaşımı nedeniyle inceleme olanağı bulunmamaktadır.“ diyerek, davanın süre aşımı yönünden reddine karar vermiştir.²²

İdare mahkemeleri ile vergi mahkemelerinde açılacak davalar için düzenlenen genel dava açma sürelerinin farklı olması, uygulamada sorunlara yol açmaktadır²³. Bu sorun, özellikle idare mahkemesinin önüne gelen uyuşmazlığı görev ret kararı ile vergi mahkemesine gönderdiği ve vergi mahkemesinin de davayı süre ön koşulu açısından incelediği zaman yaşanmaktadır. Bu sorunun önüne geçmek için bir davanın vergi mahkemesinin mi yoksa idare mahkemesinin mi görevine girdiği konusunda kuşku duyuluyorsa, davanın süre yönünden reddinin önüne geçmek için otuz gün içinde davanın açılması gerektiği savunulmaktadır²⁴.

---

22 İstanbul 3. İdare Mahkemesi 10.01.2012 gün ve E:2011/1978, K:2012/15 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

23 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, a.g.e., s. 400.

24 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, a.g.e., s.400.

Bu görüşün aksine, vergi mahkemesi ile idare mahkemesinde farklı dava açma süre uygulamasına son verilmesi gerektiğini savunan görüşlerde bulunmaktadır. Buna göre bir uyuşmazlığın hangi mahkemenin görevine girdiği her zaman, kolayca belirlenebilen bir konu değildir. Bazı durumlarda vergi mahkemeleri ile idare mahkemeleri bile bu konuda tereddüte düşmektedir. Bundan dolayı idari yargı sistemi içindeki tüm mahkemelerde aynı dava açma süresinin uygulanması gerektiği savunulmaktadır.²⁵

1.4.2. Özel Kanunlarda Gösterilen Dava Açma Süreleri

İdari yargıda geçerli olan özel dava açma süreleri, genel olarak idari yargı yerlerinin görev ve teşkilatlarını düzenleyen kanunlarda yer almaktadır. Ancak bazı özel durumlarda özel bir hükümle de dava açma süresi belirlenebilir.²⁶

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fıkrasında "özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde" ibaresi kullanılarak, kamu hizmetlerinin gerektirdiği özel durumlar düşünülerek hazırlanmış olan özel dava açma sürelerine uyulması gerektiği hüküm altına alınmıştır.²⁷

Özel dava süresi uygulanması öngörülen kanunlardan bazıları şunlardır:

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun "Disiplin Kararı Aleyhine Dava Açılması" başlıklı 75. maddesinin 1. fıkrasına göre, Yüksek Disiplin Kurulu kararlarına karşı, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde bu karara karşı dava açılacaktır. Yine aynı kanunun 24. maddesine göre Yüksek Disiplin Kurulu kararlarına karşı açılacak

---

25 ŞAHİN, Azmi (1988), İdari Davalarda Sürelerle İlgili Sınırlı Bir İnceleme, **Adalet Dergisi**, Yıl 78, Sayı 5, s. 105.

26 ÖZDEŞ, Orhan (1988), Görevli Olmayan Yerlere Başvurma Halinde Süre, **Danıştay Dergisi**, Yıl 2, Sayı 6 ve 7, Ankara, s. 19.

27 CANDAN, Turgut, a.g.e., s. 330.

davalarda ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'ın görevli olduğu hüküm altına alınmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 49. maddesinin a bendine göre, Emlak Vergisi Kanunu'nun 10. maddesi hükmü ile aynı Kanun'un 31. maddesi hükmü uyarınca hazırlanan tüzük hükümlerine göre, Maliye Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından müştereken tespit olunarak Resmi Gazete'de ilan edilen bina metrekare normal inşaat bedellerine karşı, Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ile Ticaret Borsaları Birliği tarafından Danıştay'da açılacak davalar için 15 günlük idari dava açma süresi öngörülmüştür.

6326 sayılı Petrol Kanunu'nun 31. maddesine göre, Petrol Kanunu hükümleri dairesinde itiraz etme ve Danıştay'da dava açma süresi, kararın tebliği tarihinden itibaren 20 gündür.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 14. maddesinde otuz günlük özel dava açma süresi öngörülmüştür. Maddenin ilk fıkrasına göre, kamulaştırmaya konu taşınmaz malın maliki tarafından 10. madde gereğince mahkemece yapılan tebligat gününden; kendilerine tebligat yapılamayanlara tebligat yerine geçmek üzere mahkemece gazete ile yapılan ilan tarihinden itibaren otuz gün içinde kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda dava açılacaktır.

5302 sayılı İl özel İdaresi Kanunu'nun 27. maddesinin 6. fıkrasına göre, vali kanun, tüzük, yönetmelik ve il genel meclisi kararlarına karşı aykırı gördüğü encümen kararının bir sonraki toplantıda tekrar görüşülmesini isteyebilir, encümen kararında ısrar etmesi halinde karar kesinleşir, bu takdirde valinin, kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurur ve idari yargı mercilerine yürütmeyi durdurma talebiyle birlikte 10 gün içinde başvurur.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Meclis Kararlarının Kesinleşmesi" başlıklı 23. Maddesinin 3. Fıkrasına göre, belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içerisinde idari yargıya başvurabilir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 25. maddesine göre, kanunda öngörülen idari yaptırım kararlarına tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare mahkemesine dava açılabilir.

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 26. maddesine göre, bu kanun hükümlerine göre verilecek idari yaptırım kararlarına karşı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulacak, ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde açılacaktır.

4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu'nun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı, aynı kanunun 8. maddesi uyarınca, işlemin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde idare mahkemesinde dava açılır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un "Ödeme Emrine İtiraz" başlıklı 58. maddesinde, kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda bulunabileceği hüküm altına alınmıştır.

1.5. İdari Yargılama Usulünde Dava Türleri

İdari yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde idari yargılama usulündeki dava türleri tanımlanmıştır.

Maddenin 1. Fıkrasının a bendinde; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davalar iptal davası olarak tanımlanmıştır.

Aynı maddenin b bendinde; idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar tam yargı davası olarak tanımlanmıştır.

Son bentte ise; tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar iptal davaları arasında sayılmıştır.

1.5.1. İptal Davaları

1.5.1.1. Tanımı

İdari yargıya özgü bir dava türü olan iptal davasının konusunu idari işlemler oluşturur. İdari işlem; idare tarafından hukuki bir etkisi olan ve re'sen icra edilebilecek şekilde yapılan tasarruflar ve irade beyanlarıdır²⁸. NOHUTÇU idari işlemi, ‘*İdari kurum ve kuruluşların, idare hukukuna tabi, devlet ya da kamu tüzel kişiliğinin verdiği kamu gücü ayrıcalıkları çerçevesinde, kamu yararı amacıyla, karşı tarafın rıza ve muvafakatına başvurmaksızın tek taraflı üstünlüğüne dayanarak hukuki hüküm ve sonuç doğurmaya yönelik icrai nitelikte, hukuka uygunluk karinesinden yararlanan, uyuşmazlık halinde idari yargı denetimine tabi yazılı irade beyanları veya hukuki tasarruflarıdır.*’ şeklinde tanımlamıştır.²⁹

İptal davası; idari işlemlere karşı menfaatleri ihlal edilenler tarafından, işlemlerin yetki, şekil, konu, sebep ve amaç yönlerinden iptali amacıyla açılan davalardır³⁰.

İptal davası, idari işlemin hukuka uygun olup olmadığını belirlediği için bu açıdan, özel hukuk alanında geçerli olan tespit davasına benzemektedir. Aynı

---

28 ONAR, Sıddık Sami, **a.g.e.**, s. 1344.

29 NOHUTÇU, Ahmet(2012), **İdare Hukuku**, 6. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, s. 271.

30 NOHUTÇU, Ahmet, **a.g.e.**, s. 154.

zamanda işlemi yapıldığı andan itibaren geçerli olmak üzere iptal ettiği için yenilik doğuran davalara da benzemektedir³¹.

İdari işlemler yapıldıkları anda hukuka uygunluk karinesinden yararlanmaktadırlar. Bunun sebebi idare işlem yaparken yasama organınca koyulan kanunları uygulamak amacıyla kamusal gücünü kullanmakta oluşudur³². İptal davası, idari işlemlerin hukuka uygunluk karinesinin geçersizliğini ileri süren bir dava türüdür. İdari işlem, iptal davası tarafından iptal edildiğinde, idari işlemin hukuka uygunluk karinesi çürümekte ve işlem yapıldığı andan itibaren geçersiz hale gelmektedir.³³

1.5.1.2. Özellikleri

İptal davasına konu olan idari işlemin en önemli özelliği işlemin icrai olması yani kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olmasıdır. İcrai işlemler; idare tarafından yapıldığı anda başka bir işleme gerek olmaksızın, doğrudan üçüncü kişiler üzerinde hukuki sonuçlar doğuran işlemlerdir³⁴. İdari eylemin temelinde bir etkinlik yattığı için bunların iptali söz konusu olamaz. Bunlara karşı tam yargı davası açılabilmektedir. Yasa koyucu da 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. maddesinin 3. bendinin d fıkrasında idari yargıcın dava dilekçesi üzerinde yapacağı ilk incelemede idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı yönünden inceleme yapması ve ortada idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi zorunlu bir işlemin olmadığını tespiti halinde, aynı yasanın 15.

---

31 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 155.

32 NOHUTÇU, Ahmet, İdare Hukuku, s. 275; ERKUT, Celal (1990), **İptal Davasının Konusunu Oluşturma Bakımından İdari İşlemin Kimliği**, Ankara, s. 13.

33 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 155.

34 ERKUT, Celal, a.g.e., s. 119.

maddesinin 1. fıkrasının b bendi uyarınca davanın reddine karar verileceğini hüküm altına alarak iptal davasının ancak icrai işlemlere karşı açılabileceğini düzenlemiştir.

İptal davasının açılabilmesi için idare tarafından yapılan işlem karşısında ilgililerin menfaatinin ihlal edilmiş olması gereklidir. Özel hukuktaki hak ihlali yerine iptal davasında sübjektif dava açabilme ehliyeti olan menfaat ihlali kavramı getirilmiştir.

Menfaat kriteri; NOHUTÇU'nun tabiriyle '*hukuka aykırı olduğu ileri sürülen idari işlemle ciddi ve makul olmak şartıyla meşru, kişisel ve güncel bir ilgi ve bağı olan, işlemin doğrudan veya dolaylı, maddi ve manevi etkisi altında kalan ve bu suretle menfaati ihlal olan*' şeklinde tanımlanmıştır.³⁵

İptal davası; idari işlemlerin yetki, şekil, konu ve amaç unsurlarından en az birinin hukuka aykırı olmalarından dolayı açılır. İdari yargı merci önüne gelen davada yalnızca işlemin hukuka uygun olup olmadığını denetleyebilir, yerindelik denetimi yapamaz.³⁶

İptal davası objektif niteliklidir. Sonucunda yalnızca davayı açan değil, ilgili olan herkes yararlanır. Her ne kadar idareye karşı açılan bir dava da olsa, yargılanan idare değil, idarenin yapmış olduğu işlemidir.

1.5.2. Tam Yargı Davaları

1.5.2.1. Tanımı ve Özellikleri

Tam yargı davası, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının b bendinde idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan dava olarak tanımlanmaktadır.

İdarenin tutum ve davranışlarından dolayı sübjektif kişisel bir hakkı ihlal edilen ve maddi ya da manevi zarar gören davacı, tam yargı davası açarak zararın

---

35 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s.171

36 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 156.

tazminin ve hakkın iadesi isteminde bulunmaktadır. İptal davasının konusu yalnız idari işlemler oluştururken, tam yargı davasının konusuna idari işlemlerle beraber idari eylem ve idari sözleşmeler de girmektedir.³⁷

Tam yargı davası, iptal davası gibi idari yargıya özgü olmayıp, adli yargıdaki edim davalarına benzer. Tazminat davası olarak da nitelendirilebilir. Davacı, tam yargı davasında idareden, hakkın yerine getirilmesi, saldırının durdurulması, uğranılan zararın giderilmesi gibi bir şeyi yapması, yapmaması veya vermesini istemektedir.³⁸

1.5.2.2. Tam Yargı Davasının Türleri

Üzerinde uzlaşma olmamakla beraber, yargı kararları ve akademik çalışmalarda kabul edildiği üzere tam yargı davasının dört türü bulunmaktadır:³⁹ Tazminat davaları, istirdat davaları, vergi davaları ve idari sözleşmelerden doğan davalar.

1.5.2.2.1. Tazminat Davaları

Tam yargı davalarının uygulamada en çok rastlanan türüdür. Edim davasının idari yargıdaki karşılığıdır. Zarara uğrayan davacının, maddi veya manevi zararının giderilmesi amacıyla açılır. İdarenin mali sorumluluğuna dayanır.⁴⁰

1.5.2.2.2. İstirdat Davaları

Haksız olarak idarenin mal varlığına geçen bir mal ya da paranın, sahibi olan davacı tarafından geri alınmasına yönelik olarak açılan davalardır. İdare bu davalarda

---

37 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 205.

38 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 205.

39 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref (2006), **Yönetmelik Yargı**, 24. Bası, Ankara, Turhan Kitabevi, s. 265.

40 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 207.

hukuki bir işlem olmadan, hukuka aykırı biçimde belli bir malı veya parayı kendi mal varlığına geçirmektedir.⁴¹

1.5.2.2.3. Vergi Davaları

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. maddesindeki "İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştay'a ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri..." ifadesinden, vergi mahkemelerine açılan vergi davalarının tam yargı davasının bir türü olduğu sonucuna varılabilir. Ancak doktrinde, verginin tarh etmesini sağlayan idari işlemlere ilişkin itirazların içeriğine bakıldığında, vergi davalarının iptal davası niteliğinde olduğu savunulmaktadır.⁴²

1.5.2.2.4. İdari Sözleşmelerden Doğan Davalar

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde idari sözleşmelerden doğan davalar ayrı bir dava türü olarak sayılsa da, uygulamada böyle bir dava türü bulunmamaktadır. Tam yargı davası türünde olduğu savunan görüşler bulunsa da, hem idari sözleşmenin hazırlık aşamasındaki işlemler, hem de idari sözleşmenin uygulanmasına yönelik işlemler iptal davasına konu olabilmektedir. Ayrıca idari sözleşmeden menfaati ihlal edilenler sözleşmenin iptalini isteyebilmektedirler.

Sonuç olarak idari sözleşmeden doğan tam yargı davasının konusunu oluşturabileceği gibi iptal davasının da konusuna girebilmektedir.⁴³

---

41 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 207.

42 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı., s. 266.

43 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 208.

İKİNCİ BÖLÜM

İDARİ YARGIDA DAVA AÇMA SÜRELERİ

2.1. İptal Davalarında Dava Açma Süresinin Başlangıcı

2.1.1. Yazılı işlemlerde Sürenin Başlangıcı

Anayasa'nın 125. maddesinin üçüncü fıkrasında idari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim yapıldığı tarihten itibaren başlayacağı kuralı yer almıştır. İYUK'un 7. maddesinin a bendinde de, Anayasa'nın 125. maddesindeki hükümle paralel olarak, dava açma süresinin idari uyuşmazlıklarda yazılı bildirim yapıldığı tarihi izleyen günden itibaren başlayacağı kuralı yer almaktadır. Bu kural, vergi uyuşmazlıkları dahil olmak üzere bütün uyuşmazlıklara uygulanmaktadır. Danıştay 4. Dairesi, 13.11.2006 tarih ve E:2005/2134, K:2006/2156 sayılı kararında "*Özel yasasında yer alan düzenleme gereği tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde dava açılması gereken ödeme emirlerinin içeriğinde, bu bilgiye yer verilmemiş olduğundan, bu ödeme emirlerine karşı açılan davada, dava açma süresinin*

geçirildiğinden söz edilmesine olanak bulunmamaktadır.” diyerek ödeme emrine karşı açılan davada, ödeme emrinin tebliğinden itibaren, 30 günlük genel dava açma süresinin uygulanacağına hükmetmiştir.

İdari işlemlere karşı açılacak davalarda, dava açma sürenin yazılı bildirim tarihinden itibaren başlayacağı kuralını, hukuk tarihimizde ilk kez 1961 Anayasası düzenlemiştir. Bu düzenlemeden önce 1925 tarihli Devlet Şurası Kanunu’na göre, gerek iptal gerekse tam yargı davasında dava açma süresinin başlaması için yazılı bildirim gerek yoktu. Sözlü bildirim veya öğrenme tarihinden itibaren dava açma süresi işlemeye başlamaktaydı⁴⁴. 1961 Anayasası’nın 114. maddesinin ikinci fıkrasında ise, “idarenin işlemlerinden dolayı açılacak davalarda süre aşımı, yazılı bildirim tarihinden itibaren başlar.” hükmü yer almıştır. Aynı tarihlerde geçerli olan 521 sayılı eski Danıştay Kanunu’nun 67. maddesinde ise bu husus, “Danıştay’da idari dava açma süresi her çeşit işlemlerde yazılı bildirim tarihinden itibaren, kanunlarda ayrı süre gösterilmeyen hallerde doksan gündür.” denilerek dava açma süresinin başlaması için işlemlerin yazılı olarak bildirilmesi şartı getirilmiştir.⁴⁵

Yazılı bildirim kuralının hem 1961 Anayasası, hem de 1982 Anayasası’nda yer almasının temel amacı; idarenin işlemleri karşısında, bireylerin haklarının idareye karşı korunması ve idareye karşı kullanabilmesini anayasal güvenceye bağlamaktır. Bunun sebebi ise, idare, ilgilinin rızasına ihtiyaç duymaksızın, tek yanlı iradesi ile tesis ettiği işlemlerle mevcut hukuki durumlarını ortadan kaldırmakta veya değiştirebilmekte olmasıdır.⁴⁶

---

44 ONAR, Sıddık Sami, **a.g.e.**, s. 1962.

45 ONAR, Sıddık Sami, **a.g.e.**, s. 1963.

46 KANLIGÖZ, Cihan (1988), İdari İşlemlerde Yazılı Bildirim, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C:40, S:1-4, s. 174.

ULER'e göre, idari işlemler öğrenildiği andan itibaren dava edilebilirler. Fakat davanın açılması aşamasında, yazılı bildirim olmadıkça süre engeliyle karşılaşılması bireylere tanınmış olan bir güvencedir.⁴⁷

YENİCE-ESİN'e göre de; bireyleri ilgilendiren subjektif işlemlerin yazılı olarak bildirilmesi anayasal güvencedir. Tekemmül etmiş bir işlem yazılı olarak ilgisine bildirilmemişse, bildirim yapılanaya kadar ilgilileri etkilemeyecektir.⁴⁸

İdari davalarda dava açma süresinin 60 gün olarak düzenlenmesi, bu sürenin kısa olması ve Danıştay içtihatlarıyla da hak düşürücü nitelikte kabul edilmesi, bu sürenin başlangıcı olan yazılı bildirim tarihine ayrı bir önem katmaktadır. Çünkü yazılı bildirim tarihiyle ilgililer, ne kadar dava açma sürelerinin olduğu, süre aşımı olup olmadığını, dava açma süresini kaçırmış olmaları halinde ise gereksiz yere dava açarak yargılama giderlerini ödemek zorunda kalmayacaklardır.⁴⁹

Yazılı bildirim, ilgilinin dava hakkını kullanabilmesine olanak sağlaması için, içeriği ve biçiminin anlaşılır ve usule uygun olması gerekir. İşlemin gerekçesinin, kanunen bulunması zorunlu tutulmadıkça, yer alması gerekli değildir. Yazılı bildirim, şekil ve usul kurallarına uygunluğu 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda öngörülen koşullara uygun olarak yapılmasıdır. Tebligat Kanunu'nun 32. maddesine göre tebliğ usulüne uygun olmasa bile, muhatap tebliğden haberdar olmuş ise bildirim geçerli sayılır. Muhatapın beyan ettiği tarih, tebliğ tarihi addolunur⁵⁰. Tebligat Kanunu'na uygun olmayan bildirimler geçerli olmayacaktır.⁵¹

---

47 ULER, Yıldırım, a.g.e., s. 225.

48 YENİCE, Kazım, YÜKSEL, Esin, a.g.e., s. 52.

49 YAMAN, Murat (2009), **İdari Yargı Dava Rehberi**, Adalet Yayınevi, Ankara, s. 524.

50 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s.319.

Yazılı bildirim yetkili idari makamlar tarafından yapılmadıkça, dava açma süresinin başlangıcına esas alınmaz⁵². Yazılı bildirim yetkili olan makam ise kural olarak o işlemi yapan veya kararı alan makamdır⁵³.

2.1.2. İlan Yoluyla Bildirimlerde Dava Açma Süresi

Anayasada idari işlemlere karşı dava açma süresinin yazılı bildirim tarihinden başlayacağı öngörülmüştür. Adresi belli olmayan kişiler için yazılı bildirim ne zaman yapılmış sayılacağı konusunda İdari Yargılama Usulü Kanununun 7. maddesinin 3 fıkrasında düzenleme bulunmaktadır. Buna göre “adresleri belli olmayanlara özel kanunlarındaki hükümlere göre ilan yoluyla bildirim yapılan hallerde, özel

---

51 “...7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 21. Maddesinde belirlenen usule aykırı olarak, en yakın komşulardan birine haber verilmediği anlaşılmış olup, davacının dava konusu işlemi öğrendiği tarih esas alınarak davanın süresinde açıldığının kabulü ve uyuşmazlığın esasının incelenmesi gerekirken davanın süre aşımı nedeniyle reddi yolunda verilen kararında hukuka uyarlık görülmemiştir.” Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 30.04.2014 gün ve E:2012/765, K:2014/1895 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar), Aynı yönde “... adresinden taşınmış olan davacının yeni adresinin başta ilgili ticaret veya sanayi odası veya vergi dairesi gibi resmi veya hususi müessese ve dairelerden gerekli görülenlere sorulması ve zabıta vasıtasıyla tahkik ve tespit ettirilmesi suretiyle tespiti mümkünken, belirtilen şekilde bir araştırma yapılmadan ilan tebligat yapılması usule aykırı olduğundan, usule aykırı şekilde yapılan ilan tebliğ tarihi esas alınarak davanın süre aşımı nedeniyle reddedilmesinde hukuki isabet görülmemiştir.” Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 06.03.2014 tarih ve E:2012/312, K:2014/681 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

52 ÇIRAKMAN, Erol, a.g.e., s. 197.

53 KANLIGÖZ, Cihan, a.g.e., s. 176.

kanununda aksine bir hüküm bulunmadıkça süre, son ilan tarihini izleyen günden itibaren on beş gün sonra işlemeye başlar” hükmü getirilmiştir.

İdari Yargılama Usulü Kanunundaki düzenlemeye göre idari işlemlerin yazılı bildirimnin özel kanunlarda aksine hüküm bulunmayan hallerde son ilan tarihini izleyen günden on beş gün sonra yapılmış sayılacağı belirtilmiştir. İdari Yargılama Usulü Kanunundaki süre, Tebligat Kanunu’ndaki süreden farklılık göstermektedir. Tebligat Kanunu’na göre ilanen tebliğ, son ilan tarihinden itibaren yedi gün sonra yapılmış sayılırken, İdari Yargılama Usulü Kanunu’ndaki düzenlemeyle bu sürenin tebliğe karar veren merciin kararıyla 15 güne kadar uzatılacağı düzenlenmiştir.

İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda süre ile ilgili düzenlemeler özel kanunlarda hüküm bulunmadıkça uygulanacaktır. İlanen tebliğin son ilan tarihini izleyen günden itibaren 15 gün sonra yapılmış sayılabilmesi için özel kanunlarda süreye ilişkin düzenleme bulunmaması gerekmektedir⁵⁴. Mesela, Kamulaştırma Kanunu’nun 14. maddesinde “Kamulaştırmaya konu taşınmaz malın maliki tarafından 10. madde gereğince mahkemece yapılan tebligat gününden, kendisine tebligat yapılamayanlara tebligat yerine geçmek üzere mahkemece gazete ile yapılan ilan tarihinden itibaren otuz gün içinde, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal ve maddi hatalara karşı da adli yargıda düzeltim davası açılabilir.” hükmü yer aldığı için, kamulaştırma kararının ilan yoluyla bildirilmesi halinde; İdari Yargılama Usulü Kanunu’ndaki son ilan tarihinden itibaren on beş gün sonra dava açma süresinin başlayacağı kuralı değil, Kamulaştırma Kanunu’nda belirtilen gazetede ilan tarihinden itibaren otuz gün sonra sürenin başlayacağı kuralı uygulanacaktır.⁵⁵

---

54 ÖNGÖREN, Gürsel (1990), **Türk Hukukunda İdari Dava Açma Süreleri**, Kazancı Hukuk Yayınları No:74, İstanbul, s. 124.

55 KARAVELİOĞLU, Celal (2006), **Açıklama ve Son İctihatlarla İdari Yargılama Usulü Kanunu**, Cilt 1, 6. Bası, Karavelioğlu Hukuk Yayınevi, Ankara, s.559.

2.1.3. Düzenleyici İşlemlerde Dava Açma Süresi

İdarenin düzenleyici işlem yapma yetkisine düzenleme yetkisi denir. Düzenleyici işlemler, idarenin genel ve kişilik dışı kurallar koyması veya var olan kuralları değiştirmesidir⁵⁶. İdarenin düzenleyici işlemleri, genel olarak soyut ve genel hukuki durumlar yaratan işlemlerdir.⁵⁷

Düzenleyici işlemler eşitlik ve adaletin sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadırlar. Düzenleyici işlemlerle idare, sıralamada kanunun altında yer alan genel kurallar koymaktadır. Bu yolla yasaların herkes bakımından eşit uygulanması sağlanmakta ve hukuk güvenliği etkili bir şekilde temin edilmektedir.⁵⁸

Düzenleyici işlemlerin başında tüzük ve yönetmelik gelmektedir. Bunların dışında kararname, karar, tebliğ, yönerge, sirküler, statü, genelge, tarife vb. idari tasarruflar da düzenleyici işlemlerdendir⁵⁹.

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesinin 4. fıkrasında, düzenleyici işlemlerin ilanı üzerine doğrudan doğruya bu işlemin iptali istemiyle açılacak davalarda, dava açma süresinin ilan tarihini izleyen günden itibaren başlayacağı düzenlenmiştir. Bu kural mutlak olup, ilgili süresinden sonra dava açarken düzenlemeyi ilan tarihinden daha sonraki bir tarihte öğrendiğini ileri süremeyecektir.⁶⁰

---

56 GÖZLER, Kemal (2008), **İdare Hukuku Dersleri**, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, s.398.

57 KALABALIK, Halil (2004), **İdare Hukuku Dersleri**, Değişim Yayınları, Sakarya, s. 173.

58 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref (2008), **Yönetim Hukuku**, 27. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, s. 61.

59 YENİCE, Kazım, Esin, Yüksel, a.g.e., s. 190.

Sürelî yayınlarda ise, dava açma süresi, yayının başladığı tarih değil, yayının sona erdiği tarihten itibaren başlayacaktır. Eğer yayın birden fazla sayıdan oluşuyorsa, dava açma süresi, son yayın günün izleyen günden itibaren başlayacaktır.⁶¹

Düzenleyici işlemin uygulanması üzerine açılacak davalarda, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesinin 4. fıkrasında, dava açma süresinin başlangıç yönünden üç farklı düzenleme getirmiştir. Buna göre, ilgililer, düzenleyici işlemin uygulanması üzerine; yalnızca düzenleyici işlem aleyhine veya yalnızca uygulama işlemi aleyhine yahut her ikisine birlikte dava açabileceklerdir.

Düzenleyici işlemin ilanı tarihinden itibaren dava açma süresi içerisinde dava açılmamış olması ilgililerin dava hakkını tamamen yitirmesine yol açmaz. Yukarıdaki düzenleme, düzenleyici işlemin uygulanması durumunda, ilgililere, yeni bir dava açma hakkı daha tanımaktadır. Bu yeni dava hakkı, uygulama işleminin tebliğini izleyen günden itibaren başlayacaktır.⁶²

Bir diğer tanınan hak ise, düzenleyici işleme dava açılmadan, düzenleyici işlem baz alınarak yapılan uygulama işlemine dava açılmasıdır. Bu durumda dava açma süresi uygulama işleminin tebliğ tarihini izleyen günden itibaren başlayacaktır.

Davacının kullanabileceği diğer dava türü ise, düzenleyici işlemle beraber uygulama işlemine de aynı anda dava açmaktır. Bu durumda da dava açma süresi uygulama işleminin tebliğinden itibaren başlayacak, uygulama işlemine karşı dava açma süresi kaçırılsa düzenleyici işlem açısından da dava kabul edilmeyecektir.

---

60 KAPLAN, Gürsel (2007), **İdari Yargıda Dava Açma Süreleri**, Turhan Kitabevi, Ankara, s. 289.

61 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, DİNÇER, Güven (2001), **İdari Yargılama Usulü**, 2. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, s. 341.

62 ALAN, Nuri, "İptal Davalarının Ön ve Esastan Kabul Şartları", **Danıştay Dergisi**, s. 50-51, Danıştay Matbaası, s. 35; KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 294.

2.1.4. Zımnî Ret İşlemlerinde Dava Açma Süresi

2.1.4.1. Ortada Bir İdari İşlem Yokken İdareye Başvurulması

İdare, idari işlemleri yaparken, kendiliğinden hareket edebileceği gibi, ilgililerin talebi üzerine de harekete geçebilir⁶³. Anayasamızın 74. maddesinde dilekçe hakkını düzenleyerek, bu hususu hükme bağlamıştır. Bu maddeye göre, vatandaşlar ve karşılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye’de ikamet eden yabancılar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne yazı ile başvurma hakkına sahiptir. Buna ilişkin diğer bir düzenleme 3701 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun’un 3. maddesiyle getirilmiştir.

İdare böyle bir başvuruyla karşılaştığında; ya başvuruda bulunan ilgilinin isteği yönünde işlem yapacak veya eylemde bulunacak, ya da olumsuz vermek durumunda kalacaktır. Anayasamızın 74. maddesinin ikinci fıkrasına göre, idare başvurularının sonucunu gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirmekle yükümlüdür. Bu hüküm uyarınca, idare başvuru sonucunu, olumlu ya da olumsuz olsun, başvuran kişiye yazılı olarak bildirecektir. Ancak uygulamada idare buna pek uymamakta, başvurulara geç cevap vermekte veya hiç vermemektedir.⁶⁴

İlgililerin Anayasal hakkı olan dilekçe hakkını teminat altına almak ve dava yoluyla haklarını arayabilmeleri için İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda İdari Makamların Sükutu başlıklı 10. madde düzenlenmiştir⁶⁵.

---

63 DURAN, Lütfi, ‘İdari Müracaatlar ve Bunlar Karşısında İdarenin Sükutu Meselesi, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C: XII, Sayı 1, s.130.

64 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s.204.

65 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s.204.; ALAN, Nuri, a.g.e., s.36.; SANCAR, Mithat, a.g.e., s. 74.; SEZGİNER, Murat (1996), ‘İdari Makamların Sükutu Üzerine Açılan Davalarda Süre’, **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C:5, S: 1-2, s. 417.

NOHUTÇU bu maddeyi şu şekilde anlatmaktadır; “*Bu madde kapsamında idarenin maddi veya hukuki bir işlem ya da eylemi ortada bulunmamasında, idarenin sessiz ya da hareketsiz kalmasından dolayı hak ya da menfaati ihlal edilen ilgili, idarenin ilk olarak bir işlem ya da eylemde bulunup harekete geçerek bu durumu gidermesi için başvuruda bulunmaktadır. İdare böyle bir başvuruya olumlu ya da olumsuz biçimde yanıt verme yükümlülüğüne rağmen suskun ya da hareketsiz kalarak veya kesin olmayan bir yanıt vererek hak veya menfaat ihlalinin devamına yol açmakta, bu durumda ise ilgili idarenin zımni reddinin iptal edilerek başvuru amacının yerine getirilmesi için dava açmaktadır.*”⁶⁶

İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 10. maddesinin birinci fıkrasına göre, “İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.” hükmünü içermektedir. Anayasamızda yer alan dilekçe hakkına paralel bir düzenlemedir.

Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre, “Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.”

İkinci fıkra, ilk fıkraya göre idareye yapılan başvuru sonucunda idarenin vereceği cevaba göre ya da cevap vermemesi durumunda oluşacak hukuki durumu düzenlemiştir. İdare kanun tarafından zorunlu tutulmadıkça, kendisine yapılan başvuruya cevap vermek zorunda değildir. Ancak kanun koyucu, başvuruda bulunanın hakkına zarar gelmemesi için, başvurudan itibaren 60 gün içerisinde cevap

---

66 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e.s, s. 325.

verilmemesi durumunu başvurunun reddi sayılacağını kabul etmiştir. İdari Yargı’da isteğin reddi anlamına gelen bu süreye, zımni ret süresi denilmiştir⁶⁷.

İdarenin hareketsizliğine böyle bir sonucun bağlanması, idarenin hareketsiz kalarak yargısal denetime maruz kalmaması durumunun önüne geçmek içindir⁶⁸. İdarenin her türlü işlem ve eyleminin yargı denetimine tabi olması Anayasal bir ilke olup, yukarıda anlatılan düzenleme ile idarenin başvurular karşısında hareketsiz kalma durumu dahi yargı denetimine tabi tutulmuştur.⁶⁹

2.1.4.1.1. Dava Açma Süresinin Başlaması İçin Gerekli Koşullar

Kural olarak işlem yapması için başvuruda bulunmuş olan idarenin, işlem yapma konusunda yetkisi olan bir makam olması gerekmektedir. Başvuru yetkili idari birim dışında başka bir makama yapılacak olunursa, bu başvurunun, 10. madde kapsamındaki bir dava açma hakkı üzerinde etkisi olmayacaktır⁷⁰.

Bununla birlikte, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun’un 5. maddesinde, dilekçenin konusuyla ilgili olmayan bir idari makama verilmesi durumunda, bu makam tarafından yetkili idari makama gönderileceği ve ayrıca dilekçe sahibine de bilgi verileceği düzenlenmiştir. Bu hükme göre, başvuruda bulunan kişi yanlış birime başvurursa bile, bunun hukuki bir sonucu olacak, yanlış

67 CANDAN, Turgut, ‘İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 10 ve 11. Maddelerinde 4001 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler-II’, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl:3, S:28, s. 14.

68 ÇIRAKMAN, Erol, a.g.e., s. 203.

69 ERKUT, Celal (1990), ‘İptal Davasının Konusunu Oluşturma Bakımından İdari İşlemin Kimliği’, **Danıştay Yayınları**, Ankara, s. 31.

70 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 326.; ÇIRAKMAN, Erol, a.g.e., s. 203., GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 407.

yapılan başvuru doğru idari birime iletilecektir⁷¹. Bu durumda zımni ret süresini yanlış makama başvurulana tarihten itibaren değil, yetkili ve görevli yere ilgilini başvurusunun iletilmesi tarihinden itibaren başlatılması gerekmektedir.⁷²

Dava hakkının doğabilmesi için gerekli olan bir diğer koşul, başvurunun idari davaya konu olabilecek, icrai ve etkili bir işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya yönelik olması gerekmektedir⁷³. Örneğin Bakanlıktan görüş almak için yapılan başvurunun doğrudan veya zımnen reddedilmesi halinde dava açma hakkı doğmayacaktır. Çünkü idareden talep edilen işlem, icrai ve etkili bir işlem niteliğinde değildir.⁷⁴

Yapılan başvuru idareyi ilk kez harekete geçirecek nitelikte başvuru olması gerekmektedir. İdareye daha önce yaptığı işlemin veya eylemin değiştirilmesi, kaldırılması veya geri alınmasına ilişkin başvurular bu madde kapsamında değil, aşağıda açıklandığı üzere İdari Yargılama Usulü Kanunu madde 11 kapsamında değerlendirilecektir.⁷⁵

İlgililerin idareye başvuruları konusunda, süre açısından herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. İlgililer idareye her zaman başvurabilirler⁷⁶. Ancak başvuru için özel kanunlarda bir düzenleme bulunmaktaysa, başvuru yapılırken özel

---

71 KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 201.; SEZGİNER, Murat, a.g.e., s. 423.

72 ZABUNOĞLU, Yahya K., a.g.e., s. 197.

73 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 326.

74 DURAN, Lütfi, ‘‘İdarenin Sükutu Meselesi’’, s. 139.; ERKUT, Celal, a.g.e., s.32.; ALAN, Nuri, a.g.e., s. 36.

75 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 326.

76 DURAN, Lütfi, a.g.e., s. 170.; YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 205., GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 407., NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 326.

kanunlardaki süre dikkate alınacaktır. Mesela, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile mülga 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun 93. Maddesinde, kişilerin idareden olan alacaklarını, alacağın doğduğu tarihten itibaren beş yıl içinde isteyebilecekleri hükme bağlanmak suretiyle idareye başvuru süresi belli bir süreyle sınırlandırılmaktaydı.

2.1.4.1.2. Başvuru Karşısında İdarenin Tutumuna Göre Dava Açma Süreleri

İdari makama yapılan başvuru sonucunda, başvuran kişinin dava hakkı, idarenin başvuru karşısındaki tutumuna göre değişmektedir. Bunun sonucunda, dava hakkı farklı tarihlerde doğmakta ve buna göre hesaplanmaktadır.⁷⁷

2.1.4.1.2.1. İdarenin Başvuruyu Kesin Olarak Cevaplandırması

İdare başvuruyu zımni ret süresi içerisinde cevaplandırır ve bu cevap olumlu yönde olursa, idari yargıya konu olabilecek uyuşmazlık söz konusu olmadığı için dava açılması durumu gündeme gelmeyecektir. Fakat, idarenin cevabı istemin reddi şeklinde olursa, bu cevapla birlikte uyuşmazlık doğacak; dava açma süresi de, istemin reddi cevabının tebliğini izleyen günden itibaren başlayacaktır.

2.1.4.1.2.2. İdarenin Suskun veya Hareketsiz Kalması

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 10. Maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, idarece altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılacak ve ilgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde dava açabileceklerdir. Zımni ret olarak belirlenmiş olan süre, idareye başvuru günden itibaren başlayacaktır. Bu sürenin hesaplanmasına tatil günleri de dahildir. Yani sürenin son gününün tatil gününe ya da adli tatile denk gelmesi durumunda, sürenin uzaması gibi bir durum söz konusu olmayacaktır.⁷⁸

İdarenin, başvuru tarihinden itibaren 60 gün içerisinde cevap vermemesi durumunda başlayacak olan dava açma süresi içerisinde ilgilinin dava açmayıp

⁷⁷ CANDAN, Turgut, ‘‘İYUK 10 ve 11. Maddelerinde Değişiklikler-II’’, s. 14.

⁷⁸ NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 326-327.

tekrarda idareye başvurusu durumunda, idare ister açıkça ret cevabı versin isterse yine aynı şekilde zımnen reddetsin, ilgili için yeni bir dava açma hakkı doğurmayacaktır. Ancak başvurunun içeriği ve biçimine ilişkin maddi ve hukuki koşullarda değişiklik olmuşsa, zımnen reddedilen başvurudan sonra idareye yapılan her başvuru da dava açma süresi yeniden başlayacaktır. Bundan başka, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasına ilişkin idareye yapılan başvurularda, başvuru zımnen reddedilse bile, sonradan tekrar başvuru yapıldığında dava açma süresi yeniden başlayacaktır.⁷⁹

2.1.4.1.2.3. İdarenin Kararsız Kalarak Kesin Olmayan Bir Cevap Vermesi

İdare kendisine yapılan başvuru sonucunda, zımni ret süresi içerisinde, istemin incelendiği, konunun incelenebilmesi için ek bilgilere ihtiyaç olduğu, istemin üst makama intikal ettirildiği gibi kesin olmayan yanıt verebilir⁸⁰. Bu tür durumlar göz önüne alınarak İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 10. maddesinin ikinci fıkrası, "Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, istemin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez." düzenlemesine yer vermiştir.

Kanun koyucu, idare tarafından verilen cevabın kesin cevap kabul edip etmeme konusunda, ilgiliye seçim hakkı tanımıştır.⁸¹

Başvuran kesin olmayan cevabı istemin reddi olarak kabul ederse, dava açma süresi, idarenin cevap yazısının ilgiliye tebliğ edildiği günden itibaren başlayacaktır.

Başvuran bu yola gitmeyip, kesin cevabı bekleme yolunu da seçebilir. Bu durumda dava açma süresi kesin cevabın geldiği tarihten itibaren işlemeye

79 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 327.; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref (1969), İdari Yargıda Dava Açma Süresi, **Amme İdare Dergisi**, C:2, S:4, s. 7.

80 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 329.

81 CANDAN, Turgut, "İYUK 10 ve 11. Maddelerinde Değişiklikler-II", s. 14.

başlayacaktır. Ancak, kesin cevabı bekleme süresine ilişkin kanunda bir sınırlama getirilmiş ve bekleme süresi, idareye başvuru tarihinden itibaren altı ayla sınırlandırılmıştır. Yani, idarenin cevabı altı ay içinde gelmezse, dava açma süresi altı ayın bittiği tarihten itibaren başlayacaktır.

İdarenin cevabı altı aylık bekleme süresi içinde gelmemiş ve başvurucuda bu sürenin bitiminden itibaren dava açma süresi içinde dava açmamışsa, bununla birlikte dava açma süresi sona erdikten sonra idarenin cevabı gelmişse; bu cevabın başvurana tekrardan dava açma hakkı verip vermeyeceği konusunda doktrinde farklı görüşler bulunmaktadır. Görüşlerden birine göre, bu durum yeni bir dava açma hakkı tanımayacağı yönündedir. CANDAN'a göre; İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 10. maddesinin son cümlesinde geçen "dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açılabilir" hükmünde geçen "altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse" ibaresinin kullanılmasının, bu cümlenin sadece altmış günlük ilk zımni ret süresi içerisinde idarece cevap verilmediği hallere münhasır olduğunu göstermektedir. Yani, altı aylık bekleme süresi içerisinde idarenin kesin cevabı gelmez ve dava açma süresi içerisinde dava açılmazsa, artık bundan sonra gelecek olan idarenin cevabı yeniden dava açma hakkı oluşturmayacaktır⁸². NOHUTÇU'ya göre, idarenin kesin olmayan cevap verdiği durumlarda idareye yapılan başvurudan sonra altı ay içinde kesin yanıt verilmeyip, izleyen günden itibaren dava açılmamışsa, idarenin bundan sonra vereceği cevap dava açma süresini yeniden başlatmayacaktır. Bunun sebebi, bu duruma ilişkin kanun 6 aylık bir ruhsat tanımıştır.⁸³

SEZGİNER ise, bu konuda karşıt görüş ileri sürerek; altı ayın bitiminden sonra dava açma süresi geçtiği halde idare tarafından cevap gelirse, bu cevabın ilgiliye yeni bir dava açma süresi kazandıracağını savunmaktadır. Kanununun 10.

---

82 CANDAN, Turgut, "İYUK 10 ve 11. Maddelerinde Değişiklikler-II", s. 19.

83 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 330.

maddesinin ilk halinde de ‘‘altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse’’ ibaresi yer almaktaydı. Kanun, kesin olmayan cevap üzerine altı aylık bekleme süresini getirdiğinde, bu düzenlemeye, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra idarenin cevabı üzerine dava açma imkanını getiren son cümleden hemen önce yer vererek, bu altı aylık süreyi de kapsama almak istemiştir. Bu sebeple, altı aylık bekleme süresi sonunda dava açılmamış olsa bile, dava açma süresinden sonra gelen cevap dava açma süresini başlatacaktır.

2.1.4.2. Ortada İdari İşlem Bulunmakta İken İdareye Başvurulması

İdarece tesis edilen işlemlere karşı yargı yoluna başvurulmadan önce, ilgililer işlemi yapan idareye başvurarak işlemin düzeltilmesini, kaldırılmasını veya geri almasını isteyebilirler. İdari yargı mercileri sadece hukuki denetim yaparlarken, işlemi tesis eden idari birimler hem hukuki hem de yerindelik denetimi yapabilmektedirler. Bu nedenle, yargı yerine başvurmadan önce idari merciye başvurarak durumun düzeltilmesi istenebilir. İdari işlemlerin yargı yolundan önce idarece incelenmesini sağlayan bu yöntem İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 11 maddesinde düzenlenmiştir.⁸⁴

Söz konusu maddeye göre; ilgililer tarafından, idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu başvurma, işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durdurur.

---

84 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s.419; SANCAR, Mithat, ‘‘İYUK’un 10 ve 11. Maddeleri Bağlamında Süre’’, s. 81; GÜRBÜZER, İlyas (1973), ‘‘Danıştay’da İdari Dava Açma Süresi’’, **Ankara Barosu Dergisi**, C:30, S:5, s.930; ALAN, Nuri, a.g.e., s.12; CANDAN, Turgut (1995), ‘‘İdari Yargılama Usulü Kanununun 10 ve 11. Maddelerinde 4001 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler-I’’, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl:3, S:27, s. 22.; NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 331.

Yukarıda bahsedilen maddeden anlaşılacağı üzere, haklarında yapılan işleme karşı dava açmadan önce idareye başvuran ilgililerin dava açma süresini kaçırmamasının önüne geçmek için idareye başvurma ile dava açma süresinin duracağı hükme bağlanarak ilgililerin dava açma hakkı koruma altına alınmıştır.

2.1.4.2.1. Dava Açma Süresinin Durmasının Koşulları

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11. maddesi kapsamına giren bir durumdan bahsedebilmek için, ortada dava konusu olabilecek nitelikte tesis edilmiş bir idari işlemin olması gerekmektedir. Bu işlem, re'sen tesis edilmiş bir işlem olabileceği gibi, idareye yapılan başvuru sonucunda tesis edilmiş bir işlem de olabilir. İşlemin geri alınması, değiştirilmesi, kaldırılması ya da yenisinin yapılması için yapılan başvurunun, madde kapsamında dava açma süresini durdurabilmesi için bir takım şartlara haiz olması gerekmektedir.

2.1.4.2.1.1. İdareye Başvuru Dava Açma Süresi İçinde Yapılmalıdır.

İdareye yapılan başvurunun, dava açma süresini durdurabilmesinin ön koşulu, başvurunun süresi içerisinde yapılmış olmasıdır. Dava açma süresi geçtikten sonra yapılan başvuruda, ortada duracak bir dava kalmadığından dolayı, dava süresini etkilemeyecektir⁸⁵.

Eğer mevzuatta itiraz için ayrı bir süre düzenlenmişse, dava açma süresinden önce bu süreye göre başvurunun yapılması gerekmektedir⁸⁶. Danıştay 8. Dairesi'nin 12.03.2003 tarih ve E:2002/1541, K:2003/1122 sayılı kararıyla bu görüşte olduğunu ortaya koymuştur. Söz konusu kararda "*117. ve 118. maddelerdeki düzenlemenin*

---

85 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s.332; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, "Yönetmelik Yargı", s. 420; DURAN, Lütfi, "İdarenin sükutu meselesi", s. 158; ALAN, Nuri, a.g.e., s. 37; KARAVELİOĞLU, Celal, a.g.e., s. 644; CANDAN, Turgut, "İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 10 ve 11. Maddelerinde 4001 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler-III", **Yaklaşım Dergisi**, Yıl:3, S:29, s. 35.

86 KAPLAN, Gürsel, "İdari Yargıda Dava Açma Süreleri", s. 247.

yalnızca sizilleri kapsayan “özel” niteliğinden dolayı, 118. Madde uyarınca yapılan itirazın 2577 sayılı Yasanın 11. maddesi kapsamında düşünülmesine ve bu itirazın gerek tabi olacağı süre, gerek dava süresine etkisi yönlerinden anılan yasanın 11. maddesine göre değerlendirilmesine olanak yoktur. Bir başka anlatımla, kendisine 117. madde uyarınca tebligat yapılan ilgilinin tebligat konusu işleme karşı doğrudan doğruya iptal davası açmayarak itiraz yoluna başvurması halinde 60 günlük dava süresi itirazın reddine ilişkin işlemin tebliğ tarihinden, itirazı cevap verilmemek suretiyle reddedilmişse iki aylık cevap süresinin bittiği tarihten itibaren işlemeye başlayacak olup itiraza konu işlemin tebliğ tarihi ile itiraz tarihi arasında geçen sürenin dava süresinin hesabında dikkate alınmasına, konunun “özel” hükümlerle düzenlenmiş olması nedeniyle, yasal olanak bulunmamaktadır. Üniversitesinde okutman olan davacının, 2001 yılı sicilinin olumsuz düzenlendiğinin bildirimine ilişkin işlemin 18.10.2001 tarihinde tebliğ edilmesi üzerine 657 sayılı Yasanın 118. maddesinde öngörülen bir aylık süre geçirildikten çok sonra 05.12.2001 tarihinde itirazda bulunduğu, bu itirazın 06.12.2001 gün ve 06005 sayılı işlemle reddedildiği, bu işlemin de aynı gün davacıya tebliğ edilmesi üzerine 04.02.2002 tarihinde bakılmakta olan davanın açıldığı dosyanın incelenmesinden anlaşılmıştır. Bu durumda; 2001 yılı sicilinin olumsuz düzenlendiğinin bildirilmesine ilişkin işlemin 18.10.2001 tarihinde tebliğ edilmesi üzerine davacının, 657 sayılı Yasanın 118. maddesinde belirtilen “bir aylık” sürede itirazda bulunup, bu itirazın reddi halinde idari dava açmak için öngörülen sürede dava açması gerekmekte olup, itiraz için özel hükümlerle öngörülen bir aylık sürenin geçirilmiş olması nedeniyle altmış günlük dava açma süresinin artık bildirim yapıldığı 18.10.2001 tarihinden itibaren başlatılmasının gerektiği dikkate alındığında, bu haliyle de davanın süresinde açılmadığı anlaşıldığından, temyize konu mahkeme kararı sonucu itibariyle yerinde görülmüştür.” demiştir.

2.1.4.2.1.2. Başvuru Kanunda Belirtilen 4 İstemden Birinin Tesis İçin Yapılmalıdır.

Bir idari başvurunun dava açma süresini durdurabilmesi için, idari işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yerine başka bir işlem yapılması amacına yönelik olması gerekir. Bu dört işlem dışında, örneğin idari işlemin gerekçesinin bildirimine yönelik, idareye şikayet ve dilekler içeren başvurular dava açma süresini durdurmayacaktır.⁸⁷

2.1.4.2.1.3. Başvuru, İşlemi Tesis Eden İdari Makamın Hiyerarşik Üst Makamına, Üst Makam Bulunmaması Halinde İşlemi Tesis Eden Makama Yapılmalıdır.

İdari başvurunun dava açma süresini durdurabilmesi için, başvurunun işlemi yapan idari makamın üst makamına, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makama yapılmalıdır.

İşlemi yapmış olan idari makamın üst makamı bulunurken, işlemi yapmış olan makama yapılan başvuru, 11. madde kapsamında değerlendirilmeyecek ve dava açma süresini durdurmayacaktır. Örneğin işlemi yapmış olan bakanlık dışında, dilekçe hakkı kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yapılan başvuru dava açma süresini durdurmayacaktır⁸⁸. Ancak DURAN, *“...kendi sahasında girmeyen bir mesele hakkında müracaata muhatap olan makam, bu husustaki dilekçeyi re’sen ait olduğu mercie havale ve göndermekle mükellef sayılmalıdır. Bütün bu sebeplere binaen; yanlışlıkla işin tealluk ettiği makamdan gayrisine müratebe müracaatında bulunmuş olan kimsenin, Devlet Şurası Kanunu’nun 34. maddesi hükmünden istifade*

---

87 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel; a.g.e., s. 216; NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 332; ÇIRAKMAN, Erol, “İdari Davalarda Süre”, s. 210.

88 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 333; SANCAR, Mithat, a.g.e., s. 83; YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 213.

ettirilmemesi, kanaatimizce kanuna, adalet ve hakkaniyete uygun değildir.” görüşündedir.⁸⁹

İşlemi yapan makamın üst makamı bulunmuyorsa, işleme karşı başvuru işlemi yapan makama yapılacaktır. Örneğin, bakanlıkların en üst merci tarafından yapılan işleme karşı başvuru, yine işlemi yapan merciiye başvurma şeklinde olacaktır.

Vesayet makamına başvurunun ise dava açma süresini durdurmayacağı görüşü savunulmaktadır⁹⁰. GÖZÜBÜYÜK, bu görüşte olmasının gerekçesini, “*Yasa, yalnız hiyerarşik yere, hiyerarşik yerin olmaması durumunda, kararı alan yere yapılacak başvuruların dava açma süresini durduracağını belirtmiştir. Vesayet yerine başvurma, dava açma süresini durduran durumlar arasında sayılmamıştır. Demek ki, vesayet yerine yapılan başvurular, dava açma süresi içinde olsa bile, dava açma süresini etkilemez.*” şeklinde açıklamıştır.⁹¹

2.1.4.2.1.4. Aleyhine Başvurulacak İşlemin İdari Anlamda Kesin Bir İşlem Olamaması Gerekir.

İdareye başvurulacak işlemin kesin bir işlem olmaması gerekir. Kesinlikten maksat yargısal nitelikte olmayıp, idari anlamda kesinliktir. Mevzuatında kesin olduğu belirtilen işlemlere karşı yapılacak olan başvuru dava açma süresini durdurmayacaktır. Bunun sebebi, bu nitelikteki işlemler bir kez tesis edildikten sonra, herhangi bir makam tarafından geri alınamaz, değiştirilemez ve kaldırılamazlar. Örneğin, 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun’un 7. maddesine göre, vali, vali yardımcısı veya kaymakam

---

89 DURAN, Lütfi, “İdarenin Sükutu Meselesi”, s. 159.

90 YENİCE, Kazım, ESİN Yüksel, a.g.e., s. 214; KAYIŞOĞLU, Bahattin (1972), “İdari Davalarda Süre”, **Ankara Barosu Dergisi**, C:29, S: 1, s. 51; ÖNGÖREN, Gürsel, a.g.e., s. 128; SANCAR, Mithat, a.g.e., s. 83.

91 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 421.

tarafından söz konusu Kanun kapsamında verdiği kararlar kesin olup, bunlara karşı ancak süresi içerisinde idari yargıya başvurulur.⁹²

2.1.4.2.1.5. İdareye Ancak Bir Kez Başvurulabilir.

Madde de belirtilen amaçlarla idareye yalnızca bir kez başvurulabilir. İdareye başvuru hakkı yalnızca ilk kez kullanıldığında dava açma süresini durdurur. Ret cevabı geldikten veya altmış gün içinde cevap gelmedikten sonra aynı konuda tekrar idareye başvurmak, dava açma süresini tekrardan durdurmaz⁹³. Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu 30.01.2013 gün ve E:2011/101, K:2013/20 sayılı kararında, ‘*Davaya konu vergi ziyai cezalarının duyurulduğu ihbarnamelerin davacıya 13.12.2006 tarihinde tebliğ edilmesi üzerine yargı yerlerince çözüme kavuşabilecek söz konusu cezaya karşı otuz günlük süre içinde vergi mahkemesinde dava açılması gerekirken, 15.12.2006 tarihinde ihbarnamelerin iptali istemiyle Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına yapılan başvuruya verilen olumsuz yanıtının 13.2.2007 tarihinde tebliğinden sonra 6.3.2007 tarihinde vergi ziyai cezasının kaldırılması istemiyle dava açıldığı saptanmaktadır.İhbarnamede duyurulan vergi ziyai cezalarına karşı açılacak idari dava süresinin, ihbarnamenin tebliğ edildiği tarihe göre belirlenmesi, İdari Yargılama Usulü Kanununun 7'nci maddesindeki düzenleme gereği olduğundan, vergi ziyai cezalarına karşı dava açma süresinin hesabında, İdari Yargılama Usulü Kanununun 11'inci maddesinin uygulanma olanağı bulunmamaktadır. Dolayısıyla 13.12.2006 tarihinde tebliğ edilen ihbarname ile duyurulan vergi ziyai cezalarına karşı otuz gün olan dava açma süresi geçirildikten sonra 6.3.2007 tarihinde vergi mahkemesi kaydına giren dilekçe ile açılan dava*

92 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 333.

93 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 334; ALAN, Nuri, a.g.e., s. 37; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 420; ÇIRAKMAN, Erol, a.g.e., s. 218; YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 218.

süresinde olmadığından, davayı süresinde kabul ederek uyuşmazlığın esasını inceleyen vergi mahkemesi ısrar kararı hukuka uygun görülmemiştir.” diyerek bu yönde karar vermiştir.⁹⁴

2.1.4.2.2. Duran Dava Açma Süresinin Yeniden İşlemeye Başlaması

Kanunda belirtilen koşullara uygun bir başvuru üzerine duran dava açma süresinin yeniden başlaması, idarenin başvuru karşısında davranış şekline göre değişiklik göstermektedir. Yapılan başvuruyu idare uygun bulup kabul ederse, idari davaya konu bir durum söz konusu olmayacağı için dava açma süresinden de bahsedilmeyecektir. Bunun dışında idarenin cevap vermemesi, olumsuz cevap vermesi ve kesin olmayan cevap vermesi halleri, dava açma süresinin başlaması aşağıda açıklandığı üzere önem arz etmektedir.

2.1.4.2.2.1. İdarenin Cevap Vermemesi

İdari Yargılama Usulu Kanunu'nun 11. maddesinin ikinci fıkrasına göre, idare yapılan başvuruya altmış gün içerisinde cevap vermezse istek reddedilmiş sayılır. Son fıkrasına göre ise, isteğin reddedilmiş sayılması halinde, duran dava açma süresi yeniden işlemeye başlayacaktır. Bu hükme başvuru makamı başvuruya 60 gün içerisinde cevap vermezse dava zımnen reddedilmiş sayılır ve dava açma süresi 60. günün sonundan itibaren kaldığı yerden devam eder.⁹⁵

İstanbul 1. Vergi Mahkemesi bir kararında, “ *Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket adına tescilli 26.04.2011 tarih ve 158360 sayılı serbest dolaşıma giriş gümrük beyannamesi muhteviyatı eşyaya ilişkin olarak beyan*

---

94 Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu 30.01.2013 gün ve E:2011/101, K:2013/20 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

95 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 218; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 420; NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 334.

edilen pozisyon uyarınca özel tüketim vergisi ve katma değer vergisinin ihtirazi kayıtlarla ödendiği, ödenen işbu vergilere karşı 02.05.2011 tarihli dilekçe ile Başmüdürlüğü itiraz edildiği, 60 gün içerisinde cevap verilmemesi suretiyle zımnen reddedildiğinden bahisle de 27.07.2011 tarihinde bakılmakta olan davanın açılmış olduğu anlaşılmıştır. Olayda, 02.05.2011 tarihinde İstanbul Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğüne verilen itiraz başvurusu dilekçesine 4458 sayılı Kanununun 242/2. maddesi uyarınca, otuz gün içinde cevap verilmeyerek zımni ret işleminin olduğu kabulü zorunlu olduğundan, dava açma süresinin başlangıç tarihi, zımni ret işleminin olduğu tarih olan 02.06.2011 tarihi, dava açma süresinin son tarihi ise 2577 sayılı Kanununun 7'nci maddesi uyarınca, 02.07.2011 tarihi olmaktadır. Bu durumda, otuz günlük dava açma süresinin sonu olan 02.07.2011 tarihine kadar dava açılması gerekirken, bu süre geçirilerek 27.07.2011 tarihinde açılan davanın, süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesi mümkün değildir.” diyerek davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiştir⁹⁶. İstanbul 3. İdare Mahkemesi bir kararında ise ‘‘ Anılan maddelerin birlikte değerlendirilmesinden; imar planlarına karşı 2577 sayılı Yasa’ nın 11. maddesi kapsamında yapılacak bir başvuru için özel bir kanun olan 3194 sayılı Yasa’ nın 8/b maddesi ile özel bir itiraz süresi getirildiği, imar planlarına karşı bir aylık askı süresi içinde 2577 sayılı Yasa’ nın 11. maddesi kapsamında başvuruda bulunulması ve bu başvuruya idari dava açma süresinin başlangıç tarihi olan son ilan tarihinden itibaren 60 gün içinde cevap verilmeyerek isteğin reddedilmiş sayılması halinde, bu tarihi takip eden 60 günlük dava açma süresi içinde veya son ilan tarihinden itibaren 60 gün içinde cevap verilmek suretiyle isteğin reddedilmesi halinde bu cevap tarihinden itibaren 60 günlük dava açma süresi içinde idari dava açılabileceği sonucuna varılmaktadır. Dava dosyasının incelenmesinden; Silivri ilçesi Seymen Köyü Kurtalan mevkiinde 240.08 ha.yüzölçümlü alana ilişkin (Belediye hizmet alanı - Katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesisi) 1/5000 ve 1/1000 ölçekli 25/11/2011 tasdik tarihli Nazım ve

---

96 İstanbul 1. Vergi Mahkemesi 30.12.2011 tarih ve E:2011/1430, K:2011/4621 sayılı kararı (yayımlanmamış karar)

Uygulama İmar Planına karşı davacı tarafından, 22.02.2012 -23.03.2012 olan askı süresi içerisinde itiraz edilmediği, akabinde de söz konusu imar planlarının iptali istemiyle 31.08.2012 tarihinde iş bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Bu durumda; yukarıda aktarılan Kanun hükümleri uyarınca, dava konusu edilen planlara askı süresi içinde itiraz edilmediği düşünüldüğünde planın askıdan indiği 23.03.2012 tarihini izleyen 60 gün içinde dava açması gerekirken, bu süreleri geçirdikten sonra 31.08.2012 tarihinde açılan davanın süreaşımı nedeniyle inceleme olanağı bulunmamaktadır.“ diyerek davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiştir.⁹⁷

Danıştay 7. Dairesi de 09.02.2011 gün ve E:2010/3670, K:2011/375 sayılı kararında, “4458 sayılı Gümrük Kanununun 242’nci maddesinin olay tarihinde yürürlükte bulunan şeklinin 3’üncü fıkrasında, cezalara karşı 7 gün içinde kararı alan gümrük idaresinin bağlı bulunduğu Gümrük Başmüdürlüğü nezdinde itirazda bulunabilecekleri; 4’üncü fıkrasında da, gümrük başmüdürlüklerine intikal eden itirazların 30 gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edileceği; 7’nci fıkrasında ise, gümrük başmüdürlüklerinin kararına karşı, işlemin yapıldığı gümrük müdürlüğünün bulunduğu yerdeki idari yargı mercilerine başvurulabileceği hükme bağlanmıştır. Anılan Yasa hükmüne göre; Gümrük Kanununda öngörülen idari itiraz prosedürü tamamlanmadan idari yargı yoluna başvurulamayacağı gibi, yükümlülerin itirazlarının, gümrük başmüdürlüklerince 30 gün içinde karara bağlanarak ilgisine tebliği de yasal bir zorunluluk olup, bu süre içerisinde cevap verilmemesi halinde, idari itirazın zımnen reddedildiğinin kabulü gerekmektedir. Bu durumda ise, idari davaya konu edilebilecek nitelikte kesin ve yürütülmesi zorunlu olan işlemin oluşacağı açıktır. Aksi halde, idari itirazın cevap verilmemek suretiyle sürüncemede bırakılması ve dolayısıyla, hak arama özgürlüğünün kısıtlanması sonucunu doğuracak uygulamaların ortaya çıkması kaçınılmazdır. Olayda da; davacı tarafından 22.7.2008 tarihinde yapılan itiraza 30 gün içerisinde cevap verilmesi gerektiğinden, 21.8.2008 tarihi itibarıyla idari davaya konu edilebilecek

---

97 İstanbul 3. İdare Mahkemesi 16.11.2012 gün ve E:2012/1511, K:2012/2231 sayılı kararı(yayımlanmamış karar).

kesin ve yürütülmesi zorunlu olan zimni ret işlemi oluşmuştur. Bu tarihten itibaren, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 7'nci maddesinde yazılı genel dava açma süresi içerisinde dava açılması gerekirken, bu süre geçtikten sonra (26.9.2008 tarihinde) açılan davanın süre aşımı nedeniyle reddi gerekirken, işin esası incelenmek suretiyle verilen temyize konu mahkeme kararında isabet görülmemiştir.“ bu yönde karar vermiştir.⁹⁸

2.1.4.2.2.2. İdarenin Altmış Gün Geçtikten Sonra Cevap Vermesi

Bu konuda kanunda düzenleme bulunmama ile beraber doktrinde, idarenin 60 gün geçtikten sonra cevap vermesinin dava açma süresine etkisi olmayacağı belirtilmiştir.⁹⁹

NOHUTÇU'ya göre, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 10. Maddesi uyarınca gerçekleşen zimni rette dava açma süresi geçtikten sonra idarenin verdiği cevap yeniden dava açma hakkı doğururken, madde 11 kapsamındaki zimni rette dava açma süresi geçtikten sonra verdiği cevap dava açma hakkını yeniden doğurmayacaktır¹⁰⁰. YENİCE-ESİN'de bu görüşe katılarak, altmış günlük süre içerisinde cevap gelmediği takdirde, dava açma süresinin yeniden başlayacağı öngörüldüğünden, dava açma süresi geçtikten sonra gelen cevabın dava açma

---

98 Danıştay 7. Dairesi 09.02.2011 gün ve E:2010/3670, K:2011/375 sayılı kararı (yayınlanmamış karar)

99 ÇIRAKMAN, Erol, a.g.e., s. 205-211; YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 217; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 420; CANDAN, Turgut, ‘‘İYUK 10 ve 11. Maddelerinde Değişiklikler-III’’, s. 38; ÖNGÖREN, Gürsel, a.g.e., s. 45.

100 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 334.

süresinde hesaba katılmayacağını savunmuştur¹⁰¹. ÇIRAKMAN'da, eski Danıştay Kanunu'nun 70 ve 72. maddelerine atıf yaparak, 11. maddeyle benzer nitelikte olduğunu, söz konusu maddelerde idareye tanınan üç aylık cevap verme süresi içerisinde cevap gelmediği takdirde dava açma süresinin başladığı ve bu süre bittikten sonra gelen cevabın yeni bir dava hakkı tanıdığına ilişkin bir düzenlemenin olmadığı, bundan dolayı, 11. madde de aynı şekilde bir düzenleme bulunmadığından bahisle, dava açma süresi bittikten sonra gelen idarenin cevabının yeni bir dava açma hakkı tanımayacağı görüşündedir¹⁰². İstanbul 9. Vergi Mahkemesi de 25.02.2015 tarih ve E:2014/1938, K:2015/401 sayılı kararında, “ 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 242. Maddesinde yükümlülerin kendilerine tebliğ edilen gümrük vergileri, cezalar ve idari kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir üst makama, üst makam yoksa aynı makama verecekleri bir dilekçe ile itiraz edebileceği, idareye intikal eden itirazlar otuz gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edileceği, itiraz dilekçelerinin süresi içinde yanlıs makama verilmesi halinde, itiraz süresinde yapılmış sayılacağı ve idareye yetkili makama ulaştırılacağı hüküm altına alınmıştır. Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından, 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında 17.06.2010, 18.04.2012 ve 07.09.2012 tarihlerinde AHL Kargo Gümrük Müdürlüğü'ne başvurduğu, 17.06.2010 tarihli başvurusunun idare tarafından 08.04.2014 tarihli kararla reddedildiği, bu kararın 08.05.2014 tarihinde davacıya tebliğ edildiği, davacının bu karara karşı 21.05.2014 tarihinde itiraz ettiği, itirazın 19.06.2014 tarih ve 2014/04 sayılı kararla reddedilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır. Davacının 17.06.2010 tarihli olan ilk başvurusuna karşı 30 gün içerisinde cevap verilmemesi üzerine, işlem zımnen reddedilmiş sayılacağı için, 17.07.2010 tarihinden itibaren dava açma süresi içerisinde dava açması gerekirken, 01.09.2014 tarihinde açılan davanın süresinde açılmadığı anlaşılarak, davanın süreaşımı nedeniyle reddi gerekmektedir.” diyerek dava açma süresi geçtikten sonra gelen idarenin cevabının

101 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 217.

102 ÇIRAKMAN, Erol, a.g.e, s. 205-211.

yeni bir dava açma hakkı tanımayacağına vurgu yaparak, davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiştir.¹⁰³

SANCAR ise bu görüşe katılmayarak; idarenin, altmış gün geçtikten sonra cevap verirse, dava açma süresinin kalan kısmının bu cevap geldikten sonra işletilmesi gerektiğini, zımnî ret ile ilgili esas düzenlemenin 10. madde de yer aldığını, 11. madde kapsamındaki başvuruların yanıtızsız kaldığı durumlarda, 10. maddedeki düzenlemelerin uygulanması gerektiğini savunmaktadır¹⁰⁴. Ordu Vergi Mahkemesi de 16.04.2012 tarih ve E:2011/740, K:2012/336 sayılı kararında, ‘*Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından, 6111 sayılı Kanun kapsamında yapılan başvuru sonucu, borçlu olduğu kamu alacağı hakkında düzenlenen ödeme tablosunun davacıya 24.05.2011 tarihinde tebliğ edildiği, önceden ödediği vergiler mahsup edilmeden oluşturulan taksit tablosunun düzeltilmesi ve kamu alacağının yeniden yapılandırılması talebiyle 30.05.2011 tarihinde idareye başvurulduğu, başvurunun Fatsa Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün 28.06.2011 tarih ve 13119 sayılı işlemi ile reddedildiği ve red işleminin davacıya 01.07.2011 tarihinde tebliği sonrası aynı istemle Ordu Defterdarlığı'na 26.08.2011 tarihinde başvuruda bulunulduğu, bu başvurusunda 25.10.2011 tarih ve 8260 sayılı işlemle reddedildiği ve davacının beyanına göre 04.11.2011 tarihinde tebliği üzerine 30.11.2011 tarihinde bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Öncelikle davacı tarafından idareye yapılan başvurusunun, öncesinde kamu alacağı hakkında yapılandırma işlemi tesis edildiğinden, yukarıda anılan 11. madde kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve bu düşünceden hareketle, ödeme tablosunun davacıya tebliği ile başlayan dava açma süresinin idari başvuru nedeniyle durduğu ve idarenin cevap vermesi veya cevap verme süresinin geçmesi ile dava açma süresi tekrar işlemeye başlayacağından,*

---

103 İstanbul 9. Vergi Mahkemesi 25.02.2015 tarih ve E:2014/1938, K:2015/401 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

104 SANCAR, Mithat, a.g.e., s. 85; ERSOY, Neşet, ‘‘İdari Davalarda Süre’’, **Türk İdare Dergisi**, C: 41, S: 326, s. 26.

dava konusu olayda; ödeme tablosunun tebliği ile ilk başvuru arasında (5) beş gün, ilk ret işleminin tebliği ile ikinci başvuru arasında, 1-20 temmuz arasında geçen mali tatil nedeniyle dava açma süresinin durduğu ve dava açma süresinin 21 temmuzda tekrar başlayacağı dikkate alınarak, (11) gün geçtiği ve kalan (14) günlük dava açma süresinin de, ikinci ret işleminin tebliği sonrası 18.11.2011 tarihinde dolduğu ve bu durumda 30.11.2011 tarihinde açılan davanın süresinde açılmadığı anlaşıl原因 olarak, davanın süreaşımı nedeniyle reddi gerekmektedir.” diyerek, savunulan görüş yönünde karar vermiştir.¹⁰⁵

Kanaatimizce ilk görüş doğru nitelikte olup; 10. madde ortada hiç işlem yokken idareye başvuruyu, 11. madde ise var olan bir işlemten sonra idareye başvuruyu düzenlediği, iki alanın birbirinden farklı olduğundan dolayı, dava açma süresi geçtikten sonra gelen cevabın yeni bir dava açma hakkı vermeyeceği görüşündeyiz.

2.1.5. Vergi Davalarında Sürenin Başlangıcı

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesinin birinci fıkrasına göre, vergi mahkemelerinde dava açma süresi otuz gündür.

İkinci fıkrasına göre bu süre; vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezalarından doğan uyuşmazlıklarda: Tahakkuku tahsile bağlı olan vergilerde tahsilatın; tebliğ yapılan hallerde veya tebliğ yerine geçen işlemlerde tebliğin; tevkif yoluyla alınan vergilerde istihkak sahiplerine ödemenin; tescile bağlı vergilerde tescilin yapıldığı ve idarenin dava açması gereken konularda ise ilgili merci veya komisyon kararının idareye geldiği tarihi izleyen günden başlar.

Vergi mahkemelerinde açılacak davalarda özel dava açma süreleri ise şunlardır:

---

105 Ordu Vergi Mahkemesi 16.04.2012 tarih ve E:2011/740, K:2012/336 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 49. maddesinin b bendinde on beş günlük özel dava açma süresi öngörülmüştür. Buna göre, takdir komisyonlarının arsalara ve araziye ait asgari ölçüde birim değerlerinin tespitine ilişkin kararlarına karşı, kendisine karar verilen veya tebliğ edilen daire, kurum ve teşekküllerce, tebliğ tarihini izleyen günden itibaren, on beş gün içinde yetkili vergi mahkemesi nezdinde dava açılabilir.

6183 sayılı Amme Alacakları Tahsili Hakkında Kanun'un 15. maddesinde, haklarında ihtiyati haciz tatbik olunanların haczin tatbiki, gıyapta yapılan hacizlerde haczin tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde ihtiyati haciz sebebine itiraz edebilecekleri hükmüne yer verilmiştir.

20. maddesinde, haklarında ihtiyati tahakkuk üzerine ihtiyati haciz tatbik olunanların, ihtiyati tahakkuk sebeplerine ve miktarına 15. Madde gereğince itirazda bulunabilecekleri hükme bağlanmıştır.

58. maddesinde ise, kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda bulunabileceği öngörülmüştür. Buna ilişkin İstanbul 9. Vergi Mahkemesi bir kararında, “*Dava dosyasının incelenmesinden, dava konusu ödeme emrinin davacıya 31.10.2013 tarihinde tebliğ edildiği ve bakılan davanın, dava açma süresinin son günü olan 07.11.2013 tarihinden sonra 11.11.2013 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır*” gerekçesiyle davanın süre aşımın yönünden reddine karar vermiştir¹⁰⁶. Bu yönde İstanbul 1. Vergi Mahkemesi 14.01.2014 tarihli kararında, “*Dava dosyasının incelenmesinden, dava konusu ödeme emrinin 08.01.2014 tarihinde davacıya tebliğ edildiği, ödeme emrine karşı davalı idareye 15.01.2014 tarihinde itiraz edildiği, itirazın bila tarihli yazı ile reddedilmesi üzerine ödeme emrinin iptali istemiyle de dava dilekçesinin 10.02.2014 tarihinde*

106 İstanbul 9. Vergi Mahkemesi 17.12.2013 tarih ve E:2013/2957, K: 2013/3192 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

Mahkememiz kayıtlarına girdiği anlaşılmıştır. Buna göre, davacıya 08.01.2014 tarihinde tebliğ edilen ödeme emrine karşı, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanunu'nun 58'inci maddesinde belirtilen 7 günlük dava açma süresinin sonu olan 15.01.2014 tarihi mesai bitimine kadar dava açılması gerekirken, bu süre geçirilerek 10.02.2014 tarihinde açılan davanın, süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesi mümkün değildir. Davacı tarafından, her ne kadar ödeme emrine karşı Gümrük Müdürlüğü itiraz edildiği belirtilmekteyse de ödeme emrinin Gümrük Kanununda belirtilen itiraz prosedürüne tabi olmadığı, bu nedenle de söz konusu itirazın süreyi durdurmayacağı sonucuna varılmıştır.” gerekçesiyle davanın süre aşımı yönünden reddine karar vermiştir.¹⁰⁷

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 05.04.1990 tarih ve 3622 sayılı Kanun'la değiştirilmeden önceki 10. maddesinin son fıkrası, “Vergi Usul Kanunu'nda yer alan vergi hatalarının düzeltilmesi istemleri dışında, bu madde hükümlerinin vergi uyuşmazlıklarında uygulanmaz.” şeklindeydi. Değişiklik yapıldıktan sonra, “Bu madde hükümleri, vergi, resim ve harçlarla benzeri mali yükümlerin tarh, tahakkuk ve tahsilinden ve bunların zam ve cezalarından doğan uyuşmazlıklarda uygulanmaz.” şeklini almıştır. 10.06.1994 tarih ve 4001 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle söz konusu hüküm tamamen ortadan kaldırılmıştır. Bunun sonucunda, 10. Madde hükmünün, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunların zam ve cezalarının tarh, tahakkuk ve tahsilleri ile ilgili başvurular hakkında uygulanmasının yolu açılmıştır. Ancak ilgililerin kendileri hakkında idareye başvurarak vergi salınması, ceza kesilmesi işlemlerin yapılmasını istemeyeceği için, bu madde hükmünün pek uygulanabilirliği yoktur.¹⁰⁸

10. maddenin uygulanmasına daha çok, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 124. Maddesinde öngörülen düzeltme şikayet başvurularında rastlanmaktadır.

---

107 İstanbul 1. Vergi Mahkemesi 14.01.2014 tarih ve E:2014/4, K:2014/66 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

108 CANDAN, Turgut, İYUK 10 ve 11. Maddelerinde Değişiklikler-I”, s. 25.

Maddeye göre, vergi mahkemelerinde dava açma süresi geçtikten sonra yaptıkları düzeltme talebi reddolunanlar şikayet yolu ile Maliye Bakanlığı'na müracaat edebilirler. Madde de öngörüle düzeltme ve şikayet başvurusu, 10. maddenin uygulama şeklidir. İstanbul 9. Vergi Mahkemesi bir kararında, “ *Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından 2005/8-12 ve 2006/8-12 dönemleri için verilen katma değer vergisi düzeltme beyannamesine istinaden ödenen toplam 28.575,60-TL'nin iadesi istemiyle 02.06.2010 tarihinde Marmara Kurumlar Vergi Dairesi Başkanlığına yapılan düzeltme başvurusunun reddi üzerine 07.07.2010 tarihinde şikayet yoluyla Gelir İdaresi Başkanlığına başvuruda bulunduğu ve bu başvurunun zımnen reddi sonrasında 02.06.2014 tarihinde tekrar yapılan ikinci başvurunun da zımnen reddi üzerine, zımni ret işleminin iptali istemiyle bakılan dava açılmışsa da, ilk şikayet başvurusu üzerine tesis edilen zımnen ret işlemine karşı davacı tarafından süresi içerisinde dava açılmadığı ve ikinci şikayet başvurusunun geçmiş olan dava açma süresine etkisi olmayacağından, ilk başvuru üzerine oluşan zımni ret tarahinden sonra 30 günlük dava açma süresinin geçmesinden yıllar sonra 17.12.2014 tarihinde açılan işbu davanın süresinde açılmadığı görülmüştür.*” diyerek davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiştir¹⁰⁹. Bir başka kararında ise, “ *Doktrinde ve yerleşik yargı kararlarında idari işlemler; idari makam ve mercilerin idare işlevleriyle ilgili olarak kamu hukuku alanında tesis ettikleri tek taraflı, doğrudan uygulanabilir nitelikteki hukuki tasarrufları olarak tanımlanmaktadır. Düzeltme ve şikayet başvurularının reddine ilişkin işlemler de idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülebilir nitelikte işlemler olup, bu işleme karşı da yasal dava açma süresi içinde vergi mahkemesinde dava açılabilmesi mümkündür. Dava dosyasının incelenmesiyle, davacı tarafından 2009/Eylül döneminde verilen muhtasar beyanname ile fazladan 540.075,00 TL gelir vergisi kesintisi beyan edildiği ve 26.10.2009 tarihinde verilen düzeltme beyannamesinin davalı idarece dikkate alınması suretiyle tahakkuk yapılması gerekirken ilk verilen beyannameye*

---

109 İstanbul 9. Vergi Mahkemesi 29.01.2015 tarih ve E:2015/395, K:2015/128 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

göre fazladan tahakkuk ettirilen tutarın düzeltilmesi istemiyle yapılan 05.12.2014 tarihli şikayet başvurusunun zımnen reddedildiği belirtilerek bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır. Olayda, davacı tarafından, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı nezdinde adına 2009/Eylül dönemi için fazladan tahakkuk ettirilen tutarın düzeltilmesi istemiyle yapılan 05.12.2014 tarihli şikayet başvurusunun zımnen reddine dair işlemin iptali istenilmişse de, davacının şikayet yoluyla 05.12.2014 tarihinde yaptığı başvuruya Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 60 gün içerisinde cevap verilmemesi halinde zımni ret işleminin oluşacağı, bakılmakta olan davada ise, Mahkememizin 26.12.2014 tarih ve E:2014/2947, K:2014/3064 sayılı dilekçe ret kararı üzerine 14.01.2015 tarihinde dava dilekçesinin yenilendiği ve şikayet yoluyla yapılan başvurunun reddine dair işlemin dava konusu edildiği görülmüştür. Buna göre, davacının 05.12.2014 tarihli Gelir İdaresi Başkanlığı nezdinde yaptığı şikayet başvurusunda, 03.02.2015 tarihinde zımni ret kararının oluşacağı, 03.02.2015 tarihinden itibaren 30 günlük dava açma süresinin başlayacağı dikkate alındığında, iş bu davada, kesin ve yürütülmesi gereken icrai bir işlemden bahsedilemeyeceğinden, açılan davanın incelenmeksizin reddi gerekir.“ gerekçesiyle davanın incelenmeksizin reddine karar vermiştir.¹¹⁰

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun, 05.04.1990 tarih ve 3622 sayılı Kanun değiştirilmeden önceki 11. Maddesinin son fıkrası, “Vergi Usul Kanunu'nda yer alan vergi hatalarının düzeltilmesi istemleri dışında, bu madde hükümleri vergi uyuşmazlıklarında uygulanmaz” şeklindeydi. Kanun'un 4. maddesi ile yapılan değişiklikten sonra, “Bu madde hükümleri, vergi, resim ve harçlarla benzeri mali yükümlerin tarh, tahakkuk ve tahsilinden ve bunların zam ve cezalarından doğan uyuşmazlıklarda uygulanmaz.” şeklini almıştır. 10.06.1994 tarih ve 4001 sayılı Kanun'un 6. maddesi ile söz konusu hüküm yürürlükten kaldırılmıştır.

4001 sayılı Kanun'un 6. madde gerekçesinde, söz konusu maddenin yürürlükten kalkmasının nedeni; vergi, resim ve harçlarla benzeri mali yükümlerin

---

110 İstanbul 9. Vergi Mahkemesi 30.01.2015 tarih ve E:2015/189, K:2015/163 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

tarh, tahakkuk ve tahsili ve bunların zam ve cezalarından doğan uyuşmazlıklarda, idari davaya konu olacak işlemlere karşı mevcut hükümlere göre dava açılmadan önce idari makamlara başvurulmasının mümkün bulunmadığı, başvuru yapılması dava süresini durdurmadağı için daha sonra açılan davaların süre aşımı yönünden reddedildiğı, bu sebeple çoğı zaman hak kayıplarına neden olunduğı, gerek bu gibi haksızlıkların ortadan kaldırılması ve gerekse dava yoluna başvurulmadan idareye yapılacak başvuru yoluyla uyuşmazlıkların çözümlenmesinin sağlanmasının, dava sayısını azaltma yönünde yapacağı olumlu etki göz önüne alınarak, söz konusu fikranın yürürlükten kaldırıldığı şeklinde belirtilmiştir. Kanun koyucunun iradesinin, üst makamlara başvuru yolunun vergi uyuşmazlıkları açısından da geçerli kılmak yönünde olduğunu söyleyebiliriz.¹¹¹

Ancak uygulamada, üst makamlara başvuru yolunun, vergi uyuşmazlıklarında uygulanacağı konusunda görüş birliğı mevcut değildir. Nitekim İstanbul 1. Vergi Mahkemesi 27.10.2014 tarihli kararında, “... vergi ödevinin yerine getirilmesi için tesis edilen idari işlemlerin özel kurallara tabi olduğu, nihai işlem tesis edilmeden önce ve işlemin tesisinden sonra, yükümlülere idari müracat yollarının tanındığı, böylece kesin işlem tesis edildikten sonra, dava yolu dışında, kamu alacağıının gecikmeksizin tahsilinin sağlanmasının amaçlandığı görülmektedir. Vergi tarihine ilişkin işlemlerin yukarıda belirtilen yollarla düzeltilmesinin sağlanamaması veya bu yollara başvurulmaması halinde, dava açılmamışsa, tahakkuk eden vergi, 213 sayılı Kanununun 111 inci maddesi uyarınca Kanunlarında gösterilen süreler içinde ödenir. Belirtilen aşamalardan sonra, hiçbir idari müracaat, bu ödeme zorunluluğunu ortadan kaldıramayacağından, dava yoluna gidilmediğı takdirde süresinde ödenmeyen vergi 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre cebren tahsil edilir. Söz konusu işlemlerin dava konusu edilmeleri halinde ise, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 7 nci maddesinde vergi mahkemelerinde dava açma süresi, diğer idari işlemlere karşı idari mahkemelerde açılan dava sürelerinden kısa tutularak,

---

111 TAŞ, Metin (2007), “Vergi Uyuşmazlıklarında Üst Makamlara Başvuru Yolu ve Bir Yargı Kararı”, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl: 15, S: 179, s. 247.

özel kanunlarda ayrı süre gösterilmeyen hallerde, 30 gün olarak belirlenmiş, aynı Kanununun 27 nci maddesinin birinci bendinde de idari işlemlere karşı dava açılmasının idari işlemin yürütülmesini durdurmayacağı hükme bağlandığı halde, maddenin 3 üncü bendinde, vergi mahkemelerinde, vergi uyuşmazlıklarından doğan davaların açılmasının, tarh edilen vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümlerin ve bunların zam ve cezalarının dava konusu edilen bölümünün tahsil işlemlerini durduracağı öngörülmüş, tahsil işlemlerinin durmayacağı haller maddede ayrıca belirlenmiştir. Bütün bu farklı düzenlemeler, vergiye ait idari işlemlerin özellikleri ile kamu maliyesinin, kamu hizmetlerinin aksamadan yürütülebilmesini sağlayacak şekilde zamanında düzenlenmesi gereği göz önüne alınarak yapılmış ve böylece kamu alacağının sürüncemede kalmaması amaçlanmıştır. Tarh işlemlerinin kaldırılmasında, geri alınmasında, değiştirilmesinde veya yeni bir işlem yapılmasında, özel bir kanun olan Vergi Usul Kanunu ayrıntılı bir biçimde düzenlemeler öngörmüş ve uyuşmazlıkların en aza indirilmesi sağlanmıştır. Bu durumda, vergi tarh ve tahsilinde üst mercii bulunmayan ve tek yetkili mercii olan vergi dairelerine bir kere daha müracaatın hiçbir açıklaması olamaz. Öte yandan, söz konusu hükmün tarhiyata ilişkin vergi uyuşmazlıklarında uygulanması, idari müracaatın tarh edilen bir verginin ödenmesini durdurmayacağı ve kanunen belli süre içinde ödenmeyen verginin cebren tahsilinin zorunlu olduğu göz önüne alındığında, uygulamada tahsil aşamasına gelmiş ve hatta tahsil edilmiş bir verginin tarhına ilişkin işlemin dava konusu edilebilmesi sonucunu doğuracak, bu şekilde açılan bir davada tarh işleminin duracağı yolundaki 2577 sayılı Kanununun 27 nci maddesindeki hüküm bir anlam ifade etmeyecektir. Bu gerekçelerle, 2577 sayılı Yasanın 11 inci maddesinde yer alan hükmün, verginin tarhına ilişkin idari işlemler yönünden uygulanması hukuken mümkün görülemez. Buna göre, davacı şirketin en geç 23.09.2014 tarihinde öğrendiği kabul edilen vergi ceza ihbarnamelerine karşı yapılan kaldırma başvurusu dava açma süresini durdurmayacağından, işbu ihbarnamelere karşı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7'nci maddesinde belirtilen 30 günlük dava açma süresinin sonu olan 23.10.2014 tarihi mesai bitimine kadar dava açılması

gerekirken, bu süre geçirilerek 27.10.2014 tarihinde açılan davanın, süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesi mümkün değildir.” diyerek davanın süre aşımı yönünden reddine karar vermiştir¹¹². Aynı konuda Danıştay Dokuzuncu Dairesi son yıllarda verdiği bir kararında, “ Dosyanın incelenmesinden, davacı tarafından, vergi ve ceza ihbarnamesinin 16.12.2008 tarihinde tebliğinden itibaren işlemeye başlayan otuz günlük dava açma süresi içinde vergi mahkemesinde dava açılmadığı halde, mahkemece uyuşmazlığın, tarhiyata karşı açılan bir dava kabul edilerek sonuçlandırıldığı görülmektedir. Yukarıda belirtilen gerekçelerle tarhiyata karşı açılan davalarda 2577 sayılı Kanunun 11 inci maddesine göre yapılan müracatların süreyi durdurması ve verilen cevap üzerine bu sürenin yeniden işlemeye başlaması olanaklı bulunmadığından, mahkemenin bu yoldaki gerekçesinde isabet bulunmamaktadır. Ancak, vergi uyuşmazlıklarının, 2577 sayılı Kanuna uygun biçimde vergi mahkemeleri nezdinde açılacak davalar ile çözüme kavuşturulması esas ise de, uyuşmazlığın vergi hatasından kaynaklanması durumunda mükelleflerin; önce düzeltme yoluna başvurarak bu hatanın giderilmesini yetkili makamlardan istemek, bu istemlerinin reddi halinde ise dava açma sürelerine bağlı kalmak koşuluyla yargı yerlerine başvurma hakları bulunduğu gibi, bu iki hakkı ayrı ayrı kullanmalarına engel bir düzenleme de bulunmamaktadır. Davacının hata bulunduğu iddiasıyla yaptığı düzeltme isteminin reddi yolundaki işlemin 4.02.2009 tarihinde tebliği üzerine 6.02.2009 tarihinde vergi mahkemesi kaydına giren dilekçeyle açtığı bu davanın konusunun, düzeltme isteminin reddine ilişkin işlem olduğu dikkate alınmadan verilen mahkeme kararının, yukarıda belirtilen yasal düzenlemeler uyarınca incelenerek yeniden bir karar verilmek üzere bozulması gerekmektedir.” gerekçesiyle davanın süre aşımı yönünden reddine karar vermiştir.¹¹³

---

112 İstanbul 1. Vergi Mahkemesi 18.11.2014 tarih ve E:2014/2587, K:2014/3189 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

113 Danıştay 9. Dairesi 27.12.2013 tarih ve E:2010/8940, K:2013/13084 sayılı karar (Yayımlanmamış Karar)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TAM YARGI DAVALARINDA DAVA AÇMA SÜRESİ

Tam yargı davası İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının b bendinde "İdari Eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan" dava olarak tanımlanmıştır.

Tam yargı davası adli yargıdaki edim davasına benzemektedir. İptal davası gibi idari yargıya özgü bir dava değildir. İlgililer bu dava türünde; idareden bir hakkın yerine getirilmesi, bir saldırının durdurulması, eski bir durumun yerine getirilmesi, haksızlığın giderilmesi veya uğranılan zararın giderilmesi gibi bir şeyi yapmasını, yapmamasını veya vermesini istemektedir.¹¹⁴

NOHUTÇU tam yargı davasını, "idarenin bir işlem, eylem ya da eylemsizlik şeklindeki tutum ve davranışlardan dolayı, iptal davasından farklı olarak yalnızca menfaati değil, aynı zamanda sübjektif kişisel bir hakkı ihlal edilen, maddi veya manevi zarar gören davacı, tam yargı davası açmak suretiyle zararının tazmini ve hakkının iadesi isteminde bulunur." şeklinde açıklamıştır.¹¹⁵

3.1. Tam Yargı Davasının İptal Davasından Farkları

İptal ve tam yargı davası arasında bazı farklar bulunmaktadır. Bunlar şöyle sıralanabilir:¹¹⁶

İptal davası idari yargıya özgü bir dava türüken, tam yargı davası adli yargıdaki edim davalarına benzemektedir

İptal davasının konusunu sadece idari işlemler oluştururken, tam yargı davasının konusu daha geniş bir yelpazeye sahip olup; idari işlem, idari eylem ve idari sözleşmeler tam yargı davasının konusunu oluşturmaktadır.

---

114 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 205.

115 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 205.

116 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 205-206.

İptal davasının açılabilmesi için davacı ile dava konusu arasında menfaat bağı aranırken, tam yargı davasının açılabilmesi için davacının sübjektif bir kişisel hakkının ihlal edilmiş olması yeterlidir.

İptal davasında, dava konusu olan idare değil, idari işlemdir. Bu yüzden iptal davası objektif nitelikli bir dava olup, yargılanan idarenin işlemidir. Tam yargı davasında ise idare ihlal ettiği bir hakkı yerine getirdiği, verdiği bir zararı tazmin ettiği veya borcunu ifa ettiği için gerçek manada davalı olup, yargılanan işlemi değil kendisidir.

İptal davasında mahkeme idarenin sadece işleminin hukuka uygun olup olmadığını denetlediği için, iptal ettiği işlemin yerine ne yapılması gerektiğini idareye söyleyemez. Tam yargı davasında ise mahkeme, davanın özelliğine göre, idarenin yerine getirmesi gerektiği sorumluluğa hükmeder.

İptal davasının sonucundan, sadece davacı değil, ilgili olan herkes yararlanabilir. Yani iptal davası genel nitelikli bir davadır. Tam yargı davasının sonucundan ise yalnızca davacı faydalanabilir.

3.2. İdari İşlemlerden Doğan Tam Yargı Davalarında Dava Açma Süresi

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. maddesine göre; ilgililer haklarını ihlal eden bir işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de 11 inci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır.

Yukarıda bahsedilen kanun maddesi, idari işlemde zarar gören ilgililere dava açma konusunda farklı düzenlemelere yer vermiştir. Buna göre, ilgililerin açacakları davalar dört biçimde ortaya çıkacaktır: İlgililer idari işleme karşı doğrudan doğruya

tam yargı davası açabileceği gibi, iptal davası ile birlikte de açabileceklerdir ya da önce iptal davasını açıp, iptal davası sonuçlandıktan sonra tam yargı davası ya da işlemin uygulanması üzerine tam yargı davası açabileceklerdir.¹¹⁷

YENİCE-ESİN'E göre, işlemlerin uygulanması üzerine açılacak tam yargı davası, madde metninde ayrıca düzenlenmiş olsa da, işlemlere karşı doğrudan açılacak tam yargı davaları arasında sayılabilir. Bunun sebebi, işlemlere karşı doğrudan doğruya açılan tam yargı davası, işlemin bildirim üzerine olabileceği gibi, yürütülmesi üzerine de olabilir.¹¹⁸

3.2.1. İdari İşlemlere Karşı Doğrudan Doğruya Açılan Tam Yargı Davalarında Süre

İYUK'un 12. Maddesine göre, idari işlemlerden zarar gören kişilerin, işlemin bildirim veya icrası üzerine doğrudan doğruya tam yargı davası açabileceğini düzenleyerek, idari işlemlere karşı açılan davaları ikiye ayırmıştır.

3.2.1.1. İdari İşlemin Bildirimi Üzerine Açılan Tam Yargı Davalarında Süre

Bazı idari işlemler tesis edildiği ve bildirildiği anda uygulanmış olur. Bu tür işlemler için ayrıca yürütme aşaması yoktur. Bu sebeple işlemin yol açacağı zararlar, işlemin uygulanması ile ortaya çıkmaktadır. İşlemin türü ister olumlu, ister olumsuz olsun burada önemli olan nokta şudur; işlemin tesis edilmesi başlı başına yeterli olmamakta, işlemin tesis edilmesiyle beraber bildirim de yapılmış olması gerekmektedir.¹¹⁹

İYUK'un 12. maddesinde geçen, ilgililerin haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştay'a ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası açabileceklerine ilişkin hüküm, bildirim üzerine açılacak tam yargı davasını da

---

117 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 209.

118 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 227.

119 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 228.

kapsamaktadır. Madde de bu tür davaların süresine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu sebeple aynı İYUK'un 7. maddesindeki düzenlemeler bu tür davalar için de geçerli olacaktır. Yani, işlemin tesisi ve bildirilmesinden itibaren dava açma süresi başlayacak ve dava açma süresinin kaçırılmasından sonra açılan tam yargı davası süre aşımı nedeniyle reddedilecektir.¹²⁰

İlgililer idari işlemin yazılı bildirim sonucunda, işleme karşı doğrudan doğruya dava açabileceği gibi, İYUK'un 11. maddesi kapsamında idareye başvurabilirler. Nitekim İYUK'un 12. Maddesinde yer alan, "İlgililerin 11'inci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır." hükmü ile de bu durumu düzenlemiştir. Madde de belirtilen şartlarla idareye yapılan başvuru dava açma süresini durduracak, başvurunun reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde, kalan dava açma süresi içerisinde tam yargı davası açılacaktır.¹²¹

3.2.1.2. İdari İşlemin Uygulanması Üzerine Açılan Tam Yargı Davalarında Süre

İYUK'un 12. maddesinde düzenlenen, ilgililerin bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabileceklerine ilişkin hüküm, hem iptal davasından bağımsız olarak tam yargı davasının açılacağını, hem de bu davaların tabi olacağı süreyi göstermektedir.

Bu hükmün konusuna giren idari işlemler, tesis ve bildirim ile uygulanmasının ayrı olduğu işlemlerdir. Bu tür işlemlerde işlemin icrası, bildirim tarihinden sonraki bir tarihte olmaktadır. Bu nedenle işlemde doğan zarar da, işlemin tesisiyle değil, işlemin uygulanmasından, yani tesis işleminden sonra başka bir uygulama işlemi veya eylemi ile ortaya çıkmaktadır¹²². Dava açma süresi de idari işlemin uygulanmasından sonra işlemeye başlayacaktır. Danıştay 10. Dairesi'nde,

---

120 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 209.

121 KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 307; YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 228.

122 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 209-210; ONAR, Sıddık Sami, Umumi Esaslar, Cilt: 3, s. 1978; YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 229.

14.06.2011 tarihli kararıyla, ‘... 30.4.1990 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan *Tarımsal Kooperatiflerin Yatırım Faaliyetlerine Yapılacak Devlet Yardımı Yönetmeliği* ve bu yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlama ve Destekleme Genel Müdürlüğü ile Ziraat Bankası arasında imzalanan protokol uyarınca S.S. Gölbaşı Tarımsal Kalkınma Kooperatifine, 18.3.1998 tarih ve 3746 sayılı *Tarımsal Krediler Genel Sözleşmesi* ve bu sözleşmenin eki ikraz sözleşmelerine dayanılarak kredi kullandırıldığı, kooperatif ortaklarının genel kurul toplantısına katılmamaları ve kooperatife sahip çıkmamaları sebebiyle kooperatifin acze düştüğünün tespiti üzerine, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının 10.12.2001 tarihli onayı ile kooperatife yapılan devlet yardımlarının cezai faiziyle birlikte tahsil edilmesinin kararlaştırıldığı; alacağın tahsil işlemlerini yapmak üzere Ziraat Bankası Şubesine talimat verilmesi üzerine, bankaca kefiller aleyhine icra takibine geçildiği, kefil limitinin üzerinde icra takibi yapılması nedeniyle Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 1.2.2005 tarihli kararı ile davacı banka aleyhine mahkeme masrafı ve avukatlık ücretine hükmedilmesi üzerine, davacı banka tarafından icra dosyasına mahkeme masrafı ile avukatlık ücretine ilişkin 10.060 TL’nin 9.8.2005 tarihinde yatırıldığı; ilgili mevzuat uyarınca kullanılan kredinin icra takip ve tahsil işlemleri ile ilgili olarak yapılmak zorunda kalınan 10.060 TL masrafın davalı idarece ödenmesi istemiyle 26.1.2006 tarihinde yapılan başvurunun reddi üzerine 12.5.2006 tarihinde bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Uyuşmazlıkta, tazmini istenilen zarar, kooperatife yapılan devlet yardımlarının cezai faiziyle birlikte tahsilinin davacı banka tarafından yapılmasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanlığının 10.12.2001 tarihli işlemi ile bu işlem uyarınca bankaya gönderilen talimata ilişkin işlemden kaynaklanmakta olup; bu zararın, banka tarafından icra dosyasına mahkeme masrafı ve avukatlık ücreti için 10.060 TL’nin yatırıldığı 9.8.2005 tarihinde olduğu görülmektedir. Buna göre, davacı banka tarafından, işlemde doğan zararın tazmini istemiyle, icra dosyasına ödeme yapıldığı 9.8.2005 tarihinden itibaren, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 12. maddesinde öngörülen altmış günlük süre içerisinde dava açılması veya davalı idareye başvurulması gerektiğinden bu tarihten itibaren altmış gün

geçtikten sonra 26.1.2006 tarihinde idareye yapılan başvurunun reddi üzerine 12.5.2006 tarihinde açılan davada süre aşımı bulunmaktadır. Bu durumda, davanın reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında sonucu itibariyle yasal isabetsizlik görülmemektedir.“ diyerek bu yönde karar vermiştir¹²³. Bu yönde başka bir kararında ise, ‘*’ Dava, davalı idarede aday memur olarak çalışırken 29.4.1999 tarihinde görevine son verilen, 22.7.2003 tarihinde tekrar atanmak istemiyle yaptığı başvurusu üzerine 6.10.2003 tarihinde görevine atanan davacının, parasal haklarının ödenmemesi ve 22.7.2003 tarihinde idareye yaptığı başvurunun zimnen reddi üzerine 54 aylık maaş toplamı olan 19.000,00 TL. maddi ve 1.000,00 TL. manevi tazminatın yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır. İdare Mahkemesince; davacının görevine hukuka uygun yeni bir işlemle son verilmediği için Devlet memuru statüsününün 29.4.1999 tarihinden beri fiilen sona ermiş olsa bile hukuken devam ettiği, mahkeme kararı üzerine fiilen göreve başlatıldığı 6.10.2003 tarihine kadar alamadığı 54 aylık maaşlarının toplamının idarece hesaplanarak gönderildiği, buna göre 12.530,05 TL. maddi tazminat isteminin kabulüne 6.919,95 TL. kısmının ise reddine, 1.000,00 TL. manevi tazminat isteminin kabulüne, maddi ve manevi tazminatlarının iptal davasının açıldığı 19.2.2002 tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faiziyle davacıya ödenmesine karar verilmiştir. ...davacının davalı idarede 15.4.1999 tarihinde aday memur olarak göreve başladığı, 18.4.1999 tarihinde yapılan Mahalli İdareler Seçimleri sonrasında 29.4.1999 tarihli işlemle davacının atamasının bu tarihten geçerli olarak askıya alınması suretiyle görevine son verildiği, davacının bu işlem hakkında iptal davası açmadığı, davacının göreve başlatılması ve parasal hak istemiyle 22.7.2003 tarihinde idareye yaptığı başvurusu üzerine 6.10.2003 tarihinde idare tarafından görevine başlatıldığı ancak parasal haklarının ödenmemesi nedeniyle bu davanın açıldığı anlaşılmıştır. ...ilgililer haklarını ihlal eden bir idari işlemin iptali istemiyle dava açmışlarsa aynı dava kapsamında zararlarının tazminini de isteyebilecekleri gibi, iptal davasının karara*

---

123 Danıştay 10. Dairesi 14.06.2011 tarih ve E:2007/7733, K:2011/2292 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

bağlanması üzerine, bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davasını açarak zararlarının tazminine hükmedilmesini istemeleri mümkündür. İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlemin iptali istemiyle iptal davası açmamış olsalar bile zararlarının tazmini istemiyle tam yargı davası açabilmeleri mümkün olmakla birlikte bu şekilde açılacak tam yargı davasının zarara neden olan idari işlemin tebliğ tarihinden itibaren, idare mahkemelerinde dava açma süresi olan 60 gün içinde açılması gerekmektedir. ...davacının iptal davası sonrasında tam yargı davası açmış olmasının veya iptal davası açmaksızın doğrudan tam yargı davası açmış olmasının davanın süresinde açılıp açılmadığının tespiti bakımından gerekli olması, iptal davası açmaksızın doğrudan tam yargı davasının açıldığının tespit edilmesi durumunda davacının görevine iade edilmesi ve parasal kayıplarının ödenmesi istemiyle idareye başvurduğu 22.7.2003 tarihinden geriye doğru 60 günlük zararlarının karşılanabileceği, bundan önceki zararlarının ise süre aşımı nedeniyle karşılanma imkanının bulunmadığı dikkate alındığında bu hususlar araştırılmadan eksik inceleme sonucu verilen idare mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.” demiştir¹²⁴. Diğer bir kararında ise, ‘ ‘...Isparta İli, Merkez Kepeci Mahallesi, 1217 Sokak No:14 adresinde bulunan davacıya ait binanın tehlike arz ettiğinden bahisle, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 39. maddesi gereğince 18.11.2008 tarihinde Maili İnhidam Raporu düzenlenerek 19.11.2008 tarih ve 2472 sayılı işlemle 10 günlük süre verilerek yapının yıkılmasının istendiği, davacı vekili tarafından 24.11.2008 tarihinde davalı idareye itirazda bulunulduğu, 28.11.2008 tarih ve 2744 sayılı işlemle bu itirazın reddedildiği, 08.01.2009 tarihinde binanın yıktırılması nedeniyle uğranıldığı öne sürülen 15.000,00-TL maddi, 1.000,00-TL manevi olmak üzere toplam 16.000,00-TL zararın tazmini istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. ...idari işleme karşı dava açmaksızın doğrudan tazminat davası açma hakkının bulunduğu ve idari işleme karşı dava açılmamış

---

124 Danıştay 10. Dairesi 03.02.2014 tarih ve E:2010/7702, K:2014/300 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

olmasının bu davadaki istemin incelenmesine engel teşkil etmeyeceği açık olduğundan İdare Mahkemesi kararında isabet görülmemiştir. Bu durumda tazminat isteminin incelenmesi ve 3194 sayılı İmar Kanununun 39. maddesi uyarınca davacının yapısının yıkılmasında idarenin sorumluluğunun bulunup bulunmadığının ortaya konulması suretiyle dava hakkında yeniden bir karar verilmesi gerekmektedir.“ diyerek idari işleme karşı dava açılmaksızın tam yargı dava açılabileceğini vurgulamıştır.¹²⁵

Belli dönemler itibariyle her defasında tekrarlanan işlemlere karşı, her uygulandığı dönem itibariyle ayrı bir dava açma hakkı olacaktır. Maaş ve burs ödemesi buna örnek gösterilebilir. Ödemenin eksik yapıldığına ilişkin itirazın reddi işlemine karşı dava, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren hesaplanacak süre içerisinde dava konusu yapılacaktır. Sürenin kaçırılması durumunda dava süreaşımı nedeniyle reddedilecektir. Ancak reddedilen sadece belli bir döneme ilişkin olan dava hakkıdır. Diğer döneme ilişkin işleme karşı süresi içerisinde dava açma hakkı bulunmaya devam edecektir.¹²⁶

Bu konuda önemli olan bir diğer husus, iptal davası açılmış olan işleme karşı dava açılmış ve bu dava görülmeye devam ederken, uğranılan zarardan ötürü tam yargı davası açılabileceğidir. İlgililer işlemin icrasından itibaren iptal davasının açılabileceği süre içerisinde aynı zamanda tam yargı davası da açabileceklerdir. İptal davasının sonuçlanmasını beklemeden, dava açma süresi içerisinde tam yargı davası açarak uğranılan zararın tazminini talep edebileceklerdir.¹²⁷Konuya ilişkin olarak Danıştay bir kararında, ‘ ‘...davacı şirkete 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20/ ı maddesi uyarınca verilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme

---

125 Danıştay 14. Daire 28.09.2014 gün ve E:2011/7956, K:2012/6213 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

126 KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 311-312.

127 CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 474.

emrinin iptali istemiyle açılan davada; İstanbul 8. İdare Mahkemesince 13.04.2011 günlü, E:2010/452, K:2011/384 sayılı iptal kararının verildiği, davacı şirket tarafından 14.05.2010 tarihinde idari para cezasının ödendiği, ödenen para cezasının ödeme tarihinden itibaren işleyen yasal faizi ile birlikte iadesine karar verilmesi istemiyle, 14.06.2010 tarihinde bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Olayda; davacı şirkete tebliğ edilen ödeme emrinin iptali istemiyle açılmış ve iptal davası sonuçlanmadan, 14.05.2010 tarihinde para cezasının ödenmesi suretiyle zararın meydana gelmiş olması nedeniyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununu 12. maddesi uyarınca iptal davası sonuçlanmadan, ayrı dilekçeyle tam yargı davasının açılabilceği göz önünde bulundurulduğunda, uyuşmazlığın esasının incelenmesi suretiyle bir karar verilmesi gerekirken, davanın incelenmeksizin reddi yolundaki temyize konu İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.” demiştir.¹²⁸

İlgililerin 11. Madde uyarınca idareye başvurma hakkı saklıdır.

3.2.1.4. İptal Davaları ile Birlikte Açılan Tam Yargı Davalarında Süre

İYUK’un 12. maddesinde düzenlenen bir diğer tam yargı davası, iptal davaları ile birlikte açılan tam yargı davalarıdır. Bu yöntem seçildiği vakit dikkat edilmesi gereken husus, iptal davasının açılması gereken süre içerisinde tam yargı davasının da açılması gerektiğidir¹²⁹. İYUK’un 7. maddesinde yer alan süre ile ilgili hususlar bu dava için de geçerli olacaktır.

İptal ve tam yargı davası birlikte açılabilmesi için, iptali istenen işlem ile tam yargı davasının sebebi olan zarar arasında nedensellik bağı bulunması gerekir. Yani, tam yargı davasının konusunu oluşturan zarar iptali istenen işlemde doğmuş olması gerekmektedir. Eğer bu şart gerçekleşmezse, dava dilekçesi İYUK madde 5

---

128 Danıştay 14. Dairesi 25.10.2013 tarih ve E:2012/4043, K:2013/7229 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

129 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 230.

gereğince reddedilecektir¹³⁰. Konuya ilişkin olarak, Danıştay bir kararında, ‘‘ Dava, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü'ne bağlı Garp Linyitleri İşletmesi Müessese Müdürlüğü'nde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi olarak sözleşmeli statüde başmühendis olarak görev yapmakta iken 12.8.2004 tarihinden itibaren Makine İşletme Şube Müdürlüğü görevine vekaleten atanan davacının, vekalet ettiği göreve ilişkin aylık ve özlük haklarından yararlandırılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine dair işlemin iptali ile vekaleten atandığı günden bu yana hak edilen özlük hakları ve aylığın hesaplanarak yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır. ...Dosyanın incelenmesinden, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı Garp Linyitleri İşletmesi Müessese Müdürlüğünde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin eki (II) sayılı Cetvele tabi sözleşmeli statüde başmühendis olarak görev yapan davacının 12.8.2004 tarihinden itibaren Makine İşletme Şube Müdürlüğü görevini vekaleten yürütmekle görevlendirildiği, aynı zamanda asilde aranan şartları da taşıyan davacının 30.1.2007 tarihli başvurusu ile vekaleten yürüttüğü şube müdürlüğü görevinin aylık ve özlük haklarından yararlandırılması istemiyle yaptığı başvurunun reddi üzerine bakılan davanın açıldığı, TKİ Yönetim Kurulu'nun 19.4.2007 tarih ve 9/277 sayılı kararı ile davacının anılan şube müdürlüğü görevine asaleten atandığı anlaşılmıştır. 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 58. maddesinde yer alan, sözleşmeli personele ilişkin olarak bu Kanun Hükmünde Kararnamede hüküm bulunmayan hallerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ilgili hükümlerinin uygulanacağı kuralına ilişkin atıf uyarınca, asilde aranan şartları taşıması kaydıyla, 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında sözleşmeli olarak görev yapmakta iken başka bir görevi yürütmek üzere vekaleten atanan personelin yürüttüğü bu görev nedeniyle vekalet aylığından yararlandırılması gerekmektedir. Bu itibarla, asilde aranan şartları taşıyan ve 19.4.2007 tarihinden itibaren de asaleten şube müdürlüğü görevine atanan davacının, vekil olarak görev yaptığı süre boyunca asilin yetki ve

---

130 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 231.

sorumluluğunu taşıdığı anlaşıldığından, yürütmüş olduğu şube müdürlüğü görevi nedeniyle vekalet aylığından yararlandırılması gerektiğinden, davacının bu istemle yaptığı başvurunun reddi yolunda tesis edilen işlemde ve bu işlemin iptali istemiyle açtığı davanın reddi yolunda verilen Mahkeme kararında yasal isabet görülmemiştir. Öte yandan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7., 11. ve 12. maddeleri uyarınca, belli bir uygulama tarihi esas alınarak parasal hak talebinde bulunulan davalarda, davanın açıldığı tarihten geriye doğru 120 günü geçmemek üzere başvuru tarihinden geriye doğru 60 gün içinde kalan ilk uygulamanın yapıldığı tarihten itibaren parasal hakların tazminine hükmedilmesi mümkün bulunduğundan, bozma kararı üzerine Mahkemece davacının parasal hak talebi hakkında yeniden karar verilirken, bu hususun da gözetileceği tabiidir.“ diyerek ilk derece mahkemesi kararını bozmuştur¹³¹. Bir başka kararında ise, ‘ ...davacı şirket ile Avusturyalı ihracatçı firma arasında 60 adet damızlık düvenin ithali için anlaşma yapıldığı, bu düvelerin seçimi için davalı idare tarafından bir adet ziraat mühendisi ve bir adet veteriner hekimden oluşan Bakanlık seçim heyetinin görevlendirildiği, hayvanlar Türkiyeye getirildikten sonra tedbir amaçlı uygulanan karantina süresi içinde bazı hayvanların ölmesi üzerine yapılan otopsi sonucunda hayvanlarda "mavidil" hastalığının saptandığı, bunun üzerine hayvanların ihracatçı firmaya iade edildiği ve ödenen bedelin de geri alındığı, ancak davacı şirketin bütün bu süreç içerisinde iş akışının sektöre uğraması ve iş planının çökmesi nedeniyle uğranıldığı iddia edilen zararın Bakanlığın ihbarı mecburi hastalıklar fonundan veya diğer fonlardan nakden tazmin suretiyle karşılanması amacıyla yaptığı başvurunun davalı idare tarafından reddedilmesi üzerine bu ret işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Dava dilekçesinin incelenmesinden, davacı tarafından ithal edilen hayvanların ölmesi nedeniyle uğradığı zararın tazmini istenilmesine karşın tazminat miktarının belirtilmediği anlaşılmaktadır. Buna göre, Mahkemece dava dilekçesinin reddedilerek davacının, iptal davası yanında tam yargı davasına

---

131 Danıştay 11. Dairesi 08.07.2011 tarih ve E:2008/13936, K:2011/4407 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

yönelik bir talebinin bulunup bulunmadığı hususu açık bir şekilde ortaya konulduktan sonra bir karar verilmesi gerekmektedir. Yenilenen dava dilekçesinde davacı tarafından miktar belirtilerek tazminat isteminde bulunulmaması halinde ise; davacı tarafından yapılan başvurunun Bakanlığın ihbarı mecburi hastalıklar fonundan veya diğer fonlardan zararının karşılanması talebi olup, hayvanlarda tespit edilen hastalığın (Mavidil) tazmini gereken hastalıklar kapsamında olup olmadığının irdelenmesi gerektiğinden; bu haliyle dava konusu işlemin, kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte bulunduğu açıktır.“ diyerek tam yargı davasına yönelik talebin araştırılması gerektiği yönünde karar vermiştir.¹³²

İlgililerin 11. maddeye göre idareye başvurma hakları, bu dava yönünden de saklıdır.

3.2.1.5. İptal Davası Sonuçlandıktan Sonra Açılan Tam Yargı Davasında Süre

İYUK'un 12. maddesinde yer alan bir başka düzenlemeye göre, ilgililer önce idari işleme karşı iptal davası açabilir, iptal davası sonuçlandıktan sonra veya kanun yoluna başvurulmuşsa, kanun yolu hakkında verilen kararın tebliğ edilmesinden sonra tam yargı davası açılabilir.

İptal davasının ret ile sonuçlanması, tam yargı davasının açılmasına engel değildir¹³³. Madde de düzenlenen “davanın karara bağlanması” deyimini de, iptal davasının kabulü ya da reddi sonucunda tam yargı davasının açılacağına işaret etmektedir. Doktrinde davanın karar verilmesine yer olmadığı şeklinde sonuçlansa da dahi tam yargı davanın açılacağıni savunan görüşler de bulunmaktadır.¹³⁴

132 Danıştay 10. Dairesi 22.12.2014 tarih ve E: 2012/7568, K: 2014/7995 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

133 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 231; ÖNGÖREN, Gürsel, a.g.e., s. 71; NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 209.

134 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 232.

Dava açma süresinin başlangıcı için iki ihtimal söz konusudur. Bunlarda ilki taraflardan birinin kanun yoluna başvurması, diğeri ise kanun yoluna gidilmemesi halidir. Davanın tarafları iptal davasının kararının kendilerine tebliğinden itibaren dava açma süresi içerisinde kanun yoluna başvurmuşlar ise, kanun yoluna ilişkin kararın ilgililere tebliğinden itibaren dava açma süresi içerisinde tam yargı davası açılabilecektir. İptal davasının kararının tebliğinden itibaren tam yargı davasının açılmamış olması, dava açma hakkının kaybına yol açmamakta, kanun yoluna başvurulması halinde, buna ilişkin kararın taraflara tebliğinden itibaren tam yargı davası açma yoluna gidilebilmektedir.

Bununla birlikte, kanun yoluna başvurulmuş olması iptal davasının sonucunda verilen kararın tebliğinden itibaren tam yargı davası açılmasına mani değildir¹³⁵. Kanun yoluna başvurulmasıyla birlikte zararın tazmini için, iptal davası sonucunda verilen kararın tebliğinden itibaren 60 gün içerisinde tam yargı davası açılabilecektir. Aynı şekilde iptal davası sonucunun tebliğinden itibaren tam yargı davası açıldıktan sonra kanun yoluna başvurulmuş olması, tam yargı davasının esastan karara bağlanmasına engel teşkil etmeyecektir¹³⁶. YENİCE-ESİN'de bu görüşte olup, taraflar iptal davasının sonucunun tebliğinden itibaren tam yargı davası açma hakkına sahip olmalı, kanun yoluna başvurulmasının tam yargı dava açma yolunu kullanmaya engel teşkil etmemeli ve dava açıldıktan sonra kanun yoluna başvurulmasının açılan tam yargı davasının zamansız açıldığı gerekçesiyle reddine yol açmamalıdır. Ancak kanun yoluna başvurulması neticesinde verilecek karar bekletici sorun sayılmalı ve tam yargı davası, kanun yolu neticesinde verilecek karar sonrasında neticelendirilmelidir¹³⁷. CANDAN'da aynı yöndeki görüşünü, '*tam yargı davasında idarenin objektif sorumluluğuna dayanılmıyorsa ve davada idari yargı*

---

135 CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 470.

136 CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 471; KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 315.

137 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 234-235.

yerinin anılan sorumluluk ilkelerine başvurmasına gerektirir bir durum da yoksa, tam yargı davasının esasının karara bağlanmasından önce kanun yolu başvurusunun sonuçlanmasının beklenilmesinde yarar vardır.” şeklinde belirtmiştir¹³⁸. Danıştay 8. Dairesi de bir kararında, “ İdare Mahkemesince; davacı şirketin, işleticisi olduğu özel dershaneye ilk ve orta öğretim öğrencilerinin devam etmelerine izin verilmemesi yolundaki 11.3.2002 günlü işlemin, Mahkemelerinin 12.12.2002 gün ve E:2002/648, K:2002/2082 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine 7.2.2003 tarihinde bakılan davayı açtığı, ancak söz konusu iptal kararının Milli Eğitim Bakanlığınca temyiz edildiği ve dosyanın Danıştay Başkanlığına gönderildiği, 2577 sayılı Yasanın 12. maddesine göre idari işlemde kaynaklanan tam yargı davasının, ya iptal davasıyla birlikte, yada Mahkemenin iptal kararı üzerine (veya 11. madde uyarınca idareye başvurulduktan sonra) açılmasının gerektiği, davacının ise tam yargı davasını iptal davası ile birlikte açmadığı ve dolayısıyla ikinci yolu tercih ettiğinden, temyiz başvurusu hakkında Danıştay’ca bir karar verilmeden önce açılan davanın esastan incelenmesi olanağı ulunmadığı gerekçesiyle dava incelenmeksizin reddedilmiş ise de, bir önceki davanın konusunu oluşturan işlemin iptaline ilişkin mahkeme kararının 12.12.2002 tarihinde tebliği üzerine 2577 sayılı Yasanın 12. maddesi kapsamında idari dava açmak için belirlenen süre içerisinde 07.02.2003 tarihinde bu davanın açıldığı gözönüne alındığında, bakılan tazminat davasına neden olan işlemin iptaline ilişkin Mahkeme! kararının temyizen incelenmesi için Danıştay’a gönderilmiş bulunmasının, bu davanın "vaktinden önce" açılmış olduğu sonucunu doğurmayacağından aksi yönde verilen idare mahkemesi kararında usul hükümlerine ve hukuka uyarlık görülmemiştir. Öte yandan; Mahkemece verilen iptal kararının temyizen incelenmesi için Danıştay’a gönderilmiş olmasının, bakılan tazminat davası için "bekletici bir sorun" niteliğinde bulunduğu tartışmasızdır.” diyerek, iptal kararına ilişkin kanun yoluna başvurulmuş olmasının, zararın tazmini

---

138 CANDAN, Turgut, a.g.e., s. 471.

için açılan tam yargı davası için bekletici mesele yapılması gerektiğine vurgu yapmıştır.¹³⁹

Kanun yoluna başvurmayan taraf, iptal davasının sonucuna ilişkin kararın tebliğinden itibaren dava açma süresinde tam yargı davası açmasa dahi, kanun yoluna ilişkin kararın kendisine tebliğinden itibaren dava açma süresi içerisinde tam yargı davası açmasında sakınca yoktur. Yani davacı davalı idarenin kanun yoluna başvurması sonucunda verilen kararın tebliğinden itibaren 60 gün içerisinde tam yargı davası açabilecektir¹⁴⁰. Konuya ilişkin olarak Danıştay 14. Dairesi bir kararında, ‘...09.12.2009 günlü, 584 sayılı Karasu Belediye Encümeni kararı ile ‘Sakarya İli, Karasu İlçesi, Küçük Boğaz – Doğu Karadeniz Caddesi – Batı Karadeniz Caddesi – Yeni Mahalle hattının kuzeyinde kalan arsalarda (kıyı kenar çizgisi dahilinde kalınması nedeniyle) yapılaşma olmaması gerektiği halde halihazırda yapılmış olan binaların yıkılması’nın kararlaştırıldığı; davacıya ait Sakarya İli, Karasu İlçesi, Aşağı İncili Mahallesi, Deniz Yalısı Mevkii, 80 ada, 15 parsel sayılı taşınmazda bulunan yapının yıkılacak binalar arasında kalması nedeniyle anılan encümen kararının iptali istemiyle Sakarya 2. İdare Mahkemesi'nin E: 2010/933 sayılı dosyasına kayden dava ikâme edildiği; anılan dava derdest iken, 20.10.2010 tarihinde mahallinde denetim yapılarak bina hakkında yapı tatil zaptı düzenlenmesini müteakiben Karasu Belediye Encümeni'nin 27.01.2011 günlü, 97 sayılı kararı ile davacıya ait yapının "3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32. maddesine göre yıkımına ve aynı Kanununun 42. maddesi uyarınca para cezası uygulanmasına" karar verildiği, bu encümen kararının davacıya tebliğ edilemediği ve dava konusu edilmediği; 22.02.2011 tarihinde yıkım işleminin icrasının gerçekleştirilerek yapının yıkıldığı, yıkıma ilişkin tutanakta "yapının 09.12.2009 tarihinde alınan encümen

---

139 Danıştay 8. Dairesi 04.05.2005 tarih ve E:2004/3520, K:2005/2145 sayılı kararı. (<http://www.kararara.com/danistay/8d/danistay7241.htm>)

140 CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 472; KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 315.

kararına istinaden yıkıldığının" belirtildiği, Sakarya 2. İdare Mahkemesi'nin ise, 16.03.2011 günlü, K: 2011/284 sayılı karar ile 09.12.2009 günlü, 584 sayılı encümen kararının iptaline karar verdiği, bu kararın davacıya 04.04.2011 tarihinde tebliği üzerine 31.05.2011 kayıt tarihli dilekçe ile görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Buna göre; davacının hukuki haklılığının belirlendiği tarih itibarıyla tam yargı davası açma hakkının doğduğu, yıkım tarihinden itibaren dava açılmadığı, ancak iptal kararının idari işlemin icra edildiği tarihten sonra 04.04.2011 tarihinde davacıya tebliğ edildiği, bu kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren hukuki haklılığı belirlenen davacının yeniden dava açma hakkının doğduğu ve iptal davasında verilen karara karşı kanun yollarına başvurulması üzerine temyiz mercii tarafından verilecek kararın tebliğ tarihinden itibaren de dava açma süresi içerisinde tam yargı davası açılabilceğinin açık olması, davanın açıldığı tarih itibarıyla, yıkıma ilişkin işlemin iptali yolundaki İdare Mahkemesi kararına karşı davalı idarece temyiz yoluna başvurulması ve kararın Danıştay Ondördüncü Dairesinin 04.12.2012 günlü, E:2011/13874, K:2012/9119 sayılı kararıyla onanması karşısında, bakılmakta olan davada süre aşımı bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.” diyerek iptal davası sonucunda verilen karara karşı kanun yoluna başvurulması üzerine, temyiz kararının tebliğinden itibaren dava açma süresi içerisinde tam yargı davası açılabilceği için, uyuşmazlığın esası incelenerek karar

verilmesi gerekirken, davanın süre aşımı nedeniyle reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görmemiştir.¹⁴¹

İYUK'un 12. maddesinin sonunda geçen "Bu halde de ilgililerin 11. madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır" ibaresinden anlaşılacağı üzere, iptal davasının sonuçlanmasından sonra tam yargı davası açmak isteyen ilgililer, dava açmadan önce zararın tazmini talebiyle idareye başvurabileceklerdir. Yapılan bu başvuru işlemekte olan dava açma süresini durduracak ve idarenin tutumuna göre duran dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacak, ilgililer de bu süre içerisinde tam yargı davasını açabileceklerdir.

3.3. İdari Eylemlerden Doğan Tam Yargı Davalarında Dava Açma Süreleri

İYUK'un 13. maddesi, idari eylemlerden zarar görenlerin dava açma usul ve sürelerini düzenlemiştir. Maddenin birinci fıkrasına göre, idari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerinin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

---

141 Danıştay 14. Dairesi 31.10.2014 tarih ve E:2013/1954, K:2014/9156 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar); "…açılan iptal davasının karara bağlanması üzerine açılacak tam yargı davasında; dava açma süresinin başlangıç tarihi olarak kararın kesinleştiği tarihin değil, kanun yollarına başvuru üzerine verilen kararın davacıya tebliğ tarihi olan 14.3.2012 tarihinin kabul edileceği tabiidir. Bu nedenle; tam yargı davası açma veya idareye başvurma tarihi olarak kararın kesinleşme tarihi olan ve kesinleşme şerhinde belirtilen 30.3.2012 tarihini dava açma süresinin başladığı tarih olarak kabul etmeye olanak bulunmamaktadır." Bkz. Danıştay 10. Dairesi 29.12.2014 tarih ve E:2012/7917, K:2014/8239 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

Maddeye göre, idari eylemlerden zarar görenlerin dava açmadan önce bir takım şartları yerine getirmeli, şartlar yerine geldikten sonra maddede belirtilen süre içerisinde tam yargı davası açmaları gerekmektedir.

3.3.1. Dava Açmadan Önce İdareye Başvurma

3.3.1.1. Başvurma Zorunluluğu

İYUK'un 13. maddesinin birinci fıkrasına göre, idari eylemlerden zarar gören kişilerin, eylemi öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve herhalde beş yıl içinde idareye başvurarak, zararın ödenmesini istemeleri gerekmektedir.

Madde metninden anlaşıldığı üzere, idari eylemlerden doğan tam yargı davalarında, dava açma süresi başlayabilmesi idareye başvurarak önkarar alma şartına bağlanmıştır. Dava açılmadan önce idareye başvurarak zararın tazmini istenmekte, idare bu başvuru karşısında bir karar vermektedir. Bu karara önkarar denilir. GÖZÜBÜYÜK önkararı dava açma süresinin başlamasını sağlayan, hakkı ihlal olunan ile idare arasında uyuşmazlık doğuran işlem şeklinde tanımlamıştır¹⁴². NOHUTÇU ise tam yargı davası açılabilmesinin ön koşulu olan önkararın, idarece verilen bir karar da olsa iptal davasına konu olacak bir idari işlem niteliğinde olmadığı görüşündedir¹⁴³. Danıştay da bu görüşte olup, ‘*Yukarıdaki mevzuat hükümleri uyuşmazlığa uygulandığında; İdare Mehkemesince verilen merciine tevdi kararının, aleyhinde temyiz yoluna başvurulabilecek "nihai" kararlardan olmadığı açıkça görülmektedir. Bu durumda, nihai bir karar olmayan merciine tevdi kararına karşı yapılan temyiz isteminin incelenmesine hukuken olanak bulunmamaktadır.*’ diyerek merciine tevdi kararı nihai bir karar olmadığı gerekçesiyle bu karara karşı yapılan temyiz başvurusunu reddetmiştir.¹⁴⁴

---

142 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, DİNÇER, Güven, İdari Yargılama Usulü, s. 398.

143 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 212.

144 Danıştay 8. Dairesi 30.10.2014 tarih ve E:2013/10648, K:2014/7872 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

Dava açılmadan önce idareye başvurarak zararın tazmini istenmesi durumunda idare bu başvuruyu olumlu karşılarsa dava açma gereği ortadan kalkacağı için önkarar için idareye başvurulması şartı bir zorunluluktur.¹⁴⁵

İdari eyleme karşı uğranılan zararın tazmini için idareye başvurup önkarar almadan tam yargı davası açılması durumunda, idare mahkemesi davayı idari mercii tecavüzü, yani idareye başvurarak önkarar almak suretiyle zorunlu idari başvuru yolu tüketilmediği gerekçesiyle dava dilekçesini, zararı verdiği iddia edilen idari merciiye tevdi eder.¹⁴⁶

İdareye başvuru yapıldıktan sonra süresi içerisinde dava açılması durumunda, mahkeme davanın esasına girecek, tekrardan merciiye tevdi kararı veremeyecektir. Danıştay'da ‘...davacılar vekili tarafından, davacılar yakınının Ağrı Özel Harekat Şube Müdürlüğü'ne bağlı polisler tarafından 31.10.2001 tarihinde evlerine yapılan operasyonda öldürülmesi olayında idarenin hizmet kusuru olduğu ileri sürülerek 14.08.2009 tarihinde davalı idareye başvuruda bulunduğu, davalı idare tarafından 15.09.2009 tarih ve 151254 sayılı işlem ile başvurunun reddine karar verildiği, anılan işlemin 23.10.2009 tarihinde davacılar vekiline tebliği üzerine 21.12.2009 tarihinde bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Uyuşmazlıkta, yukarıda aktarılan mevzuat gereği davacılar tarafından uğranıldığı ileri sürülen zararın tazminine yönelik davalı idareye başvuruda bulunduğu, davalı idare tarafından başvurunun reddi yolunda tesis edilen işlemin tebliği üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşıldığından Mahkemece uyuşmazlığın esası incelenmek suretiyle bir karar verilmesi gerekirken, "dilekçenin merciiye tevdi" yolunda verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir.” diyerek idareye başvuru varken verilen merciiye tevdi kararını hukuka uygun bulmamıştır.¹⁴⁷

3.3.1.2. Başvurma Süresi

---

145 ÖNGÖREN, Gürsel, a.g.e., s. 84; NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 211.

146 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 211.

Maddenin birinci fıkrasına göre, idari eylemlerden zarar gören kişilerin, bu zararlarının tazmini için idareye başvurularını bir veya beş yıllık sürelerle tabi tutmuştur.

Beş yıllık sürenin başlangıç tarihi eylem tarihi olarak belirlenmiştir. 1 yıllık sürenin başlangıcının neye göre belirleneceği konusunda ise farklı görüşler bulunmaktadır. Madde de, eylemin yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren 1 yıllık sürenin başlayacağı hüküm altına alınmış olmakla beraber, salt eylemin öğrenildiği tarih mi yoksa zararın öğrenildiği tarihin mi başlangıç olarak alınacağı konusu sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

YENİCE-ESİN'e göre, tazminat davalarında olduğu gibi, idari eylemlerden doğan tam yargı davaları da zararın ortaya çıktığı tarihten itibaren açılabilir. Eğer ortada bir zarar yoksa dava açılmasından da söz edilemeyecektir. Bu sebeple, zararın ortaya çıkmadığı veya zarar meydana gelmiş olmakla beraber öğrenilmediği tarihte dava açma süresinin başlaması dava hakkının daha doğmadan düşmesine neden olabilecektir. Bu durumda, başvurma süresini salt eylemi öğrendiği tarihten itibaren değil, eylemle birlikte zararın da öğrenildiği tarihten itibaren başlatmak zorunludur. Madde düzenlemesine bu açıdan baktığımızda, maddenin başında geçen "idari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanlar" ibaresiyle, sadece idari eylemin öğrenildiği tarih değil, hakkın ihlaline neden olan eylemin sonucunun öğrenildiği tarihin de başlangıç tarihi olarak esas alınabileceği sonucuna varmak yanlış olmayacaktır. Sonuç olarak, 13. madde, bir yıllık başvurma süresinin eylem ve bundan doğan sonucun öğrenilmesi tarihten başlayacağını düzenlemiştir.¹⁴⁸

---

147 Danıştay 10. Dairesi 11.12.2013 tarih ve E:2010/8108, K:2013/8920 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

148 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 244.

GÖZÜBÜYÜK'e göre, zararın öğrenilmesi, tek başına yeterli olmayıp uğranılan zararlar zararına sebep olan idari eylem arasında nedensellik bağının bulunması gerekmektedir.¹⁴⁹

Bazı durumlarda eylemin olduğu tarihte, eylem ile ortaya çıkan zarar arasında illiyet bağı hemen ortaya çıkmamakta, illiyet bağı ikinci dereeden bazı olayların daha ortaya çıkması veya bir kısım bilgi ve belgelerin ilgiliye ulaşılması sonucunda meydana gelmektedir. Davacı olan taraf ancak bunların sonucunda zararın nedeninin idari eylem olduğunu öğrenebilmektedir. Bu gibi durumlarda dava açma süresini zararın öğrenildiği tarihten başlatmak dava hakkının kaybına neden olabilmekte, bu sebeple de zarar nedeninin öğrenildiği tarihin de dikkate alınması gerekmektedir.¹⁵⁰

Daha öncede belirttiğimiz gibi dava açma süresinin başlangıcı olarak bir yıllık sürenin yanında, beş yıllık süreden de bahsedilmiştir. Beş yıllık sürenin başlangıcı madde metninde eylem tarihi olarak saptandığı için bu konuda herhangi bir sorun yaşanmamaktadır. İdareye başvuru herhalde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde yapılmalıdır. Her ne nedenle olursa olsun beş yıl içinde idareye başvurulmazsa, dava açma hakkı ortadan kalkacaktır. Bu durumda 5 yıllık süre dolduktan sonra eylemin veya sonucunda oluşan zararın öğrenilmesinden sonraki bir yıllık süre dolmamış olsa bile dava açma hakkı kaybedilmiş olacaktır.¹⁵¹

Madde metninde geçen beş yıllık süre de bir yıllık süre gibi önkarar almak için idareye başvuru için düzenlenmiş bir süre olup, dava açma süresi ile ilgili değildir.¹⁵²

---

149 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 414.

150 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 248.

151 COŞKUN, Sabri, KARYAĞDI, Müjgan (2001), **İdari Yargılama Usulü**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s. 233.

Bir ve beş yıllık süreler kesin olup, bunların herhangi bir sebeple durması veya kesilmesi söz konusu değildir. Herhangi bir nedenle bu süreler içerisinde önkarar alınmaması durumunda, dava açma hakkı ortadan kalkacaktır.

Konuya ilişkin olarak Danıştay 13. Dairesi 10.02.2014 tarihli kararında, ‘... davacının İmar Bankası Off Shore Limited'deki hesabında bulunan paranın, sigorta kapsamına girmediğinden bahisle ödenmediği anlaşıldığından, uyumsuzluğun esasının davacının İmar Bankası Off Shore Limited'deki hesap karşılığının ödenmemesi şeklinde değerlendirilmesi gerekmektedir. T. İmar Bankası T.A.Ş. aracılığı ile, Banka'nın mevduat kabul etme izni kaldırılıp, faaliyeti sona erdirilmeden önce İmar Bank Off Shore Limited kıyı bankasına para yatıran davacı, Bankaya yatırılan bedelin tahsil edilememesi nedeniyle yeterli denetim yapmayan davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle bu davayı açmış olup, dava, herhangi bir idarî işlemde dolayı değil, idarî eylemden doğan tam yargı davasıdır. Bu durumda, idari eylemden doğan zararın tazmini istemiyle açılan davada süre aşımı bulunup bulunmadığının 2577 sayılı Kanununun 13. maddesi hükmü uyarınca değerlendirilmesi gerekmektedir. Olayda, 04.07.2003 tarih ve 25158 sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 03.07.2003 tarih ve 1085 sayılı kararı ile T. İmar Bankası T.A.Ş.'nin bankacılık yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırıldığı dikkate alındığında, davacının idari eylemden ve zararın doğumundan 04.07.2003 tarihinde haberdar olduğunun kabulü gerekeceğinden, yukarıda anılan Kanun hükmü uyarınca davacı tarafından bu durumun öğrenildiği tarihten itibaren bir yıl ve her hâlde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde en geç 04.07.2008 tarihine kadar idareye başvurulması gerekirken, bu süreler geçirildikten çok sonra dava açma süresini ihya etmeyen 21.09.2011 tarihli dilekçe ile davalı idareye yaptığı başvurunun 30.09.2011 tarih ve 01746 sayılı işlem ile reddi üzerine 17.11.2011 tarihinde kayda giren dilekçe ile açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenme olanağı bulunmadığından, davanın süre yönünden reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararı sonucu itibarıyla

yerinde bulunmuştur.” diyerek idareye başvurunun madde metninde belirtilen bir ve beş yıllık sürelerden sonra yapıldığı için temyize konu olan ilk derece mahkemesinin süre aşımı nedeniyle reddi yönündeki kararını onamıştır¹⁵³. Danıştay 6. Dairesi’de 20.03.2013 tarihli kararında, “...MEDAŞ'a ait elektrik nakil hattının bulunduğu taşınmazı üzerinde davacının 21.12.2005 tarihinde yapı ruhsatı alarak inşaata başladığı, elektrik hattı nedeniyle inşaata devam edememesi üzerine 08.03.2006 tarihli dilekçe ile MEDAŞ Karaman İşletme Müdürlüğüne başvurarak, söz konusu enerji nakil hattının kaldırılmasını talep ettiği, adı geçen Kurum tarafından 21.03.2006 tarihli yazı ile bahse konu enerji nakil hattının fider konumunda olduğu, Kurumlarının yatırım programı çerçevesinde değerlendirilmeden davacının inşaat çalışmalarını durdurması gerektiği şeklinde cevap verildiği ve bu yazının 28.03.2006 tarihinde davacıya tebliğ edildiği, öte yandan; davacının başvurusu üzerine, Karaman Sulh Hukuk Mahkemesinin E:2008/6 değişik iş sayılı dosyası üzerinde yapılan keşif sonucunda 28.01.2008 tarihli bilirkişi raporunun düzenlendiği, bu raporda; inşaata ilişkin imalat değerlerinin de saptandığı, sonrasında ise davacının uğradığı zararların tazmini istemiyle ve davalı idareye karşı 09.09.2008 tarihinde Konya 1. İdare Mahkemesinin E:2008/1193 sayılı dosyasına kayıtlı davayı açtığı, bu davada 08.10.2008 tarihli, K:2008/1241 sayılı kararla; uyumsuzluğun idari eylemden doğan bir tam yargı davası olduğu sonucuna varılarak, 2577 sayılı Kanununun 13. maddesi uyarınca ön karar alınmadığından 2577 sayılı Kanununun 15/1-e maddesi gereğince merciine tevdi kararı verildiği ve dava dilekçesi ile birlikte davalı Karaman Belediye Başkanlığına 22.10.2008 günü tebliğ edildiği, davalı idarenin, merciine tevdi kararı ile yapılan başvuruya 60 gün içinde cevap vermemesi üzerine 16.02.2009 tarihinde kayda giren dilekçe ile de işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Olayda, her ne kadar Mahkemece, davacı tarafından uğranıldığı iddia edilen zararın öğrenildiği tarih olarak MEDAŞ'a yaptığı başvuru üzerine tesis edilen işlemin tebliğ tarihi olan 28.03.2006 tarihi gösterilmiş ise de, davacının

---

153 Danıştay 13. Dairesi 10.02.2014 tarih ve E:2012/1515 K:2014/343 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

Karaman Sulh Hukuk Mahkemesinin E:2008/6 değişik iş sayılı dosyasında yapılan keşif sonucunda düzenlenen 28.01.2008 tarihli bilirkişi raporundaki tespitler üzerine 09.09.2008 tarihinde Konya 1. İdare Mahkemesinin E:2008/1193 sayısına kayıtlı olarak ve davalı idarece kendisine verilen ruhsata yönelik olarak değil, bu ruhsatı bir başka idare olan MEDAŞ'ın uygulaması üzerine artık kullanamaması sonucunda yaptırdığı tespitdeki durumlara göre açtığı, dolayısıyla belli ve açık bir şekilde zararı öğrendiği tarihin 28.01.2008 olduğu, bu tarihten sonra da davacının ilk davasını açtığı 09.09.2008 tarihine göre, 1 yıl içinde idareye başvuru yaptığının kabulü gerektiğinden, davayı süre aşımı nedeniyle reddeden Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.” diyerek maddede belirtilen bir yıllık süre içerisinde idareye başvuru yapıldığı ve sonrasında süresinde dava açıldığı için süre aşımı nedeniyle ret kararı veren ilk derece mahkemesinin kararını hukuka aykırı bulmuştur.¹⁵⁴

3.3.1.3. Başvuruda Bulunulacak İdari Makam

Madde metninde, eylemlerden hakları ihlal edilenlerin dava açmadan önce, eylemlerin bildirimini veya öğrenilmesi üzerine bir yıl ve herhalde eylem tarihinden itibaren beş yıllık süre içerisinde ilgili idareye başvurulması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Yani, önkarar almak için yapılacak başvurunun zarara neden olan eylemi yapan idari makama yapılması gerekir.¹⁵⁵

İdari eylemden zarara uğrayan taraf zarara sebep olan idari makamdan başka bir idari makama başvurusu, dava açma süresini etkilemeyecek ve zarar uğrayan kişi bu başvuru esnasında dava açma süresini veya idareye başvurma süresini kaçırırsa dava açma hakkını kaybedecektir.

Konuya ilişkin Danıştay kararına bakacak olursak, davalının Adalet Bakanlığı olduğu davada Danıştay ‘’ Dava, müteveffa Hamza Uluğ’un, tutuklu bulunduğu

154 Danıştay 6. Dairesi 20.03.2013 gün ve E:2010/5704, K:2013/1839 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

155YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 249; NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 211.

Silivri 4 Nolu Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda 20.07.2011 tarihinde geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetmesinde davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğu iddiasıyla 110.000,00 TL maddi, 110.000,00 TL manevi olmak üzere 220.000,00 TL tazminatın ödenmesi istemiyle açılmıştır. Davacılar vekili tarafından tazminat istemiyle davalı idareye iletmek üzere 20.7.2012 tarihinde İzmir Valiliği'ne yapılan başvurunun, 19.9.2012 tarih ve 130469 sayılı işlemle reddedildiği; davalı idarece verilen bu cevapta, davacı tarafından verilen başvuru dilekçesinin yukarıda aktarılan Kanun hükmü uyarınca 1 yıllık sürede verilmediği, ayrıca idarelerine atfedilecek hizmet kusurunun veya kusursuz sorumluluk durumunun olmadığına ilişkin yer alan ifadelerin davacının tazminat başvurusuna ilişkin olduğunun kabulü zorunludur. Bu durumda, İdare Mahkemesince davacının anılan zararın tazmini istemiyle yapılan başvurusunun belli bir konuyu ve somut bir talebi içermesi nedeniyle 659 sayılı KHK'nın 12/4 maddesinde öngörülen ret sebeplerinin bulunmamasına rağmen davalı idarece başvurunun reddedildiği gerekçesiyle verilen dava dilekçesinin merciine tevdi yolundaki kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.” diyerek başvuruda bulunulacak yetkili makamı cezaevinde ölüm gerçekleştiği ve cezaevleri de Adalet Bakanlığı'nın sorumluluğunda olduğu için Adalet Bakanlığı kabul etmiş, davacı da Adalet Bakanlığına iletmek üzere dilekçesini İzmir Valiliği'ne vermiştir. Ancak davacı madde de belirtilen 1 yıllık süre içerisinde dilekçesini vermediği ve dava açmadan önce önkarar aldığı için süre aşımı nedeniyle davanın reddi gerekirken merciine tevdi kararı veren ilk derece mahkemesini kararını hukuka aykırı bulmuştur.¹⁵⁶

3.3.1.4. Başvurunun İçeriği

İdari eylemden kaynaklanan tam yargı davası açılmadan önce, zarara sebep olan idari makama yapılacak olan başvuruyla idareden ihlal edilen hakkın yerine getirilmesi istenecektir. Tam yargı davası yapısı gereği adli yargıdaki tazminat davalarına benzediği için, ihlal edilen hakkın yerine getirilmesi, uğranılan zararın

---

156 Danıştay 10. Dairesi 19.11.2013 gün ve E:2013/4869, K:2013/8202 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

maddi değeri veya idari eylem nedeniyle uğranılan zarardan dolayı duyulan manevi zararın karşılanmasına yönelik parasal tazminattır. Önkarar başvurusu da, uğranılan zararın parasal değerine olması gerekmektedir. Bu amaç dışında yapılan başvurular, kanunun aradığı nitelikte başvurular olmaması nedeniyle, dava açma süresini etkilemeyecektir.¹⁵⁷

3.3.1.5. Başvuru Zorunluluğunun Aranmadığı Durum

İYUK'un 13. maddesinin ikinci fıkrasına göre, görevli olmayan adli ve askeri yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz. Buna göre, görev yönünden reddedilen dava idari yargı merciinde tekrar açıldığı zaman başvuru şartı yerine getirilmediğinden bahisle merciine tevdi kararı verilmeyecek, davanın esasına girilecektir. Ancak görevli olmayan adli veya askeri yargı yerine başvurunun idareye başvurulması gereken süre içerisinde olması gerekir.¹⁵⁸

Konuya ilişkin Danıştay 10. Dairesi kararında, *'Dosyanın incelenmesinden, Balıkesir İli, Ayvalık ilçesinde mülkiyeti davacıya ait 21 pafta, 1170 nolu parselde bulunan ve zeytinlik vasfındaki taşınmazın davalı idareye ait sulama kanalından sızan sulardan zarar gördüğü ileri sürülerek meydana gelen zararın tazmini istemiyle 16.06.2008 tarihinde açılan dava sonucunda, Ayvalık Asliye Hukuk Mahkemesinin 11.11.2008 tarih ve E:2008/281 K:2008/538 sayılı kararı ile uyumsuzluğun idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesinin 09.07.2009 tarih ve E:2009/6179 K:2009/9165 sayılı kararı ile anılan kararın onandığı, sonrasında davacı tarafından zararın idarenin hizmet kusuru nedeniyle meydana geldiği ileri sürülerek 01.10.2009 tarihinde işbu davanın açıldığı, İdare*

---

157 ÖNGÖREN, Gürsel, a.g.e., s. 95.

158 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, DİNÇER, Güven, a.g.e., s. 412; CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 481; NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 211.

Mahkemesince, davacı tarafından zararın ödenmesi istemiyle davalı idareye başvuruda bulunulmadığı gerekçesiyle dilekçenin merciine tevdiine karar verildiği anlaşılmaktadır. Uyuşmazlıkta, yukarıda anılan mevzuat gereği görevli olmayan Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan tam yargı davasının görev yönünden reddine karar verildiği, sonrasında İdare Mahkemesinde açılan işbu davada, ayrıca ön karar alınması için davalı idareye başvurma zorunluluğu bulunmadığından dilekçenin merciine tevdi yolunda verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir.” diyerek İYUK’un 13. maddesinin ikinci fıkrası gereğince görevsizlik kararı kesinleştikten sonra idare mahkemesinde açılan davada merciine tevdi kararı verilemeyeceği gereğince verilen merciine tevdi kararını hukuka uygun bulmamıştır.¹⁵⁹

3.3.2. İdareye Başvuru Sonrası Dava Açmada Süre

İdari eylemden kaynaklanan tam yargı davasının açılabilmesi için zarara sebep olan idareye önkarar almak için başvurmak gerektiğini yukarıda açıklamıştık. Yapılan bu başvuru karşısında idarenin tutumuna göre dava açma süresi belirlenmektedir.

İdare yapılan başvuruya karşı olumlu ya da olumsuz bir cevap vermesi gerekmektedir. Verilen bu karara önkarar denilmektedir. Önkarar açık ve net olabileceği gibi zımni de olabilir. İdare başvuruya karşılık açıkça cevap verebileceği gibi, başvuru karşısında sessiz de kalabilir. 13. maddede de “ilgililer, bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren dava süresi içerisinde dava açabilirler” demekle, zımni ret halinde de önkarar alınacağını düzenlemiş bulunmaktadır. Zımni ret süresi 60 gün olup, bu süre bitmeden dava açılması durumunda önkarar şartı gerçekleşmediği için merciine tevdi kararı verilecektir¹⁶⁰. Danıştay’da, “...idari eylemlerden hakları ihlal

---

159 Danıştay 10. Dairesi 20.12.2013 tarihli ve E:2010/1172, K:2013/9255 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

160 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 253.

edilmiş olanların idari yargıda dava açmadan önce ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini talep etmeleri gerekmektedir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde idari yargıda dava açılması imkanı tanınmıştır. Bir başka ifadeyle idari yargıda dava açabilmek için ilgili idareye başvurup ön karar alma şartı getirilmiştir. Bu şart yerine getirilmeksizin dava açılmasının tek istisnası görevli olmayan adli ve askeri yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi olup, bu halde idareye başvuru şartı aranmamaktadır. Bu istisnanın dışında idareye başvurulmadan dava açılması halinde idari yargı mercii tarafından dava dilekçesinin görevli idari mercine tevdiine karar verilip ön karar alınması gereklidir. Dava dosyasının incelenmesinden, 10.1.2013 tarihinde Adli Tıp Kurumu Başkanlığı 3. İhtisas Kuruluna ait otoparkta mevcut buzlanma nedeniyle düşerek, 30 günlük çalışamaz raporu alacak şekilde yaralanan davacı tarafından 22.2.2013 tarihinde Adli Tıp Kurumu Başkanlığı'na maddi ve manevi zararının tazmini istemiyle başvuru yapılmasına rağmen, cevap verilmeyerek başvurunun zımnen reddi üzerine işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Uyuşmazlıkta, yukarıda aktarılan mevzuat gereği davacı tarafından uğranıldığı ileri sürülen zararın tazminine yönelik idareye başvuruda bulunduğu, idare tarafından yapılan başvuruya cevap verilmeyerek zımnen reddi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşıldığından Mahkemece uyuşmazlığın esası incelenmek suretiyle bir karar verilmesi gerekirken, "dilekçenin merciine tevdi" yolunda verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir." diyerek zımnen reddedilen başvuru karşısında merciine tevdi kararı veren ilk derece mahkemesinin kararını hukuka aykırı bularak bozmuştur.¹⁶¹

Madde metninde isteğin kısmen veya tamamen reddi halinde önkararın tesis edilmiş olacağından bahsedildiği için, isteğin kısmen dahi reddi anlamını içermeyen ve kesin nitelikte olmayan, çelişkili cevaplar önkarar sayılmayacaktır. Bu durumda 60 gün dolana kadar idareden kesin cevap gelmesi beklenecek, 60 günün sonunda

---

161 Danıştay 10. Dairesi 03.11.2014 tarih ve E:2014/1125, K:2014/6346 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

böyle bir cevap gelmediği takdirde başvuru zımnen reddedilmiş sayılarak dava açma süresi içerisinde idari yargıda dava açılacaktır.¹⁶²

İdari eylemlerden doğan tam yargı davasında dava açma süresi, idareye başvurularak alınan önkarar sonrasında başlayacaktır. Bu sebeple dava açma süresi de idarenin başvuru karşısındaki tutumuna göre değişecektir¹⁶³. İdare başvuruyu açıkça kısmen veya tamamen reddederse, dava açma süresi idarenin cevabının tebliğini izleyen günden itibaren başlayacaktır. İdare başvuru karşısında 60 gün içinde cevap vermeyip susarsa, idareye başvuran taraf başvurunun zımnen reddedilmesinden itibaren 60 gün içerisinde tam yargı davasını açacaktır. Süreyi kaçırmaması durumu dava açma hakkının kaybına yol açar.

İdarenin cevabı kendisine tanınan 60 günlük süreden sonra gelirse, bu durumun yeni bir dava açma hakkı tanıyıp tanımayacağı doktrinde tartışmalıdır:

GÖZÜBÜYÜK bu konuda, İYUK'un 10. maddesinde belirtilen huşuların burada da geçerli olmasını savunmaktadır. Yani idarenin cevabının 60 günlük süre geçtikten sonra gelmesi durumunda, 10 madde gereğince, dava açma süresinin yazılı bildirimden itibaren yeniden başlaması gerektiği görüşündedir¹⁶⁴. SEZGİNER de *“Önkarar süresinden sonra idarece bir cevap verilmesi durumunda da dava açma süresi, cevap tarihinden itibaren işlemeye başlar... İdari makamların sükutu, zımni ret müessesesi, 10, 11, 12 ve 13. maddelerde de ifadesini bulmuştur. Ancak 10. maddeye nazaran diğerlerinde sadece altmış gün içerisinde cevap verilmezse isteğin reddedileceği belirtilmiştir. Oysa 10. madde, zımni redde ilişkin son derece ayrıntılı bir düzenlemeye gitmiş ve bu yönüyle de zımni retle ilgili genel hüküm niteliğini kazanmıştır. Dolayısıyla da zımni redde ilişkin genel hüküm olan 10. maddenin, zımni redde bünyelerinde yer veren maddelerde de uygulanması gerekir...*

---

162 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 254.

163 ÖNGÖREN, Gürsel, a.g.e., s. 96.

164 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, İdari Yargılama Usulü, a.g.e., s. 416.

Zımni retten sonra idarece verilen cevabın dava açma süresini yeniden başlatacağına ilişkin hükümler; diğer maddelerde de uygulanacak olan hükümlerdir” görüşüyle GÖZÜBÜYÜK’e katılmıştır.¹⁶⁵

YENİCE-ESİN ise, 13. madde de 60 günlük zımni ret süresi içerisinde cevap gelmemesi durumunda başvurunun reddedilmiş sayılacağı ve önkarar tesis edilmiş olacağı, dava açma süresinin de bu tarihten itibaren başlayacağını düzenlenmiş olduğu için bu tarihten sonra verilen cevabın dava açma süresini etkilemeyeceği görüşündedir¹⁶⁶. Aynı görüşte olan CANDAN da görüşünü, “*Bekleme süresi içinde cevap verilmemesi sebebiyle isteğin reddedilmiş sayılması üzerine, dava açma süresi de geçtikten sonra, idarece, kendiliğinden veya yeniden yapılan başvuru dolayısıyla cevap verilmesi halinde, yeni bir dava açma süresi işlemez. Başka bir anlatımla; 10. madde hükümleri uygulanmaz.*” şeklinde belirtmiştir.¹⁶⁷

Önkararın alındığı tarihe göre, eylemin ve zararlı sonucun öğrenildiği tarihten itibaren 1 yıllık süre geçirilmemiş olsa da, dava açma süresinin kaçırılması durumunda açılacak olan dava süre aşımı nedeniyle reddedilecektir. 1 yıllık başvurma süresi ile dava açma süresi birbirlerinden tamamen ayrıdır. Zarar uğrayan taraf idareye başvurarak bir yıllık süre konusunu tamamlar. İdarenin tutumuna göre başlayacak olan süre altmış günlük dava açma süresidir ki bunun kaçırılması dava açma hakkının tamamen kaybına yol açacaktır.¹⁶⁸

---

165 SEZGİNER, Murat, a.g.e., s. 440.

166 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 253.

167 CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 484. Aynı yönde bkz. NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 211.

168 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 255.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
DAVA AÇMA SÜRESİ İLE İLGİLİ GENEL ESASLAR VE ÖZEL
DURUMLAR

4.1. Dava Açma Sürelerin Hesaplanmasında Uygulanacak Esaslar

4.1.1. Genel Olarak

Dava açma sürelerinin hesaplanmasında uygulanacak olan esasların davacı ve davalı taraf tarafından bilinmesi, davanın açılması, savunma ve cevap evrelerinin sorunsuz bir şekilde yerine getirilmesi açısından önem arz etmektedir.¹⁶⁹

İYUK'un 8. maddesi "sürelerle ilgili genel esaslar" başlığı altında bu durumu düzenlemiştir. Madde metninde "süreler" ibaresinin kullanılmasından, dava açma süresinin mi yoksa kanunda geçen tüm sürelerin mi amaçlandığı anlaşılamamaktadır. Öğreti de baskın olan görüşe göre madde de yer alan esaslar, sadece dava açma süresini değil, kanunda geçen cevap, temyiz gibi tüm süreler açısından da

---

169 CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 395.

geçerlidir¹⁷⁰. YENİCE-ESİN'e göre de, "Sekizinci maddenin, dava açma süresini düzenleyen 7-13. maddeler arasında yer aldığı ve özellikle "dava açma süresi" başlıklı 7. maddeden hemen sonra geldiği göz önüne alınca bu tereddüt büsbütün artmakta, hatta diğer sürelerin kapsam dışı kaldığı izlenimini uyandırmaktadır... Bize göre, 1. ve 2. fıkradaki kurallarının amacına uygun bir biçimde yorumlanarak kanundaki tüm sürelerle uygulanması doğru olacaktır."¹⁷¹

Ancak GÖZÜBÜYÜK-TAN'a göre, madde tek başına sürelerin hesaplanmasında tek başına yeterli olmayıp, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda yer alan düzenlemelerin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.¹⁷²

4.1.2. Bildirim Gününün Etkisi

İYUK'un 8. maddesinin birinci fıkrasına göre, süreler, tebliğ, yayın veya ilan tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlar. Yani işlemin tebliği yapıldığı, yayımlandığı veya ilan edildiği gün dava açma süresinin hesaplanmasında nazara alınmayacak, izleyen günden itibaren dava açma süresi hesaplanacaktır.

Anayasamızın 125. Maddesinde yer alan düzenleme ile İYUK'da yer alan düzenleme karşılaştırıldığında, birbirlerinden farklı olduğu anlaşılmaktadır. Anayasa'nın söz konusu maddesine göre, idari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar. Bu düzenleme incelendiğinde yazılı bildirim tarihinin de dava açılma süresinin hesaplanmasında dikkate alınacağı anlamı çıkmaktadır. Öğretide bu konuda farklı görüşler olup, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğu ve düzeltilmesi

170 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 323; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 417; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, DİNÇER, Güven, a.g.e., s. 347; CANDAN, Turgut, a.g.e., s. 395, KARAVELİOĞLU, Celal, a.g.e., s. 587.

171 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 194.

172 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, TAN, Turgut, a.g.e., s. 907.

gerektiğini savunanlar olduğu gibi¹⁷³; bu düzenleme her ne kadar Anayasa'ya aykırı olsa da uygulanmasının Anayasa'ya aykırı olmadığı savunan görüşler bulunmaktadır.¹⁷⁴

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "sürelerin hesaplanması" başlıklı 18. maddesinin birinci bendinde, sürenin son gün olarak belli edilmesi halinde, başladığı günün hesaba katılmayacağı hükmüne yer verildiğinden buna ilişkin uyuşmazlıklarda dava açma süresi, işlemin tebliğ veya ilan tarihini izleyen günden başlayacaktır.¹⁷⁵

4.1.3. Sürelerin Hesaplanması

İdari yargılamayı ilgilendiren süreler İdari yargılama usulü kanunu ve diğer kanunlarda gün olarak belli edilmiştir. Bu sebeple süre gün olarak hesaplanmakta ve gün olarak hesaplanan sürenin ay veya yıl olarak hesaplanması hak kayıplarına yol açabilmektedir¹⁷⁶. Örneğin, 30 günlük dava açma süresi 15 Ekim'de başlıyorsa 14 Kasım'da; 14 Kasım'da başlıyorsa 14 Aralık'ta sona erer. 60 günlük dava açma süresi 15 Eylül'de başlıyorsa 14 Kasım'da; 15 Temmuz'da başlıyorsa 13 Eylül günü çalışma saati sonunda biter.¹⁷⁷

Sürelerin gün olarak belirlenmesi konusunda bazı istisnai durumlar da yer almaktadır. Örneğin İYUK'un 10. maddesinde yer alan 6 aylık bekleme süresi ve 13. madde de yer alan bir ve beş yıllık başvuru süreleri, sürelerin gün olarak belirlenmesine istisna niteliği taşımaktadır. Sürelerin ay ve yıl olarak belirlenmesi karşısında nasıl hesaplanacağına ilişkin düzenleme İdari Yargılama Usulü

---

173 CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 396.

174 KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 88.

175 CANDAN, Turgut, a.g.e., s. 396; KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 89.

176 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 323; CANDAN, Turgut, a.g.e., s. 397

177 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 323.

Kanunu'nda yer almadığı için, bu konuda Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda yer alan düzenlemelerden faydalanılmaktadır.

Süre ay ve yıl olarak belirtilmesine göre farklı hesap yöntemleri kullanılmaktadır. Süre ay olarak belirtilmişse, dava açma süresi sonraki aydaki aynı günün çalışma saati sonu biter. Örneğin Nisan ayının birinci ayı yapılan bildirim Ekim ayının birinci günü çalışma saatinin sonunda biter. Yıl olarak belirtilen sürelerde de hesap yöntemi aynı olup, dava açma süresi bir sonraki yılın aynı ay ve gününün çalışma saati sonu bitecektir. Örneğin, 14 Ocak 2015 tarihinde başlayan 1 yıllık dava açma süresi 14 Ocak 2016 gününün sonunda biter.¹⁷⁸

4.1.4. Tatil Günlerinin Sürelere Etkisi

İYUK'un 8. maddesinin 2. fıkrasında tatil günlerinin sürelere dahil olduğu düzenlenmiştir. Buna göre, dava açma süresi işlemeye başladıktan sonra, sona erme tarihine kadar arada geçen hafta sonu tatili, resmi ve bayram tatilleriyle çalışmaya ara verme zamanı süreye dahildir.¹⁷⁹

İYUK'un 8. maddesinin 2. Fıkrasında tatil günlerinin sürelere dahil olduğu belirtildikten sonra, sürenin son gününün tatil gününe rastlaması halinde; sürenin, tatil gününü izleyen çalışma gününün bitimine kadar uzayacağı düzenlenmiştir. Örneğin dava açma süresinin son günün cumartesiye denk gelmesi ve ertesi günün de resmi tatil olması sebebiyle, dava açma süresi pazartesi günü mesai saati bitimine kadar uzayacaktır.

Yukarıda ifade edilen tatil deyimine, hafta sonu tatili ile resmi tatiller dahildir. Bakanlar Kurulu kararıyla verilen idari izinler bu süreye dahil değildir. Çünkü idari izin olan günlerde mahkemelerde nöbetçi memur yer almakta ve gelen evraklar kabul

---

178 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 323; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 418.

179 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 234; CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 397.

edilmeye devam edilmektedir. Yani dava dilekçesiyle savunma ve cevap dilekçelerinin idari izinli olunan günlerde mahkemeye kaydı mümkündür. Bu sebeple dava açma süresinin son gününün idari izinli sayılan güne denk gelmesi durumunda dava açma süresi uzamayacaktır¹⁸⁰. Ancak bu konuda Danıştay'ın farklı görüşlerde kararları mevcuttur.

Bir kararında, ‘*Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün 12.2.1996 gün ve 2251 sayılı yazısında, Ramazan Bayramının 19.2.1996 günü saat 13.00'te başlayıp, 22.2.1996 günü sona erdiği, ancak, hizmetlerin aksatılmaması ve kurum yöneticilerince gerekli tedbirlerin alınması, "zorunlu hizmetlerin yürütülmesi için asgari seviyede eleman bulundurulması suretiyle" kamuda çalışan memur, işçi ve diğer personelin, 19.2.1996 günü saat 13.00'e kadar olan süre ile 23.2.1996 günü olmak üzere bir buçuk gün idari izinli sayılmalarının uygun*

görüldüğü, belirtilmektedir. Her ne kadar, yükümlü şirketçe verilen temyiz dilekçesinde, dava açma süresinin son günü olan 23.2.1996 tarihinin hükümet tarafından tatil ilan edildiği iddia edilmekte ise de, hükümet tarafından verilen izin kamu görevlileri için "idari izin" niteliğinde olup, dava açma süresinin son günü olan 23.2.1996 Cuma günü mahkemelerin açık olması ve Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün yazısında öngörüldüğü şekilde, zorunlu hizmetlerin yürütülmesi için mahkemelerde yeterli eleman bulunması nedeniyle bu iddianın hukuki dayanağı bulunmamaktadır. Bu durumda, yükümlü şirket adına tahakkuk eden gümrük vergi ve resimlerinin kaldırılması istemiyle 26.2.1996 tarihinde açılan davayı süre aşımı yönünden reddeden mahkeme kararında hukuki isabetsizlik bulunmamaktadır.” diyerek dava açma süresinin son gününün idari izinli sayılan güne denk gelmesinin dava açma süresini uzatmayacağını vurgulayarak, davanın süre aşımı nedeniyle reddeden ilk derece mahkemesi kararını onamıştır¹⁸¹. Aynı yönde başka bir kararında, ‘*Davacı şirket, 18.12.2000 gününde tebliğ edilen ödeme emri üzerine 23.12.2000 gününde PTT*

---

180 CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 398.

Karşıyaka Şubesine müracaatla dava açıldığını, dava dilekçesinin 2.1.2001 gününde mahkeme kayıtlarına girmekle birlikte, tatil nedeniyle dava açma süresinin son gününün 2.1.2001 gününe kadar uzayacağını ileri sürmektedir. Ancak İdari izin 2577 sayılı Kanununun 8 nci maddesinde öngörülen tatil günlerinde olmadığından davacı şirketin 18.12.2000 gününde tebliğ edilen ödeme emrine karşı 7 günlük sürenin sonu olan 25.12.2000 gününe kadar dava açması gerekmektedir. Dolayısıyla dava dilekçesinin esas defterine kayıt tarihi itibarıyla dava açılmış sayılacağından 2.1.2001 gününde açılan dava süresinde değildir.” demiştir.¹⁸²

Buna karşın başka bir kararında ise, ‘Başbakanlık, Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 2.4.1997 gün ve B.02.0. PPG. 0.12 383-6270 sayılı genelgede, hizmetlerin aksatılmaması ve kurum yöneticilerince gerekli tedbirlerin alınması, zorunlu hizmetlerin yürütülmesi için asgari seviyede eleman bulundurulması suretiyle kamuda çalışan memur, işçi ve diğer personelin, Kurban Bayramından bir gün sonra, 23.4.1997 Çarşamba gününün Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olması nedeniyle 22.4.1997 Salı günü izinli sayılmalarının uygun görüldüğü belirtilmiştir. Anılan genelgede zorunlu hizmetlerin yürütülmesi için asgari seviyede eleman bulundurulmasının gerektiği açıklanmakta ise de; verilen idari iznin ne suretle uygulanacağı, hangi birimleri kapsayacağı, kimlerin bu izinden yararlanıp, yararlanamayacağı konusunda bir düzenlemeye yer verilmediğinden bu uygulamanın bir kısım resmi işlemlerin ifasında aksaklıklara yol açtığına kuşku bulunmamaktadır. Bu durumda, 19.3.1997 tarihinde yükümlü şirkete tebliğ edilen ihbarnameye karşı dava açma süresinin son gününün

---

181 Danıştay 7. Dairesi 04.02.1997 tarih ve E:1996/2050, K:1997/402 sayılı kararı, ERGEN, Cafer (2008), **İdari Yargılama Usulü Kanunu Şerhi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s. 121.

182 Danıştay 4. Dairesi 17.09.2001 tarih ve E:2001/2772, K:2001/3400 sayılı kararı, ERGEN, Cafer, a.g.e., s. 121.

idari izin olarak belirtilen 22.4.1997 tarihine rastlaması ve 23.4.1997 tarihinin de resmi tatil olması nedeniyle, izin ve tatil sürelerinin bitimini izleyen 24.4.1997 tarihinde açılan davayı süre aşımı yönünden reddeden vergi mahkemesi kararında isabet görülmemiştir.” demek suretiyle idari izinlerinde 8. madde kapsamında sayılan tatil sürelerinden olduğunu, bu sebeple verilen süre aşımı yönünden davanın reddi şeklindeki ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.¹⁸³

Kanaatimizce, idari izinli sayılan günler madde metninde belirtilen tatil sürelerinden olmayıp, söz konusu günlerde mahkemede memur bulunmasından dolayı dava açma süresinin son günü idari izinli sayılan güne denk gelmesi durumunda dava açma süresi uzamayacak, o günün mesai saati sonunda sona erecektir.

4.1.5. Çalışmaya Ara Verme Zamanının Dava Açma Süresine Etkisi

Bu kurum ilk derece mahkemeleri için İYUK’un 61. maddesinde düzenlenmişken, Danıştay içinse, Danıştay Kanunu’nun 86. maddesinde düzenlenmiştir.

İYUK’un 61. maddesine göre, Bölge İdare, idare ve vergi mahkemeleri her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuz bir ağustosa kadar çalışmaya ara verirler. Danıştay Kanunu’nun 86. maddesine göre de, Danıştay daireleri her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuz bir ağustosa kadar çalışmaya ara verirler.

İYUK’un 8. maddesinin üçüncü fıkrasında, bu kanunda yazılı sürelerin bitmesinin çalışmaya ara verme zamanına rastlaması halinde, bu sürelerin ara vermenin sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Burada tartışmalı olan husus diğer kanunlarda belirtilen sürelerin bu fıkra uyarınca adli tatile denk gelmesi durumunda uzayıp uzamayacağı hususudur.

---

183 Danıştay 11. Dairesi 13.10.1999 tarih ve E:1998/1621, K:1999/3597 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

Doktrinde diğer kanunlarda belirtilen sürelerin de bu düzenlemeden yararlanacağı görüşünü savunan yazarlar bulunmaktadır¹⁸⁴. Karşıt görüşte olan yazarlar ise, 8. madde metninin başında yer alan “bu kanunda yazılı süreler” ibaresinin konmasının amacının yalnızca 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda belirtilen sürelerin bu düzenlemeye dahil olması anlamına geldiği, diğer kanunlarda belirtilen dava açma süresinin son gününün adli tatile rastlaması durumunda dava açma süresinin uzamayacağı görüşünü savunmaktadırlar.¹⁸⁵

Danıştay bu konuyu geniş yorumlamakta ve özel kanunlarda belirtilen sürelerin de bu düzenlemeden yararlanacağı şeklinde karar vermektedir. Buna ilişkin bir kararında, “ Yukarıda yer verilen 2577 ve 2872 sayılı Kanunlarda davanın açılmasına ilişkin belirlenen sürelerle ilişkin hükümler ile idari yargılama usulünde uygulanan sürelerle ilişkin genel esasların belirlendiği yasa hükmü birlikte değerlendirildiğinde; çalışmaya ara verme süresinde biten dava açma sürelerinin uzayacağına özel bir düzenleme getirildiği dikkate alındığında, son günü çalışmaya ara verme zamanına rastlayan sürenin, özel kanunlarda öngörülen dava açma süresi olması halinde de uzayacağı açıktır. Bu nedenlerle; 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca verilen para cezasının davacı şirkete tebliğ edildiği 30.07.2008 tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlayan 30 günlük dava açma süresinin çalışmaya ara verme dönemi içinde bittiği görüldüğünden, yukarıda belirtilen yasa hükmü uyarınca dava açma süresi ara vermenin sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılacağından 02.09.2008 tarihinde ve yasal süresi içinde açıldığı görülen davanın süre aşımı nedeniyle reddi yolundaki İdare Mahkemesi kararında

---

184 ERGEN, Cafer (2007), **İdari Yargıda Dava Açma Süreleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s. 380; NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 324.

185 CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 400; DEMİRKOL, Selami, BAŞ BERKET, Zuhâl (2006), **İdari Yargıda Dava Açma ve Davaların Takip Usulü**, 6. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, s. 161; DOĞRUSÖZ, A. Bumin (2008), “İdari ve Yargısal Sürelerde Tatiller”, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl:16, S: 188, s. 38-40.

hukuka uyarlık bulunmamaktadır.” diyerek 2872 sayılı kanunda belirtilen dava açma süresine ilişkin düzenlemenin 2577 sayılı yasanın 8. maddesinde düzenlenen çalışmaya ara vermeye ilişkin düzenlemeden yararlanabileceği yönünde karar vermiştir.¹⁸⁶

İYUK’da geçen dava açma süreleri dışındaki, savunma, cevap, ara kararına cevap verme, kanun yollarına başvurma süreleri gibi sürelerin son gününün çalışmaya ara verme zamanına rastlaması halinde uzayacağı konusunda tartışma yoktur. Çünkü 8. maddenin üçüncü fıkrasında “bu kanunda yazılı” süreler ibaresi kullanılmış olduğundan yukarıda açıklanan tartışmalı husus burada geçerli olmayacaktır.¹⁸⁷

İYUK’un 8. Maddesinde belirtilen yedi günlük ek süreden faydalanabilmek için, sürenin son gününün 20 Temmuz ve 31 Ağustos arasına rastlaması gerekmektedir. Sürenin çalışmaya ara verme zamanının bitiminden sonraki bir tarihte sona ermesi halinde, süre uzamasından yararlanamayacaktır.

Danıştay’ın kararları da yukarıda açıklanan hususlar doğrultusundadır. Bir kararında, *“Dosyanın incelenmesinden, Dairemizin düzeltilmesi istenen kararının 11.8.2010 gününde davacı vekiline tebliğ edildiği, 15 günlük sürenin sona erdiği günün adli tatil dönemine denk gelmesi ve adli tatilin bitiminden sonra davacının sahip olduğu yedi günlük sürenin bitiminin de yine tatil gününe denk geldiği anlaşılma ile birlikte tatilin bitimini takip eden iş günü olan 13.9.2010 gününde karar düzeltme isteminde bulunulması gerekirken, bu tarih geçirildikten sonra 14.9.2010 gününde davacı vekili tarafından düzeltme isteminde bulunulduğu anlaşılmıştır. Bu durumda, yasal süresinde kararın düzeltilmesi isteminde*

---

186 Danıştay 14. Dairesi 06.03.2012 tarih ve E:2011/1488, K:2012/1528 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

187 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 194; CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 401; KARADENİZ, Salim, “Adli Tatil Uygulamasının Sürelere Etkisi”, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl:16, S: 188, s. 61.

bulunmadığından, istemin süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesine olanak bulunmamaktadır.” diyerek karar düzeltme talebinin yasal süresinde verilmediği gerekçesiyle temyiz kararına ilişkin karar düzeltme talebinin reddine karar vermiştir¹⁸⁸. Başka bir kararında ise, “ ...otuz günlük temyiz süresinin ara vermenin (adli tatilin) sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılabilmesi için, temyiz süresinin son gününün, yirmi temmuzdan otuzbir ağustosa kadar olan (otuzbir ağustos dahil) çalışmaya ara verme (adli tatil) zamanına rastlaması gerekmektedir. Dosyanın incelenmesinden; Kayseri 1. İdare Mahkemesince verilen 17/07/2013 günlü, E:2012/1128, K:2013/664 sayılı kararın, davacı vekiline 02.08.2013 tarihinde tebliğ edildiği ve davacı vekilinin 06.09.2013 tarihinde kayda giren dilekçe ile anılan kararı temyiz ettiği anlaşılmıştır. Bu durumda, 02.08.2013 tarihini takip eden 03.08.2013 tarihinde işlemeye başlayan 30 günlük temyiz süresinin son günü olan 02.09.2013 Pazartesi gününün (31.08.2013 Cumartesi günü biten) çalışmaya ara verme (adli tatil) zamanına rastlamaması nedeniyle 7 gün uzaması mümkün olmadığından, temyiz süresi geçtikten sonra 06.09.2013 günü kayda giren dilekçe ile yapılan temyiz başvurusunun süre aşımı nedeniyle incelenme olanağı bulunmamaktadır.” diyerek çalışma ara verme süresi içerisine denk gelmeyen temyiz talebi için sürenin uzaması söz konusu olamayacağı sebebiyle ilk derece mahkemesince verilen kararı onamıştır.¹⁸⁹

İYUK’un 61. maddesinin birinci fıkrasının son cümlesine göre, yargı çevresine dahil olduğu bölge idare mahkemesinin bulunduğu il merkezi dışında kalan idare ve vergi mahkemelerinin çalışmaya ara vermeden yararlanamayacaklarını düzenlemiştir. Bu sebeple bu mahkemelerde açılacak olan davalarda, dava açma

---

188 Danıştay 8. Dairesi 19.07.2011 tarih ve E:2011/5560, K:2011/3754 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

189 Danıştay 14. Dairesi 20.11.2014 tarih ve E:2013/9481, K:2014/10276 sayılı karar (Yayınlanmamış Karar)

süresinin hesaplanması farklı olacaktır¹⁹⁰. Örneğin İstanbul 9. Vergi Mahkemesi çalışmaya ara verirken, Batman İdare Mahkemesi çalışmaya devam edecektir.

4.1.6. Mali Tatilin Etkisi

Mali tatil uygulaması, 28.03.2007 tarih ve 26476 sayılı Resmi Gazete ile yayımlanarak yürürlüğe giren, 5604 sayılı Mali Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir.

5604 sayılı Mali Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanun'un 1. maddesinin birinci fıkrasına göre, her yıl Temmuz ayının birinden yirmisine kadar (yirmisi dahil) mali tatil uygulanır. Aynı maddenin üçüncü fıkrasına göre ise, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirli sürelerde yapılması gereken muhasebe kayıt süreleri, bildirim süreleri ve vergiyle ilgili işlemlere ilişkin dava açma sürelerinin, mali tatil süresince işlemeyeceği, bu sürelerin, mali tatilin bitiminden itibaren tekrar işlemeye başlayacağı öngörülmüştür.

Yukarıda anılan hüküm uyarınca mali tatil süresince vergiyle ilgili işlemlere karşı açılacak olan davalarda, dava açma süresi mali tatil boyunca işlemeyecek, mali tatil süresi bittikten sonra kalan süre kadar uzayacaktır.

Konuya ilişkin olarak Danıştay bir kararında, "... Söz konusu Kanunla ihdas edilen ve her yılın Temmuz ayının birinden yirmisine kadar (yirmisi dahil) uygulanacağı belirtilen mali tatilin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirli sürelerde yapılması gereken muhasebe kayıt sürelerini, bildirim sürelerini durduracağı gibi, aynı zamanda vergiyle ilgili işlemlere ilişkin dava açma sürelerini de durduracağı açıktır. 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca yapılan işlemlerin de vergiye ilişkin işlemlerden olduğunda kuşku bulunmadığına göre; mali tatilin ödeme emrinde uygulanamayacağından söz edilemez. Dosyanın incelenmesinden dava konusu ödeme emirleri davacıya 6.7.2009 tarihinde tebliğ edildiği anlaşılmakta olup, yukarıda değinilen yasa hükmü uyarınca mali tatil uygulaması nedeniyle duran ve yeniden işleyen süreler dikkate alındığında 20.7.2009 gününde açılan davanın

---

190 DOĞRUSÖZ, A. Bumin, a.g.e., s. 39.

süresinde olduğu görüldüğünden, davayı süre aşımı yönünden reddeden vergi mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir.” gerekçesiyle mali tatil nedeniyle duran dava açma süresini dikkate almayan ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.¹⁹¹

4.1.7. Mücbir Sebebin Etkisi

ONAR, mücbir sebebi şu şekilde tanımlamıştır¹⁹²: “Mücbir sebep, yer sarsıntısı, feyzan, ihtilal gibi evvelden takdir ve tahmini kabil olmayan, menşei tabii, içtimai veya hukuki olması itibariyle failin dışında kalan yani hakiki veya hükmi bir şahsın irade ve fiilinin tamamen dışında kalmış olan ve bu şahıs tarafından önlenmesi mümkün bulunmayan hadiselerdir.” İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda mücbir sebeplerin dava açma süresini etkileyip etkilemeyeceği konusunda düzenleme bulunmamaktadır¹⁹³. Doktrinde bu konuda farklı görüşler mevcuttur:

ÖNGÖREN’e göre İdari Yargılama Usulü Kanunu’ndaki en önemli boşluk mücbir sebep konusunun düzenlenmemiş olmasıdır. Diğer temel kanunlarda yer alan bu önemli kurum, elde olmayan sebeplerle haklarını alamayan kişilere, hakların güvence altına alınması yolunda önemli bir araçtır. Yazar bu düzenlemenin kanunda yer almayışının, kamu gücünü temsil eden idare ile ilgililer arasındaki ilişki dengesini, idare edilenlerin zararı yönünde bozduğunu ve idare edilenlerin zor

---

191 Danıştay 3. Dairesi 24.10.2013 tarih ve E:2011/4758, K:2013/4373 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

192 ONAR, Sıddık Sami, Umumi Esaslar, Cilt 3, s. 1719.

193 SEVİĞ, Veysi, “Mali Tatil ve Dava Açma Süresi”, **Referans Gazetesi**, 02.07.2007

durumda kalmalarını kolaylaştırdığını savunmaktadır¹⁹⁴. Aynı görüşte olan yazarlar bu eksikliğin kısa zamanda kanunda düzenleme yapılarak ya da hukukun genel ilkelerinden yararlanılarak giderilmesi gerektiği görüşündedirler.¹⁹⁵

Doktrinde baskın olan görüşe göre ise İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda mücbir sebebe ilişkin düzenlemeye yer verilmediğinden bahisle dava açma sürelerinin mücbir sebep olmasına rağmen işlemeye devam edecektir.¹⁹⁶

Danıştay verdiği kararlarında genel olarak kanunda yer almasa bile mücbir sebebin varlığını kabul etmiş ve kararlarını bu yönde vermiştir. Ankara 9. İdare Mahkemesi'nin 01.03.2012 tarihli kararında, “...Sivas Bayındırlık ve İskan Müdürlüğünde 9.4.2009 tarihinden itibaren inşaat mühendisi olarak görev yapan davacının, 1.8.2010 tarihinde askerlik hizmetini yapmak üzere ücretsiz izne ayrıldığı, askerlik hizmetini yapmakta iken, ÖSYM tarafından yapılan KPSS 2010/2 yerleştirmeleri sonucunda İller Bankası Genel Müdürlüğü Sivas Bölge Müdürlüğüne İnşaat Mühendisliği kadrosuna yerleştirmesinin yapıldığı, bunun üzerine askerlik hizmeti devam ederken 28.2.2011 tarihinde askerlik durumunun dikkate alınarak atamasının yapılması istemiyle davalı idareye başvuruda bulunduğu, bu başvuruya idarece verilen cevabi yazıda, 6107 sayılı Kanununun 11.maddesinde belirtilen yönetmeliğin Resmi Gazetede yayımlanmasını müteakip 3 ay içerisinde evraklarının

---

194 ÖNGÖREN, Gürsel, a.g.e., s. 131, Aynı yöndeki görüşler için bkz. KARARKOÇ, Yusuf (2001), ‘‘Mücbir Sebeplerin Vergi Yargılaması Hukukunda Dava Açma ve Kanun Yollarına Başvurma Sürelerine Etkisi’’, **Mükellefin Dergisi**, S: 101, Lebib Yalkın Yayınları, s. 47; TAŞ, Metin (1995), ‘‘Mücbir Sebepler Dava Açma Süresini Etkiler mi’’, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl: 5, S: 53, s. 55.

195 ÖNGÖREN, Gürsel, a.g.e., s. 109.

196 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 170; CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 402, GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, DİNÇER, Güven, a.g.e., s. 320.

Bankalarına teslimi halinde atamasının yapılabileceği, daha sonrasında ise 6107 sayılı Kanunun Geçici 4.maddesi hükmü uygulanacağı belirtilmiştir; davacının, 1.7.2011 tarihinde terhis mahiyetinde izne ayrılarak terhis tarihi 31.7.2011 olmak üzere 30.6.2011 tarihinde bağlı bulunduğu askeri birlikten ilişkisini kestiği; davalı idareye 1.7.2011 tarihli dilekçeyle yaptığı başvurusuyla, terhis belgesine istinaden 1.8.2011 tarihi itibarıyla atamasının yapılması isteminde bulunduğu; idarece, 6107 sayılı Kanunun 11.maddesinde belirtilen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten üç ay sonrasına isabet eden 28.7.2011 tarihine kadar Bankanın tüm personelinin işleminin tamamlanması gerektiğinden, 31.7.2011 tarihinde terhis olması nedeniyle atanma talebinin gerçekleştirilmesine imkan bulunmadığı belirtilerek davacının talebinin reddedilmesi üzerine de bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Bu durumda; KPSS 2010/2 yerleştirmeleri sonucunda İller Bankası Genel Müdürlüğü Sivas Bölge Müdürlüğü İnşaat Mühendisliği kadrosuna yerleştirmesi yapılan fakat yerleştirildiği kurumca işlemlerin tamamlanması için en son tarih olarak öngörülen 28.7.2011 tarihi itibarıyla izinli olmakla birlikte hukuken askerlik görevini yapması nedeniyle makul bir mazeretinden dolayı göreve başlayamayan davacının, askerlik hizmeti nedeniyle hakkının saklı tutularak vatani ve zorunlu bir görev olan askerlik hizmetinin mücbir sebep olarak değerlendirilmesi gerekirken, bu yönde bir değerlendirme yapılmaksızın davacının isteminin reddi yolunda tesis edilen işlemde hakkaniyet ilkesine ve hukuka uygunluk bulunmamaktadır.” gerekçesiyle mücbir sebep varken, dikkate alınmadan davacı tarafından yapılan istemin reddi yönündeki işlemi hukuku uygun bulmayarak iptaline karar vermiştir¹⁹⁷. Bu kararın davalı idare tarafından süresinde temyiz edilmesi sonucunda Danıştay, “ İdare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararların temyiz yolu ile incelenerek bozulabilmeleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde belirtilen nedenlerden birinin bulunması halinde mümkündür. İdare mahkemesince verilen karar ve dayandığı gerekçe, hukuk ve usule uygun olup bozulmasını

---

197 Ankara 9. İdare Mahkemesi 01.03.2012 tarih ve E:2011/1961, K:2012/233 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

*gerektirecek bir sebep de bulunmadığından” gerekçesiyle hukuka uygun bulmuş ve kararı onamıştır.*¹⁹⁸

Vergi yargılaması açısından konuya bakacak olursak, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mücbir sebepler başlıklı 13'üncü maddesinde; vergi ödevlerinden herhangi birinin yerine getirilmesine engel olacak derecede ağır kaza, ağır hastalık ve tutukluluk hali ile yangın, yer sarsıntısı ve su basması gibi afetlerin, kişinin iradesi dışında vukua gelen mecburi gaybubetler ile sahibinin iradesi dışındaki sebepler dolayısıyla defter ve vesikalarının elinden çıkmış bulunması gibi hallerin mücbir sebepler olduğu düzenlemesine yer verilmiştir.

Düzenlemeden de anlaşılacağı üzere mücbir sebepler 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda açıkça düzenlenmiş olup, kişinin iradesi dışında vukua gelen mecburi gaybubetler ile sahibinin iradesi dışındaki sebepler dolayısıyla defter ve belgelerin ibraz edilememesi durumu mücbir sebep olarak hüküm altına alınmıştır.

Konuya ilişkin olarak Danıştay 3. Dairesi, ‘*Vergi Mahkemesince her ne kadar, 23.8.2008 tarihinde tebliğ olunan 1373/44 sayılı yazı ile davacının ilgili yıla ilişkin defter ve belgelerinin incelenmek üzere istenilmesine rağmen kardeşinin kanser hastalığından ölmesi nedeniyle ibraz edilemediği ve bu durumun mücbir sebep kapsamında olduğu belirtilmek suretiyle hüküm kurulmuş ise de davacının kardeşinin hasta olması durumunun 213 sayılı Kanunun 13'üncü maddesinde belirtilen mücbir sebepler kapsamına girmediği dolayısıyla davanın reddi yolundaki kararda sonucu itibarıyla hukuka aykırılık görülmemiştir.*’ gerekçesiyle davacının kardeşinin kanser hastalığından ölmesinin mücbir sebep kapsamında olmadığını belirterek, davanın reddi yönündeki ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır¹⁹⁹.

---

198 Danıştay 12. Dairesi 05.03.2015 tarih ve E:2012/9004, K:2015/851 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

199 Danıştay 3. Dairesi 04.12.2014 tarih ve E:2013/3564, K:2014/6110 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu 30.12.2014 tarihli kararında, ‘‘
Olayda; defter ve belgelerin, davacıya usulüne uygun olarak tebliğ edilen yazı ile ibraz edilmesi istenilmiş olmasına rağmen, inceleme elemanına ibraz edilmediği sabittir. İbraz etmeme keyfiyetine gerekçe olarak, hiçbir neden gösterilmediği gibi şifahi olarak belgelerin; davaya konu ihbarnamenin tebliğ edildiği tarihte inceleme elemanına götürüldüğü ancak, alınmadığı ileri sürülmektedir. Defter ve belgelerin muhafaza biçim ve süreleri ile ibraz yükümlülüğünü düzenleyen yasal hükümler karşısında, ileri sürülen bu iddianın haklı bir mazeret olarak kabulü mümkün olmadığından ve hiçbir mücbir sebep bulunmaksızın defter ve belgelerini incelemeye ibraz etmeyen davacı adına re'sen salınan üç kat vergi ziyai cezalı katma değer vergilerinde hukuka aykırılık bulunmadığından, tarhiyatın kaldırılmasına ilişkin ısrar kararının bozulması gerekmiştir.’’ Defter ve belgelerin ibrazı yönünde istenilen yazıya hiçbir gerekçe göstermeden cevap verilmeyerek defter ve belgelerin ibraz edilmemesi durumunda yapılan tarhiyatı ve kesilen cezayı onamıştır.²⁰⁰

Kanaatimizce mücbir sebep kurumunun İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda düzenlenmemiş olması büyük bir eksiklik olup, giderilmediği takdirde ilgili kişilerin zararı hak kayıplarını arttırıcı nitelikte olacaktır. Bundan dolayı hukukun genel ilkeleri gereğince uygulamada, her ne kadar böyle bir kurum kanunda yer almasa da dikkate alınması gerektiği düşüncesindeyiz.

4.2. Dava Açma Süresiyle İlgili Özel Durumlar

4.2.1. Görevli Olmayan Yargı Yerinde Dava Açma

Davacılar bazı hallerde yanılarak idari yargı yerinin görevine giren konularda adli ve askeri yargı yerlerinde dava açabilmektedirler. Mahkemelerin bile görev konusunda yanılabilirler, dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesi’ne gönderildiği veya ilk derece mahkemelerince verilen göreve ilişkin mahkeme kararlarının yüksek yargı

---

200 Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu 30.12.2014 tarih ve E:2014/480, K:2014/1254 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

mercilerince bozulabildikleri göz önünde bulundurulduğunda; davacıların, görev konusunda yanılmaları durumunda, hak kaybına uğramalarının önüne geçmek amacıyla İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 9. maddesinde düzenlemeye gidilmiş ve ilgililere ek süre verilmiştir²⁰¹. Bunun sonucunda davacıların hak kaybına uğramalarının önüne geçilmekte ve hatalarını düzeltme şansı verilmiş olmaktadır.²⁰²

Söz konusu maddeye göre, çözümlenmesi Danıştay'ın, idare ve vergi mahkemelerinin görevlerine girdiği halde, adli ve askeri yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi halinde, bu husustaki kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemede dava açılabilir. Görevsiz yargı merciine başvurma tarihi, Danıştay'a, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edilir.

Madde metni davacılar görevli olmaya yargı yerlerinde dava açmaları halinde, idari yargıda açılması gereken dava açma süresini keseceği için, ek bir 30 günlük süre tanımaktadır.²⁰³

4.2.2. 30 Günlük Ek Süreden Yararlanmanın Şartları

İYUK'un 9. Maddesinde düzenlenen 30 günlük ek süreden yararlanabilmek için gereken koşullar şöyle sıralanabilir²⁰⁴:

4.2.2.1. Davanın Görevsiz Yargı Merciiinde Açılması

İdari yargı yerinin görevine giren bir davanın, idari yargı mercii dışında kalan bir mahkemede açılmış olması gerekmektedir. Kanunda bu mahkemeler adli ve askeri yargı yerleri olarak hüküm altına alınmıştır.

---

201 KARAVELİOĞLU, Celal, a.g.e., s. 601.

202 ÖZDEŞ, Orhan, a.g.e., s.21.

203 ALAN, Nuri, a.g.e., s. 35; ÇIRAKMAN, Erol, a.g.e., s. 212; YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 195.

204 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 339.

KAPLAN madde metninde geçen görevsiz yargı yergi ibaresinin geniş yorumlanması gerektiği görüşünü şu gerekçeyle savunmuştur²⁰⁵: “... Kanunun lafzına uygun düşmese de, Anayasa Mahkemesi, Sayıştay ve Yüksek Seçim Kurulu da dahil olmak üzere, yargı yetkisini kullanan herhangi bir yere yapılan başvuru üzerine verilen görevsizlik kararını bu çerçevede değerlendirmek gerekir. Zira kanun koyucunun böyle bir düzenlemeyi sevk etmesinin amacı, yanlış yargı yerine yapılan başvuru nedeniyle dava açma süresini kaçırmış bulunan davacıya ek bir süre tanıyarak yargısal başvuru hakkını korumaktır. Hal böyle olunca, nadiren de olsa ilgililerin yukarıda saydığımız yerlere de başvurması mümkündür. O halde, böyle bir hataya düşmüş kişileri de adli ve askeri yargı yerlerine başvurmuş kişilerle bir tutmak, Kanunun ruhuna ve amacına daha uygun düşecektir. Kısacası, bizce “görevli olmayan yer”den anlaşılması gereken, yargı yerleri ile yargı yetkisini kullanan yerlerdir.”

İdare veya vergi mahkemeleri tarafından verilen görevsizlik kararı üzerine, İYUK’un 9. maddesinde belirtilen 30 günlük süreden yaralanma olanağı bulunmadığı gibi, bunu gerektiren bir durum da yoktur. Çünkü idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen görevsizlik kararı üzerine dava dosyasının kendiliğinden görevli idari yargı merciine gönderileceği, İYUK’un 43. maddesinde düzenlenmiştir.²⁰⁶

4.2.2.2. Davanın İdari Dava Açma Süresi İçinde Açılması

Görevsiz yargı yerinde açılan davanın, idare veya vergi mahkemesindeki dava açma süresi içerisinde açılmış olması gerekmektedir. İYUK’un 9. maddesinde de görevsiz yargı yerine başvuru tarihinin, idari yargı yerine başvuru tarihi olarak kabul edileceği hüküm altına alınmıştır. Aksi bir durumda, idari yargı yerinde dava açma

---

205 KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 394.

206 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 422.

süresini kaçıran kişi, görevsiz yargı yerine başvurarak yeniden idari davanın görülmesini sağlama olanağı bulmuş olacaktır.²⁰⁷

4.2.2.3. Yargı Yerinin Görevsizlik Kararı Vermesi

Başvurulan görevsiz yargı yeri görevsizlik kararı vermelidir. Görevsiz yargı yerince bakılan dava görev yönü dışında başka bir sebeple reddedilirse ek süreden yararlanma imkanı kalmayacaktır. Görevsiz yargı yeri işin esasına girerek karar verirse, bu durumda ek süreden yararlanabilmek için temyiz mercii tarafından bu karar görevsizlik nedeniyle bozulmalı ve ilk derece mahkemesi de bu karara uyarak görevsizlik kararı vermelidir.²⁰⁸

4.2.2.4. Görevsizlik Kararının Kesinleşmesi

Ek süreden yararlanabilmek için verilen görevsizlik kararının kesinleşmesi gerekmektedir. Bunun için görevsizlik kararına karşı kanun yollarına başvurulmayacak veya kanun yoluna başvuru süreleri geçirilecek ya da kanun yoluna başvurulması durumunda ilk derece mahkemesinin görevsizlik kararı onanacaktır²⁰⁹. Bunun üzerine verilen görevsizlik kararının davacıya tebliğini izleyen günden itibaren 30 gün ek dava açma süresi başlayacaktır. Ek sürenin başlaması görevsizlik kararı üzerine kanun yollarına başvurulup başvurulmamasına göre değişmektedir.

Adli veya askeri yargı yerince verilen görevsizlik kararına karşı kanun yoluna başvurulmazsa, görevsizlik kararının tebliğini izleyen günden itibaren 30 günlük ek süre içerisinde idari yargı yerinde dava açabilecektir. Görevsizlik kararına karşı

207 DEMİRCİ, Ünal (Şubat 2008), “Görevli Olmayan Yargı Yerine Başvurulması Halinde İdari Dava Açma Süresi”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Sayı:18, s. 171.

208 KAYIŞOĞLU, Bahattin, a.g.e., s. 52; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 423; NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 340.

209 DEMİRCİ, Ünal, a.g.e., s. 172; CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 406; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 423; KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 400.

kanun yoluna başvurulursa ve bu karar temyiz mercii tarafından onanırsa, onama kararının tebliğinden itibaren ek dava açma süresi başlayacaktır.

Görevsizlik kararına karşı kanuni süre geçirildikten sonra kanun yoluna başvurulması otuz günlük sürenin başlamasını engellemez.²¹⁰

Görevsiz yargı yerinin işin esasına girerek karar verir ve bu karara karşı kanun yoluna başvurduktan sonra, temyiz merci tarafından karar bozulup da ilk derece mahkemesince bozma kararına uyularak görevsizlik kararı verilirse, otuz günlük ek dava açma süresi bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren; ilk derece mahkemesi bozma kararı karşısında ısrar ederse ve Genel Kurul temyiz kararını uygun bulursa, ilk derece mahkemesi bu karara uymak zorunda olduğundan vereceği görevsizlik kararının tebliğinden itibaren işlemeye başlayacaktır.

Adli veya askeri yargı yerinde açılan davada davalı idare tarafından, idari yargı yerinin görevli olduğu konusunda itirazda bulunulması ve yargı yerinin de bu itiraz karşısında görevlilik kararı vermesi durumunda, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin davaya bakan mahkemenin görevsiz olduğuna ilişkin karar vermesi durumunda, ilk derece mahkemesi bu karara uymak zorunda olduğu için vereceği görevsizlik kararının tebliğinden itibaren 30 günlük ek dava açma süresi başlayacaktır²¹¹. Konuya ilişkin olarak Danıştay bir kararında, " " ...*Emekli Sandığına kayıtlı malulen emekli olan davacının 09.10.2008 tarihli fatura ile satın aldığı ve kullanmak zorunda olduğu ancak Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından bedeli ödenmeyen medikal cihaz bedeli olan 37.260,00-TL'nin yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle ilk olarak Çorum İdare Mahkemesi'nin E:2009/57 esasına kayıtlı olarak dava açtığı, anılan Mahkemenin 03.02.2009 gün ve K:2009/89 sayılı kararı ile davanın yetki yönünden reddedilerek dosyanın Ankara İdare Mahkemesine gönderildiği, Ankara 3. İdare Mahkemesi'nin E:2009/311 esasına kaydedilen davada*

---

210 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 199.

211 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı, s. 424; KARAVELİOĞLU, Celal, a.g.e., s. 606; DEMİRCİ, Ünal, a.g.e., s. 174.

verilen 29.03.2010 gün ve K:2010/528 sayılı karar ile davanın görev yönünden reddedilerek davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğuna karar verildiği, bunun üzerine davacı tarafından Çorum İş Mahkemesi'nde dava açıldığı, bu Mahkemece verilen 11.04.2013 gün ve E:2010/283, K:2013/397 sayılı karar ile davanın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle yargı yolu yönünden dava dilekçesinin reddine karar verildiği, anılan karar doğrultusunda ikinci kez Çorum İdare Mahkemesi'nde açılan davada Mahkemece 14.08.2013 gün ve E:2013/657, K:2013/655 sayılı karar ile davanın yetki yönünden reddedilerek dosyanın Ankara İdare Mahkemelerine gönderilmesi üzerine Ankara 13. İdare Mahkemesi kaydına giren davada anılan mahkemece dosya ile ilgili karar verme yetkisinin ilk görevsizlik kararı veren Ankara 3. İdare Mahkemesi'nde olduğu kanaatine varıldığı gerekçesiyle dosyanın Ankara 3. İdare mahkemesi'ne gönderildiği ve bu mahkemece de yukarıda anılan gerekçeyle davanın incelenmeksizin reddine yönelik temyize konu kararın verildiği anlaşılmaktadır. ...Çorum iş Mahkemesi'nce, 2247 sayılı Kanun'nun 19. maddesi uyarınca görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmadığı gibi kararda aynı Kanun'un 14. ve devamı maddelerinden bahsedilmeyerek davacıya yol gösterilmediği ve hüküm fıkrasında kararın kesinleşme tarihinden itibaren 1 aylık süre içinde davacı vekili tarafından görevli ve yetkili Çorum İdare Mahkemesi'ne dava açmakta muhtariyetine karar verilmek ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararının dava açıldıktan sonra verilmesi ve davacının yanlış yerde dava açması konusunda kusuru bulunmadığı belirtilerek davacıyı yeni bir hukuki durumun ortaya çıktığı gibi bir değerlendirme yapmaya sevkettiği dolayısıyla hukuki anlamda davacının yanlış yönlendirildiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, her ne kadar temyize konu kararda belirtildiği üzere, ikinci görevsizlik kararı veren adli yargı yerince 2247 sayılı Kanun'nun 15. maddesi uyarınca taraflardan birinin isteği üzerine dosyanın görev uyuşmazlığının giderilmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi gerekmekte ise de; Çorum İş Mahkemesi'nce, 2247 sayılı Kanun'nun 19. maddesinde belirtilen doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma yetkisinin kullanılmaması, diğer taraftan; davacı vekilinin, kararın kesinleşmesinden itibaren 1 ay içinde idari yargı yerinde

dava açmada muhtariyeti olduğunun belirtilmesi suretiyle davacının yanlış yönlendirilmesi ve Ankara 3. İdare Mahkemesi'nce verilen ilk görevsizlik kararında da hukuki isabet bulunmaması, ayrıca İlk dava tarihi itibarıyla bu uyuşmazlığın idari yargı düzeni içerisinde çözümlenmesi gerektiğinin hem emsal Uyuşmazlık Mahkemesi hem de Danıştay kararlarında istikrar bulması nedeniyle davacının dava açma hakkının kaybolması sonucunu doğuracak şekilde davanın incelenmeksizin ret ile sonuçlandırılmasında hukuki isabet görülmemiştir.” Demiştir.²¹²

Görevli olmayan yargı yerlerince verilen görevsizlik kararı kesinleşmeden, idari yargı yerinde dava açılması durumunda, davanın erken açıldığı gerekçesiyle dava reddedilmemeli, görevsizlik kararının kesinleşmesi beklenmelidir.²¹³

İdari işlem aleyhine adli veya askeri yargı yerinde dava açıldıktan ve dava sonucunda verilen görevsizlik kararının tebliğinden sonra davacı tarafında İYUK'un 11. maddesine göre işlemi tesis eden makama başvurarak işlemin geri alınmasını, değiştirilmesini veya kaldırılmasını istemiş olması, görevsizlik kararının tebliğinden itibaren 30 günlük ek dava açma süresinin başlamasını durdurmayacaktır. Zira kanun 9. madde de özel bir durum üzerine ek bir süreyi düzenlemiştir ve bu özel durum gerçekleşikten sonra hiçbir durum ek sürenin işlemlerini durdurmaz.²¹⁴

---

212 Danıştay 15. Dairesi 26.11.2014 tarih ve E:2014/3402, K:2014/8888 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

213 ÇINAR, Sinan (2009), ‘‘Görevsiz Adli Yargı Yerine Başvurulması Üzerine İdari Dava Açma Süresi Sorunu’’, **EÜHFD**, C: III, S: 2, Kayseri, s. 205; ÖZDEŞ, Orhan, a.g.e., s. 21; GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, a.g.e., s. 424.

214 KAPLAN, Gürsel, a.g.e., s. 411; KARAVELİOĞLU, Celal, a.g.e., s. 607.

4.2.2.5. 30 Günlük Ek Süre İçerisinde Görevli İdari Yargı Yerinde Davanın Açılması

Davanın idari yargı yerince kabul edilebilmesi için davanın 30 günlük ek süre içerisinde açılması zorunludur.

Uygulamada özellikle adli yargı yerleri verdikleri görevsizlik kararı üzerine davayı kendiliklerinden veya talep üzerine idari yargı yerlerine göndermekte, bu da sorunlara yol açmaktadır.²¹⁵

Doktrinde, İYUK'un 9. maddesinde, açıkça otuz gün içerisinde görevli mahkemede dava açılabileceği düzenlendiğinden, görevsizlik kararının tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde dava açılması gerekir. Görevsiz olan yargı yerinin kendiliğinden veya talep üzerine davayı idari yargı yerine göndermesi, idari yargıda 30 günlük ek süre içerisinde dava açma anlamına gelmeyeceğini savunan görüşler bulunmaktadır.²¹⁶

Aksi görüşte olanlar ise böyle bir durumda davayı reddetmek yerine, görevsiz mahkemede açılan davanın süresinde açılıp açılmadığını ve dosyanın gönderilmesini içeren dilekçenin süresinde verilip verilmediğini araştırmak, gerekirse dilekçe ret kararı vererek davanın usulüne uygun olarak idari yargı yerinde açılmasını sağlamaktır²¹⁷. Danıştay da verdiği kararlarda bu görüşü savunmaktadır. Bir kararında, ‘*Dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesinden; davacıların murisinin bir trafik kazası sonrasında kaldırıldığı hastanede gerekli tedavinin yapılmaması sonucu öldüğünden bahisle uğranıldığı iddia edilen zararın tazmini istemiyle 22.08.2006 tarihinde İzmir 2.Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açıldığı, anılan Mahkemece verilen 21.09.2006 tarih ve E: 2006/331, K:2006/390 sayılı kararla, dava kamu aleyhine ikame edildiğinden davanın idari yargıda görülmesi*

---

215 ÇINAR, Sinan, a.g.e., s. 207-214.

216 GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, Yönetmelik Yargı

217 DEMİRCİ, Ünal, a.g.e., s. 174.

gerekeceğinden Mahkemenin görevsizliğine karar verilerek dosyanın İzmir 2.idare mahkemesine gönderildiği, bu kararın davacılar vekiline 11.07.2007 tarihinde tebliğ edildiği, bunun üzerine İzmir 2. İdare Mahkemesi'nce adli ve idari yargı düzenine tabi mahkemelerce davanın görev yönünden reddi üzerine davacı tarafından görevli mahkemede bizzat dava açılması gerektiğinden, görevsizlik kararı veren adli mahkemece dosyanın görevli idare mahkemesine gönderilmesi üzerine Mahkemece davanın görülmesine yasal dayanak bulunmadığından dava dosyası herhangi bir işleme tabi tutulmayarak İzmir 2.Asliye Hukuk Mahkemesine iade edildiği, anılan Mahkemece 17.09.2007 tarihinde bir ek karar alınarak idare mahkemesinde açılacak bu davanın açılış tarihin uygulamada mahkemelerine açılan dava tarihi olarak kabul edildiğine karar verilmesi üzerine 16.11.2007 tarihinde bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Görüldüğü gibi, açmış olduğu dava, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerinin görev alanına girdiği gerekçesiyle İzmir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından reddedilen davacının, dava dosyasının resen Asliye Hukuk Mahkemesi'nce idare mahkemesine gönderilmesi akabinde İdare Mahkemesi'nce tekrar Asliye Hukuk Mahkemesi'ne İade edilmesi ve Asliye Hukuk Mahkemesi'nce yeniden ek karar alınması suretiyle yanıtıldığı anlaşılmaktadır. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 9. maddesine göre adli ve askeri yargı yerlerinde açılan davaların görev yönünden reddi üzerine, 2577 sayılı Yasanın 3. maddesine uygun biçimde dava dilekçesi düzenlenip, idari yargıda dava açılması mümkündür. İdare mahkemesince, dava dosyasının idari yargı yerine gönderilmesi üzerine, Asliye Hukuk Mahkemesi'ne dilekçe esas alınıp, dilekçe ret kararı verilerek, davacıya 2577 sayılı Yasanın 3. maddesine göre dava dilekçesi hazırlama olanağı tanınması hakkaniyete uygun olacağından, davanın süre aşımı nedeniyle reddi yönünde verilen idare mahkemesi kararında hukuka ve usule uygunluk görülmemiştir.” diyerek, görevsiz yargı yerince gönderilen dava üzerine dilekçe ret kararı vermeden davanın reddedilmesinin hakkaniyete aykırı olduğu gerekçesiyle,

süre ret veren idare mahkemesinin kararını bozmuştur²¹⁸. Aynı yöndeki başka bir kararında, “ Diğer taraftan, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 31.5.2007 günlü, E:2006/4713, K:2007/1302 sayılı kararıyla da; kural olarak adli yargı yerinde açılan bir davanın görev yönünden reddi halinde idari yargıdaki dava türlerinin de niteliği gereği 2577 sayılı Kanunun 3. maddesine uygun olarak hazırlanmış dilekçelerle görevli ve yetkili idari yargı yerinde yeniden davanın açılması gerekmekte ise de, ilgililerin görevsizlik kararı üzerine süresi (otuz gün) içinde adli yargı yerine verdikleri dosyanın idari yargı merciine gönderilmesi istemini içeren dilekçelerin, idari yargı yerlerine verilmiş dava dilekçeleri gibi kabulü cihetine gidilerek "dilekçenin reddi" kararı verilmek suretiyle dilekçelerin idari dava dilekçesi durumuna getirilmesi sağlandıktan sonra uyuşmazlık hakkında bir karar verilmesi gerektiğine hükmedilmiştir. Olayda, davacıya 506 sayılı Yasanın 140. maddesi uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle 02.03.2007 tarihinde Kadıköy 2. Sulh Ceza Mahkemesine dava açıldığı; açılan davada, 15.06.2007 tarih ve E:2007/1302, K:2007/1387 sayılı mahkemenin görevsizliği yolunda verilen kararda, talep halinde dosyanın ilgili mercie gönderileceğinin belirtildiği; anılan kararın 15.08.2007 tarihinde tebliği üzerine, davacı vekilinin karar doğrultusunda 11.09.2007 tarihinde Kadıköy 2.Sulh Ceza Mahkemesine verdiği dilekçeyle dosyanın İstanbul İdare Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesini talep ettiği; Kadıköy 2. Sulh Ceza Mahkemesinin, dosyayı, dilekçeye istinaden, 2577 sayılı Yasanın 9. maddesindeki usule aykırı olarak İstanbul İdare Mahkemesi Başkanlığına gönderdiği ve dosyanın İstanbul 9. İdare Mahkemesinin E:2007/1419 sayılı esasına kaydedildiği anlaşılmaktadır. Görüldüğü gibi, açmış olduğu dava, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerinin görev alanına girdiği gerekçesiyle Kadıköy 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından reddedilen davacı, anılan Sulh Ceza Mahkemesi kararında "talep halinde dosyanın ilgili mercii'ne gönderilmesine" ifadesinin yer alması nedeniyle Sulh Ceza Hakimliğine verdiği

---

218 Danıştay 15. Dairesi 08.04.2014 tarih ve E:2013/3846, K:2014/2558 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

dilekçede, dava dosyasının idare mahkemesine gönderilmesi isteminde bulunmuş; böylece davaya idare mahkemesinde bakılmaya devam edilmesi iradesini ortaya koymuştur. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 9. maddesine göre adli ve askeri yargı yerlerinde açılan davaların görev yönünden reddi üzerine, 2577 sayılı Yasanın 3. maddesine uygun biçimde dava dilekçesi düzenlenip, idari yargıda dava açılması mümkündür. Ancak olayda Sulh Ceza Mahkemesinin, vermiş olduğu kararla davacıyı yönlendirmiş olması nedeniyle, idare mahkemesince, davacı avukatı tarafından, dava dosyasının idari yargı yerine gönderilmesi istemiyle verilen dilekçe esas alınıp, dilekçe ret kararı verilerek, davacıya 2577 sayılı Yasanın 3. maddesine göre dava dilekçesi hazırlama olanağı tanınması hakkaniyete uygun olacağından, Kadıköy 2. Sulh Ceza Mahkemesince dosyanın üst yazı ile mahkemelerine gönderilmesinin yeni bir dava açılması olarak kabul edilemeyeceği gerekçesiyle, esas kaydının kapatılarak, dosyanın anılan mahkemeye iadesi yönünde verilen idare mahkemesi kararında hukuka ve usule uygunluk görülmemiştir.” demiştir.²¹⁹

4.2.2.6. Dava Konusunun Aynı Olması

Görevsiz adli veya askeri yargı yerinde açılan davanın görevsizlik kararıyla reddedilmesi üzerine görevli idari yargı yerinde dava açma süresi olan 30 günden yararlanabilmek için, görevsiz yargı yerinde açılan dava ile görevli idari yargı yerinde açılan davanın konularının aynı olması zorunludur²²⁰. Fakat görevsiz mahkemede dava açılırken talep edilen tazminat miktarının görevli idari yargı yerinde dava açılırken artırılması davanın genişletilmesi sayılmamaktadır.²²¹

219Danıştay 15. Dairesi 26.12.2013 tarih ve E:2013/3290, K:2013/12146 sayılı kararı (Yayınlanmamış Karar)

220 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 340.

221 CANDAN, Turgut, İdari Yargılama Usulü Kanunu, s. 408.

4.2.2.7. Ek Sürenin Geçirilmesi Ancak İdari Dava Açma Süresinin Dolmamış Olması

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 9. maddesinin ikinci fıkrasına göre adli veya askeri yargı yerine açılan ve görevsizlik sebebiyle reddedilen davalarda, görevsizlik kararının kesinleşmesinden sonra birinci fıkrada yazılı otuz günlük süre geçirilmiş olsa dahi, idari dava açılması için öngörülen süre henüz dolmamış ise bu süre içinde idari dava açılabilir.

Fıkraya göre, görevsiz yargı yerlerince verilen görevsizlik kararının kesinleşmesinden sonraki otuz günlük ek dava açma süresi kaçırılsa dahi, idari dava açma süresi henüz dolmamışsa, bu süre içerisinde idari yargı yerinde dava açılması durumunda bu dava otuz günlük sürenin geçirildiğinden bahisle reddedilmeyecektir.²²²

Bu hükmün önemi idari eylemler nedeniyle açılacak olan tam yargı davalarında ortaya çıkmaktadır. Örneğin, idari eylemin öğrenilmesinden itibaren eylemi yapan idareye başvurup önkarar almak yerine, adli yargı yerinde dava açılırsa ve dava sonucunda görevsizlik kararı verilirse, davacı otuz günlük süreyi geçirdikten sonra idari yargı yerinde dava açtığına, İYUK'un 13. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca idareye başvurma şartı aranmayacağı için dava açma süresi hesaplanırken idari eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren bir yıllık sürenin geçip geçmediği araştırılacak ve bir yıllık süre bitmemişse dava esasa girilerek sonuçlandırılacaktır.²²³

---

222 NOHUTÇU, Ahmet, a.g.e., s. 341.

223 YENİCE, Kazım, ESİN, Yüksel, a.g.e., s. 202.

SONUÇ

İdarenin, Anayasamızda belirtilen istisnalar dışında, her türlü işlem ve eylemi yargı denetimine tabidir. Hukuk devleti ilkesinin en önemli unsuru, bireylerin idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yoluna gidebilmesidir. Yürütmenin bağımsız yargı tarafından denetlenmesi hukuk devleti ilkesinin olduğu kadar eşitlik ve adalet ilkesinin de bir gereğidir.

Kişilerin idarenin işlemi veya eylemi karşısında uğradıkları bir zararın tazmini için yargı yoluna başvurabilirler. Hak arama hürriyetinin en önemli unsuru olan dava açma hakkı, Anayasamız ve kanunlarda belirlenmiş olan temel hak ve hürriyetlerden bir tanesidir. Anayasamızın 13. maddesi gereği de bu hakkın sınırlandırılması da yalnızca kanunla mümkün olmaktadır. Bu sebeple de idari işlem ve eylemlerden dolayı hak ve menfaat ihlaline uğrayanların bu ihlalleri dava konusu yapabilmelerinin sınırını oluşturan dava açma süreleri, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ile düzenlenmiştir.

Dava açmanın süreyle sınırlandırılması idari işlem ve eylemlerin kanuniliği ile istikrar ilkesinin bir sonucudur. Ancak süre ile sınırlandırma kişilerin hak kaybına yol açacak kadar kısa olmamalıdır. Kamu hizmetlerinde istikrarı bozacak kadar da uzun olmamalıdır.

Uygulamada en çok karşılaşılan sorunlardan birisi de genel dava açma sürelerinden ayrılan özel dava açma süreleridir. Genel dava açma süreleri davacılar

tarafından bilinebilmekte, öze dava açma süreleri ise genel dava açma süreleri kadar bilinmemekte ve hak kayıplarına yol açmaktadır. Bu sebeple genel dava açma süresinden farklı olarak özel dava açma süresi belirlenmişse ilgiliye tebliğ ile bildirilmeli ya da işleme karşı genel dava açma süre içerisinde dava açılacağı konusunda düzenleme yapılması adalet ilkesine daha uygun olacaktır.

İdare edilenlerin hak kaybına neden olan bir başka düzenleme ise, idare mahkemeleri ve vergi mahkemeleri bakımından farklı dava açma sürelerinin öngörülmüş olmasıdır. Bu sorun, uyuşmazlığın idari uyuşmazlık varsayılarak dava açıldığı hallerde, idare mahkemesince verilen görev ret kararı üzerine dosyanın gönderildiği vergi mahkemesince davanın süre yönünden incelenmesi aşamasında yaşanmakta, dava idare mahkemesinde süresi içerisinde açılmış olmakla beraber vergi mahkemesindeki sürenin geçirilmesinden sonra açılmış ise, dava süreden reddedilmekte ve bu durum davacının hak kaybına yol açmaktadır. Uyuşmazlığın hangi görev yerine girdiği konusu, her zaman kolayca tespit edilebilen bir husus değildir. İdari yargı mercileri bile bu konuda kendi içerisinde sorunlar yaşamakta, birbirine aykırı kararlar verebilmekte hatta bu konu hakkında, bazı durumlarda yüksek mahkeme niteliğinde Uyuşmazlık Mahkemesi çözüm sağlamaktadır. Bu sebeple davacıların bu konuda yapabileceği yanlışlıklar hak kaybına yol açmamalı ve yargı yerine göre farklı dava açma süresi uygulanmasına son verilmelidir.

Öte yandan ortada idari bir işlem olmadan da ilgililer idareden bir işlem tesis etmesini talep edebilmektedirler. İYUK'un 10. maddesinde yer alan düzenleme, idarenin sessiz kalması durumuna dahi hukuki sonuca bağlayarak denetim kapsamında tutmuştur. Madde de belirtilen süreden sonra idarenin cevabı geldiğinde dahi yargı yolu düzenlenmiştir. Kanun ayrıca ilgililere tesis edilmiş bir işlemin değiştirilmesi, kaldırılması, geri alınması ve yeni bir işlem yapılması için idareye başvuru hakkını düzenlemiştir. İdarenin yaptığı işlemler her ne kadar yapıldığı andan itibaren hukuka uygunluk karinesinde yararlı olsa da, hatalı işlemler yapabilme ihtimaline karşı kanun koyucu böyle bir düzenlemeyi yapmıştır. İdari işlemlerden kaynaklanan tazminat davalarına da çalışmamızda yer verilmiştir. İlgililer zarar

gördüğünü iddia ettikleri işlemle beraber tam yargı davası açabilecekleri gibi, önce işleme karşı dava açıp, dava sonuçlandıktan sonra tam yargı davasını açabileceklerdir. İdari eyleme karşı doğrudan doğruya tam yargı davasının açılabilmesi işlemi tesis eden idareye başvurularak önkarar alma koşuluna bağlanmıştır. Buna ilişkin en önemli sorun fazlaya ilişkin hakların saklı tutulamamasıydı. Ancak İYUK'da yapılan son değişiklikle 16. maddenin dördüncü fıkrasına ‘’ Ancak, tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktar, süre veya diğer usul kuralları gözetilmeksizin nihai karar verilinceye kadar, harcı ödenmek suretiyle bir defaya mahsus olmak üzere artırılabilir ve miktarın artırılmasına ilişkin dilekçe otuz gün içinde cevap verilmek üzere karşı tarafa tebliğ edilir.’’ cümlesi eklenerek ıslah kurumu getirilmiş olup, bu sorunun önüne geçilmiş bulunmaktadır.

Çalışmamızın sonucunda vardığımız kanaat şudur ki, yüksek yargı yeri olan Danıştay sürelerle ilgili olarak bireylerin lehine içtihatlar geliştirmiş, yasal düzenlemeleri hak kayıplarının önüne geçebilmek için geniş yorumlamıştır. Doğru olan yaklaşım da budur. Dava açma süresi hak arama özgürlüğünün temel taşıdır. Süresinde açılmamış olan davanın esasına geçilemeyecek, usul esastan önce gelir kuralı gereğince dava süre aşımından reddedilecek, davacı davasında ne kadar haklı olursa olsun hukuksal denetim yapılamayacaktır. Dolayısıyla hukuka aykırı olan idari işlem veya eylem hukuk alanında varlığını koruyabilecektir. Bu durumun önüne geçebilmek için, yasal düzenlemeler sözü ve özü ile birlikte hukuk devleti ilkesinin yaşama geçirilmesi amacıyla yoruma tabi tutulmalıdır. Asıl olanın hukuksal denetim olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

ALAN, Nuri, ‘İptal Davalarının Ön ve Esastan Kabul Şartları’, **Danıştay Dergisi**, s. 50-51, Danıştay Matbaası.

AKINCI, Müslüm (2008), **İdarî Yargıda Âdil Yargılanma Hakkı**, Turhan Kitabevi, Ankara.

CANDAN, Turgut (2006), **Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu**, 2. Bası, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara.

CANDAN, Turgut (1995), ‘İdari Yargılama Usulü Kanununun 10 ve 11. Maddelerinde 4001 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler-I’, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl:3, S:27.

CANDAN, Turgut, ‘İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 10 ve 11. Maddelerinde 4001 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler-II’, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl:3, S:28.

COŞKUN, Sabri, KARYAĞDI, Müjgan (2001), **İdari Yargılama Usulü**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

ÇINAR, Sinan (2009), ‘Görevsiz Adli Yargı Yerine Başvurulması Üzerine İdari Dava Açma Süresi Sorunu’, **EÜHFD**, C: III, S: 2, Kayseri.

ÇIRAKMAN, Erol (1976), “İdari Davalarda Süre”, **İdare Hukuku ve İdari Yargı İle İlgili İncelemeler I**, Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayınları, Ankara.

DEMİRKOL, Selami, BAŞ BERKET, Zuhâl (2006), **İdari Yargıda Dava Açma ve Davaların Takip Usulü**, 6. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul.

DOĞRUSÖZ, A. Bumin (2008), “İdari ve Yargısal Sürelerde Tatiller”, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl:16, S: 188.

DURAN, Lütfi, İdari Kazada Dava Açma Müddeti, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C:XI, S:1-2.

DURAN, Lütfi, “İdari Müracaatlar ve Bunlar Karşısında İdarenin Sükutu Meselesi, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C: XII, Sayı 1.

ERGEN, Cafer (2007), **İdari Yargıda Dava Açma Süreleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

ERGEN, Cafer (2008), **İdari Yargılama Usulü Kanunu Şerhi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

ERKUT, Celal (1990), “İptal Davasının Konusunu Oluşturma Bakımından İdari İşlemin Kimliği”, **Danıştay Yayınları**, Ankara.

ERSOY, Neşet, “İdari Davalarda Süre”, **Türk İdare Dergisi**, C: 41, S: 326.

GÖZLER, Kemal (2008), **İdare Hukuku Dersleri**, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa.

GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref, DİNÇER, Güven (2001), **İdari Yargılama Usulü**, 2. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara.

GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref (2008), **Yönetim Hukuku**, 27. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara.

GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref (2006), **Yönetmelik Yargı**, 24. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara.

GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref (1969), İdari Yargıda Dava Açma Süresi, **Amme İdare Dergisi**, C:2, S:4.

GÜRBÜZER, İlyas (1973), ‘‘Danıştay’da İdari Dava Açma Süresi’’, **Ankara Barosu Dergisi**, C:30, S:5.

KALABALIK, Halil (2004), **İdare Hukuku Dersleri**, Değişim Yayınları, Sakarya.

KANLIGÖZ, Cihan (1988), İdari İşlemlerde Yazılı Bildirim, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C:40, S:1-4.

KAPLAN, Gürsel (2007), **İdari Yargıda Dava Açma Süreleri**, Turhan Kitabevi, Ankara.

KARADENİZ, Salim, ‘‘Adli Tatil Uygulamasının Sürelere Etkisi’’, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl:16, S: 188.

KARARKOÇ, Yusuf (2001), ‘‘Mücbir Sebeplerin Vergi Yargılaması Hukukunda Dava Açma ve Kanun Yollarına Başvurma Sürelerine Etkisi’’, **Mükellefin Dergisi**, S: 101, Lebib Yalkın Yayınları.

KARAVELİOĞLU, Celal (2006), **Açıklama ve Son İçtihatlarla İdari Yargılama Usulü Kanunu**, Cilt 1, 6. Bası, Karavelioğlu Hukuk Yayınevi, Ankara.

KAYIŞOĞLU, Bahattin (1972), ‘‘İdari Davalarda Süre’’, **Ankara Barosu Dergisi**, C:29, S: 1.

NOHUTÇU, Ahmet (2012), **İdari Yargı**, 5. Baskı, Savaş Savaş Yayınevi, Ankara.

NOHUTÇU, Ahmet(2012), **İdare Hukuku**, 6. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara.

ONAR, Sıddık Sami (1966), **İdare Hukukunun Umumi Esasları**, Cilt 1, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul

ONAR, Sıddık Sami (1966), **Umumi Esaslar**, Cilt 3, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul

ÖNGÖREN, Gürsel (1990), **Türk Hukukunda İdari Dava Açma Süreleri**, Kazancı Hukuk Yayınları No:74, İstanbul

ÖZDENER, Gültekin ve Özsoy, (2004), Sevim, **4857 Sayılı İş Kanununda Süreler**, Vedat Kitapçılık, İstanbul

ÖZDEŞ, Orhan (1988), Görevli Olmayan Yerlere Başvurma Halinde Süre, **Danıştay Dergisi**, Yıl 2, Sayı 6 ve 7, Ankara

SANCAR, Mithat (1990), “İYUK’un 10 ve 11. Maddeleri Bağlamında İptal Davalarında Süre”, **Amme İdaresi Dergisi**, C:23, S:1, TODAİE yayınları, Ankara,

SEVİĞ, Veysi, “Mali Tatil ve Dava Açma Süresi”, **Referans Gazetesi**, 02.07.2007

SEZGİNER, Murat (1996), “İdari Makamların Sükutu Üzerine Açılan Davalarda Süre”, **Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C:5, S: 1-2

ŞAHİN, Azmi (1988), İdari Davalarda Sürelerle İlgili Sınırlı Bir İnceleme, **Adalet Dergisi**, Yıl 78, Sayı 5

TAŞ, Metin (1995), “Mücbir Sebepler Dava Açma Süresini Etkiler mi”, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl: 5, S: 53

TAŞ, Metin (2007), “Vergi Uyuşmazlıklarında Üst Makamlara Başvuru Yolu ve Bir Yargı Kararı”, **Yaklaşım Dergisi**, Yıl: 15, S: 179.

ULER, Yıldırım (1990), Yönetmelik Yargıda Dava Süresi, **I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, Birinci Kitap: İdari Yargı**, Danıştay Yayınları, No:53, Ankara.

DEMİRÇİ, Ünal (Şubat 2008), ‘‘Görevli Olmayan Yargı Yerine Başvurulması Halinde İdari Dava Açma Süresi’’, **Terazi Hukuk Dergisi**, Sayı:18.

YAMAN, Murat (2009), **İdari Yargı Dava Rehberi**, Adalet Yayınevi, Ankara

YENİCE, Kazım; ESİN, Yüksel (1983), **Açıklamalı-İçtihalı-Notlu İdari Yargılama Usulü**, Arısan Matbaacılık, Ankara

ZABUNOĞLU, Yahya K. (1990) , ‘‘İdari Yargıda Dava Açma Süresi’’, **I. Ulusal İdare Hukuku Kongresi, Birinci Kitap, İdari Yargı**, Danıştay Yayınları, Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Eren Can BENAKAY

Doğum Yeri ve Tarihi: Eskişehir 17.06.1989

Adres: Başakşehir Mahallesi Anafartalar Caddesi Oyakkent Sitesi 1. Etap A-12/42
Başakşehir/İstanbul

E-Posta: erencanbenakay@hotmail.com

Lisans: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi (2007-2011)

Mesleki Deneyim ve Ödüller: 2012 yılında kazanmış olduğu idari yargı hakimliği sınavının stajına 27.05.2013 tarihinde başlamış olup, 2015 yılında tamamlamıştır. 25.11.2015 tarihinde İstanbul 9. Vergi Mahkemesi Hakimi olarak atanan Eren Can Benakay, halen İstanbul 9. Vergi Mahkemesi Hakimi olarak görev yapmaktadır.